

АРХИВ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

БИБЛИОТЕКА ИНФОРМАТИВНИХ СРЕДСТАВА

ИНВЕНТАР

**ПОСЛАНСТВО
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
У ТУРСКОЈ – ЦАРИГРАД, АНКАРА
1919-1945 (1890-1945)**

Тонка Жупанчић

Библиотека информативних средстава

АНАЛИТИЧКО-СУМАРНИ ИНВЕНТАР

AJ-370

**ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
У ТУРСКОЈ – ЦАРИГРАД, АНКАРА
1919-1945 (1890-1945)**

Тонка Жупанчић

Београд, 2002. година

САДРЖАЈ ИНВЕНТАРА

	Страна
ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА	V
ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА	VII
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА.....	XIII
РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА	XIV
СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА	XV
СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ.....	XXIII
ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА	1
ОСНОВНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ	99
ИНДЕКСИ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА	107
ИМЕНСКИ ИНДЕКС	109
ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС	114
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС	116
ТЕМАТСКИ ИНДЕКС	119
ПОПИС ФОТОГРАФИЈА	125
ПОПИС ПЕРСОНАЛНИХ ДОКУМЕНАТА.....	127

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

ПОСЛАНСТВО КЈ У ТУРСКОЈ - ЦАРИГРАД, АНКАРА 1919-1945. (1890-1945)

ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА

Ступањем Отоманске империје у рат на страни Немачке и Аустро-Угарске, новембра 1914. године, прекинути су дипломатски односи са Краљевином Србијом.¹ Примирје у Мудросу, октобра 1918., представљало је капитулацију, поделу и распад Отоманске империје које је Уговор у Севру, августа 1920, само санкционисао. Власт султана односно легалне отоманске англофилске владе била је ограничена с обзиром на присуство савезничких окупационих трупа (британских, француских и италијанских) у земљи које су посебно биле јаке на Босфору, дарданелским утврђењима, Цариграду и његовој широј околини.² Исто тако су грчке трупе, као мандатори Конференције мира, ушле у Смирну, маја 1919, и прекорачивши овлашћења окупирали и знатан део Анадолије.³ Све је то дало још више замаха турском националном покрету под руководством генерала Мустафе Кемал паше који је започео борбу против стране окупације земље одбацујући одредбе мировног Уговора у Севру као понижавајуће за турски народ. После пораза Грка у Малој Азији и евакуације савезничких трупа из Цариграда долази до склапања Лозанског уговора о миру, јула 1923., који дефинитивно регулише ликвидацију Отоманске империје сводећи је готово сасвим на етнографске границе у Малој Азији и делу Тракије.⁴ На унутрашњем плану владало је својеврсно двовлашће - власт султана ограничена на Цариград односно подручје под савезничком окупацијом и власт Мустафе Кемала у Анадолији Успесима на војном плану Мустафа Кемал излази као победник. Велика Народна скупштина и Влада у Анкари преузимају ингеренције врховних органа власти на простору целе Турске. Како су турски султани, поред владалачких функција, били истовремено и калифе, верске старешине свих муслимана, новембра 1922. године извршено је раздвајање калифата од султаната и донета одлука о укидању султаната. Марта 1924. године укида се и калифат и протерују из земље чланови бивше царске породице. Велика Народна скупштина проглашава 29.октобра 1923. године Турску републиком, а Мустафу Кемала првим председником Републике са Анкаром као престоницом.⁵

Ратно стање у Турској и развој послератних односа на Балкану успоравали су успостављање дипломатских односа између Републике Турске и новостворене Краљевине СХС.⁶ Влада Краљевине СХС одбила је да потпише Уговор о миру у Севру јер се није слагала са одређеним износом тзв.бившег отоманског дуга који је морала плаћати као једна од земаља на-

¹ Десанка Тодоровић, Питање успостављања дипломатских односа између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Републике Турске (1923-1925), стр. 265, *BALCANICA*, Београд, књига 4 (1973). Кнежевина Србија је успоставила дипломатске односе са Турском после доношења тзв.турског устава установљењем дипломатске агенције. Агенција је 1869. претворена у Заступништво са Костом Магазиновићем као заступником. Стицањем независности Србије Заступништво се 28.октобра 1878. подиже на ранг Посланства са Филипом Христићем као послаником. (Извор: Календар за шематизам Књажевства Србије за 1869,1878. и 1879. годину).

² Х.Ц. Армстронг, Кемал паша, стр. 121, "Народна култура", Београд.

³ Јован М.Јовановић, Дипломатска историја нове Европе, I, стр. 85, Београд, 1938.

⁴ Јован М.Јовановић, н.д. стр.197,198.

⁵ Х.Ц. Армстронг, н.д. стр.393,394.

⁶ Интересе Краљевине Србије у Турској за време I светског рата заступале су САД до 1917. Од 1917. па до успостављања званичних односа српске интересе заступала је Шведска. Капитулацијом Аустро-Угарске, њене интересе у Турској, па према томе и њених бивших поданика, Југословена, заступала је Холандија. Француска је заступала инатересе Краљевине СХС у Смирни и области окупираној од Грчке тек од друге половине 1922. године, када је наш конзуларни заступник напустио Смирну по њеном паду у руке кемалиста.А.Ј., Посланство КЈ у Турској (370), Ф-44, J-121, пов.бр.475, од 7.11.1926.

следница бивше Отоманске империје.⁷ Ради тога за цело време постојања султанске владе у Цариграду нису били успостављени дипломатски односи међу два државама. Једино је при установљавању савезничких високих комесара у Цариграду био делегиран и представник Краљевине СХС, који је мада незванично и неформално, контактирао са званичним турским властима. На основу грађе фонда може се закључити да је једини представник наше земље у Цариграду од 6.12.1918. до 10.10.1919. био војни делегат, пуковник Драгомир Николајевић, аташиран при штабу Савезничке врховне команде који се, поред других послова, бринуо и о репатрирању заробљених и интернираних лица у Малој Азији. Октобра 1919. године Радомир Шапоњић упућује се у Цариград у својству цивилног делегата Министарства иностраних дела. Наиме, актом бр. 24 од 12.10.1919.године Шапоњић обавештава МИД да је отпочео рад у посланству 10. октобра као делегат Краљевске владе у Цариграду. У писму под истим бројем упућеном савезничким представницима у Цариграду говори о свом наименовању као делегата при савезничким властима у Цариграду са мисијом заштите интереса поданика Краљевине СХС у Турској, посебно у Цариграду, док ће пуковник Николајевић бити задужен за војна питања.⁸

Указом МИД-а б.б. од 14.фебруара 1920. Јеврем Симић поставља се за изванредног посланика и пуномоћног министра у Цариграду.⁹ Упркос доношења наведеног Указа Јеврем Симић није ступио на дужност као ни многи касније постављени посланици. У целом овом периоду до успостављања дипломатских односа 1926. године послове Посланства у Цариграду обављао је делегат Краљевске владе у својству отправника послова.¹⁰

Наиме, решењем од 01.04.1920. за цивилног делегата Краљевске владе у Цариграду постављен је Панта Гавриловић, дипломатски агент у Каиру, да би већ 15.04.1920. био пензионисан. Решењем бр. 598 од 04.03.1920. Радомир Шапоњић има својство делегата Министарства иностраних дела при Војној мисији у Цариграду, да би решењем од 12.07.1920. стекао својство отправника послова.¹¹

По укидању Војне делегације, делегат МИД-а преузима несвршена акта од пуковника Драгомира Николајевића која се готово сва односе на заробљенике.¹²

Указом од 30.07.1922. Трајан Живковић поставља се за саветника Посланства у Цариграду и преузима функцију делегата односно отправника послова коју је обављао све до по-

⁷ Десанка Тодоровић, Став Краљевине СХС према Мировном уговору са Турском у Севру 1920, године, Историја XX века, Зборник радова, XI Институт за савремену историју, Београд, 1970. стр.232.

⁸ Десанка Тодоровић, н.д. стр. 266; АЈ, 370-61-148, бр. 24; АЈ, 370-6-31, пов.бр. 353 од 08.11.1921.; АЈ, 370-52-134, пов бр. 119 од 12.04.1921.

⁹ АЈ, МИП КЈ (334), Управно одељење (УО), Укази 1920, Ф-1, б.б.

¹⁰ Тако је Гавро Вуковић, Указом од 26.05.1923. постављен за изванредног посланика и пуномоћног министра у Посланству у Цариграду, да би Указом од 31.05.1923. био пензионисан (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр.2063, 2126), Панта Гавриловић 01.11.1923. да би Указом од 07.11.1923. био постављен за помоћника министра иностраних дела (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр.4578, 4912), Јован Вучковић, 15.08.1924., да би Указом од 16.08.1924. био постављен за помоћника министра иностраних дела (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр. 2734, 2735), Милан Грол, 14.10.1924. да би указом од 28.11.1924. био стављен на расположење Краљевској влади (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр.3438, 4265), Љубомир Бакић, 18.12.1924. да би Указом од 07.02.1925. био стављен на расположење Краљевској влади (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр.4638/24, 1186/25), Отокар Рибарж, 07.03.1925, да би Указом од 09.02.1926. био постављен за посланика у Петрограду (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр. 1185/25, 594/26), и Драгомир Јанковић, 09.02.1926, (АЈ, 334, УО, Укази, Ф-1, пов.бр. 595). Очито је да су сва ова постављена била у функцији решавања кадровско -персоналних питања МИП-а а не Посланства у Турској, с обзиром да се према обичајном међународном праву посланик могао акредитовати тек након успостављања пуних дипломатских односа.

¹¹ АЈ, 370-52-134, пов.бр.58, 340

¹² АЈ, 370-51-133, пов.бр. 92 од 30.03.1920.

стављења Тихомира Поповића за посланика јуна 1926. године. Истим указом Радомир Шапоњић одлази у Генерални конзулат у Будимпешти у рангу генералног конзула треће класе.¹³

Услед неслагања са економско-финансијским клаузулама Мирвог уговора у Лозани, а које су се односиле на расподелу тзв. бившег отоманског дуга, Краљевина СХС одбила је да крајем јула 1923. године потпише и овај уговор. То је била једна од основних сметњи за нормализацију међусобних односа и решавања многих спорних питања. Као спорно питање, истовремено од међусобног интереса, постављао се повратак турских поданика који су после балканских ратова 1912-1913. напустили бивше провинције Отоманске империје које су се налазиле у саставу Краљевине СХС, односно питање њихових имања у нашој земљи, затим реституција однетих добара за време рата, репатрирање ратних заробљеника и интернираних лица из Турске и међусобна заштита поданика.¹⁴ Наиме, после Првог светског рата у Турској су се затекли бивши аустроугарски, црногорски и турски поданици који су били пореклом из области које су припале Краљевини СХС. Опстанак таквих лица, регулисање њиховог држављанства, заштита њихове имовине и раније стечених права (тзв. режим капитулација) била су питања са којима се делегат Краљевске владе свакодневно суочавао.¹⁵ Исто тако, делегат се бавио питањем проналажења и повратка српских ратних заробљеника и интернираних лица које су за време рата немачке, аустроугарске и бугарске власти упутиле на рад у Малу Азију. У Турској су се налазила и лица из Србије и Македоније турске народности, која су била мобилисана за турску војску, послата на фронт и касније побегла.

Посебно бројна и имовно јака била је колонија наших поданика у Цариграду. Тако делегат Трајан Живковић актом од 03.13.1923. извештава Министарство иностраних послова, пред осталог, о критичном стању по питању наше колоније и нерешавања питања њихове школе и цркве, бугарске пропаганде и македонствујућих на исту и потреби закључења мира са Турском због решавања положаја наших поданика у Турској.¹⁶

С обзиром да је отомански дуг коначно био подељен 18.04.1924. и Краљевини СХС додељено 5,25% или 5.435.597 турских лира, те се то питање више није могло сматрати спорним, интерес наше земље био је да са Турском успостави добре односе, како би заједно иступале у заштити мира на Балкану и против ревизије мировних уговора, нарочито Уговора у Неију. Уговор о миру и пријатељству између Краљевине СХС и Републике Турске био је потписан у Анкари 28.10.1925. и ратификован 01.02.1926. године.¹⁷

Након успостављања пуних дипломатских односа, Указом од 08.06.1926. Тихомир Поповић поставља се за изванредног посланика и пуномоћног министра у Турској вршећи исту функцију до 31.12.1926. када се премешта за посланика у Грчкој.¹⁸

Указом о 31.12.1926. Јеврем Тадић поставља се за посланика у Турској, функцију коју је обављао све до 14.05.1929. када се Указом ставља на расположење Краљевској влади.¹⁹

Иако је Указом од 28.05.1929. Поповић Тихомир постављен за посланика у Турској, на основу увида у грађу може се закључити да дужност посланика у Цариграду није ни преузео иако је агреман добијен, да би 19.03.1930. био донесен Указ о његовом пензионисању.²⁰ Указом од 05.06.1930. Нешић Љубомир поставља се за посланика у Турској али јануара 1932.

¹³ АЈ, 334, УО, Укази, 1922., Ф-1, пов.бр. 2976.

¹⁴ Десанка Тодоровић, н.д. стр. 266, 269.

¹⁵ Од интереса је навести податак да су сачувана 4 регистра југословена (поданика бивше Аустро-Угарске - највише бокеља и далматинаца) снабдевених југословенским исправама. Регистар садржи личне податке особе, занимање и фотографију главе породице за 800 особа са члановима њихових породица.

¹⁶ АЈ, 370-51-133, пов.бр. 820 од 03.12.1923.

¹⁷ Службене новине Краљевине СХС, 1926., бр. 35 - X

¹⁸ АЈ, 334, УО, Укази - 1926. Ф-1, пов.бр. 1948; Ф-2, пов.бр. 395.

¹⁹ АЈ, 334, УО, Укази, 1926, Ф-2, пов.бр. 396; Укази, 1929, Ф-1, пов.бр. 1901.

²⁰ АЈ, 334, УО, Укази, 1929., Ф-1, пов.бр.2095; Укази, 1930, Ф-1, пов.бр. 931

умире на дужности од срчаног удара.²¹ Мирослав Јанковић, начелник Управног одељења МИП-а, поставља се за посланика у Турској 06.06.1932. и на том месту остаје све до 23.07.1935.²²

То је уједно и период веома плодне југословенско-турске сарадње. Тако је 18.11.1932. склопљен Споразум између Југославије и Турске о заједничком извозу опијума на светско тржиште и 27.11.1933. Уговор о пријатељству, ненападању, судском расправљању, арбитражи и концилијацији.²³ Тада су решени и постојећи спорови између наших земаља. Међу осталим решено је и питање напуштених градских имања у Јужној Србији која су стављена под секвестар као безвласничка и аграрних поседа турских оптаната који су пали под удар аграрне реформе. Привремени трговински споразум са конвенцијом о клирингу склопљен 03.07.1934. учинио је крај неуговорним трговинским односима и обостраној трговини обезбедио нормалне услове развитка.²⁴

Како је и Турска заснивала своју спољну политику на одржању међународног поретка створеног уговорима о миру, нарочито Лозанским уговором, споразумевање између Југославије и Турске ишло је без тешкоћа. Интереси двеју земаља нису се нигде сукобљавали, обе су тежиле да на Балкану буде мир и сарадња балканских народа што је резултирало потписивањем пакта Балканског споразума (08.02.1934). Исти је требао да буде основа за што боље развијање односа између свих балканских држава и средство одбране од инфилтрације великих сила на овом увек узбурканом простору.²⁵

Указом од 23.07.1935. Лазаревић Бранко, посланик у Варшави, поставља се за посланика у Анкари, да би Указом од 30.04.1937. био премештен за посланика у Бечу.²⁶ Аџемовић Бранко, генерални конзул у Солуну, поставља се 19.06.1937. за посланика у Анкари, да би Указом од 28.03.1939. био премештен за посланика у Каиру.²⁷ Суботић Иван, стални делегата код Лиге народа, поставља се 28.03.1939. за посланика у Анкари, да би Указом од 25.05.1939. био постављен за посланика у Лондону.²⁸ Увидом у грађу Посланства може се закључити да Иван Суботић није ни преузео дужност посланика у Турској. И на крају, Указом од 20.05.1939. Шуменковић Илија поставља се за посланика у Анкари и преузима функцију посланика, недуго затим амбасадора КЈ у Турској.²⁹

Наиме, Указом од 23.08.1939. уместо Краљевског посланства у Турској отвара се Амбасада КЈ. У свом предлогу упућеном Министарском савету, Министарство иностраних послова наводи следеће: “На свом састанку, одржаном 16.09.1938. у Женеви, Стални савет Балканског споразума одлучио је да владе држава Балканског споразума могу приступити подизању на степен амбасада својих посланстава у односним балканским земљама. Тој одлуци дат је факултативан карактер. Влада Турске Републике, преко свога Посланства у Београду, у јуну месецу ове године, известила је званично нашу Владу да је своје Посланство у Београду подигла на степен Амбасаде. У вези с тим Влада Турске Републике већ је наименовала свога амбасадора који ће бити акредитован на нашем Двору и за кога је наша Влада дала агреман. Исто тако Турска влада изразила је жељу да се и наше Посланство у Анкари подигне на степен Амбасаде. Подизањем на степен Амбасаде, наше дипломатско представништво у Анкари добиће већи значај и престиж, па ће моћи са више ауторитета заступати интересе наше Кра-

²¹ АЈ, 334, УО, Укази, 1930, Ф-1, пов.бр. 1791

²² АЈ, 334, УО, Укази, 1932, Ф-1, пов.бр. 2578; Укази, 1935, Ф-1, пов.бр. 3224

²³ Јован Јовановић, н.д. II стр. 469

²⁴ Драгослав Михајловић, Привреда савремене Турске, у издању Балканског института, Београд, 1937, стр. 141, 142.

²⁵ Јован Јовановић, н.д. II стр. 473.

²⁶ АЈ, 334, УО, Укази 1935, Ф-1, пов.бр. 3223; Укази 1937, Ф-1, пов.бр. 2181

²⁷ АЈ, 334, УО, Укази 1937, Ф-1, пов.бр. 3096; Укази 1939, Ф-1, пов.бр. 1748

²⁸ АЈ, 334, УО, Укази 1939, Ф-1, пов.бр. 1747, 2773.

²⁹ АЈ, 334, УО, Укази 1939, Ф-1, пов.бр. 2761.

љевине.” Тако је истога дана, 23.08.1939., Шуменковић Илија постављен за амбасадора КЈ у Анкари,³⁰ делујући у времену трагичних догађања у свету и посебно у нашој земљи све до 20.08.1945. године када се Указом краљевских намесника бр. 1059 ставља на расположење. Међутим, Илија Шуменковић, амбасадор на располагање. Међутим Илија Шуменковић амбасадор на располагању одбија да се врати у земљу већ даје оставку на државну службу која му се Указом Краљевских намесника бр. 1452 од 02.10.1945. уважава.³¹

Указом Краљевских намесника бр. 1058 од 20.08.1945. за амбасадора, али сада Демократске Федеративне Југославије, у Турској поставља се Симић Божин. Истога датума, 21.09.1945. упућује се акредитивно писмо за новог амбасадора и протоколарно писмо о демисији Илије Шуменковића, чиме се дефинитивно завршава период постојања и деловања Амбасаде КЈ у Турској. Функцију отправника послова до краја 1945. вршио је саветник Амбасаде Рафо Арнери.³²

Функција дипломатских представништава, па према томе и Посланства КЈ у Турској, састојала се, према општој међународној пракси, у следећем: да одржава и јача односе између две земље и да припрема терен и учествује у преговорима за решавање заједничких питања; да се обавештава о политичком стању у земљи у којој је акредитован; да штити своје држављане. Према члану 26. Уредбе о организацији Министарства иностраних дела, дипломатских заступништава и конзулата Краљевине СХС у иностранству од 05.05.1919. године посланици су тумачи владине спољне политике код страних дворова и влада код којих су акредитовани. Старају се да заступају што боље интересе Краљевине СХС и дају директиве за рад подручном особљу.³³

Закон о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава Краљевине Југославије у иностранству од 25.03.1930. године није донео никакве промене у делу који се односи на делокруг рада посланстава, осим што је извршио промену назива Посланства Краљевине СХС у Посланство Краљевине Југославије у Турској.³⁴ Истим Законом дата је могућност Посланству да може вршити конзуларне послове на одређеном подручју.

Уредба са законском снагом о уређењу Министарства иностраних послова и дипломатских и конзуларних заступништава Краљевине Југославије у иностранству од 10.08.1939. дала је законску основу за подизање овог Посланства на ранг Амбасаде,³⁵ што се, као што је напред речено и десило 23.08.1939. Ни ова Уредба није донела битније промене у делокругу рада дипломатских заступништава, па према томе ни Амбасаде КЈ у Турској, осим што детаљније разрађује послове и задатке шефова дипломатских мисија. Наиме, према члану 41. ове Уредбе шефови мисија одржавају односе између Краљевине Југославије и држава код којих су акредитовани. Њихова је дужност да у овим државама прате развитак политичког, привредног и друштвеног живота и да буду упознати са чињеницама од интереса за Југославију. Они су дужни да штите интересе Краљевине Југославије и њених држављана и да им обезбеде права и користи зајамчене међународним уговорима и обичајима. По члану 47. шеф дипломатског представништва је и први предпостављени шефовима конзуларних заступништава у држави у којој је акредитован.

³⁰ АЈ, 334, УО, Укази 1939, Ф-1, пов.бр. 5090, 5091. Иако је Посланство подигнуто на ранг Амбасаде 1939. и деловало у том својству до краја свог постојања 1945, одлучено је да се у називу фонда задржи Посланство, с обзиром на досадашње коришћење тог назива и потребе да се на тај начин направи дистинкција од грађе амбасада ФНРЈ.

³¹ АЈ, 370-52-134, пов.бр. 414 од 14.09.1945., пов.бр. 588 од 30.11.1945.

³² АЈ, 370-52-134, пов.бр. 457 од 27.09.1945., пов.бр.562 од 12.11.1945

³³ Службене новине Краљевине СХС, бр. 42, 10.05.1919.

³⁴ Службене новине КЈ, бр. 72, 29.03.1930.

³⁵ Службене новине КЈ, бр. 187, 18.09.1939.

За целину укупних односа Краљевине Југославије и Републике Турске сматрамо за потребно, у главним цртама, дати основне податке о постојању конзуларних представништва КЈ у Турској.

Оснивачки акт, односно Указ о отварању Генералног конзулата Краљевине СХС у Цариграду за сада није пронађен. Иако је 27.11.1919. донесен указ о потављењу Радомира Шапоњића за конзула у Генералном конзулату у Цариграду исти није постојао и деловао као самостално представништво све до јануара 1923. године.³⁶ Као што је напред речено Радомир Шапоњић преузима и врши функцију делегата Краљевске владе у Цариграду од октобра 1919. године. Решењем МИП-а пов.бр. 5823 од 29.12.1922. наређено је краљевском делегату у Цариграду да преда у рад генералном конзулу у Цариграду, Др Јаничију Димитријевићу, све конзуларне послове Делегације, који су се убудуће требали обављати независно од Делегације. На основу истог наређења сви конзуларни послови предати су 01.јануара 1923. генералном конзулу Ј.Димитријевићу да њима самостално и под својом одговорношћу управља. Тада је дошло и до стварне деобе послова, особља и канцеларијског простора између Делегације и Конзулата у Цариграду,³⁷ који наставља да самостално и континуирано ради све до 1945. о чему сведочи сачувана грађа истог.

О постојању Конзулата у Смирни може се говорити на основу сачуване грађе овог Посланства. Тако делегат Краљевске владе у Цариграду, фебруара 1920. говори о нашем делегату у Смирни, капетану Илићу, који ускоро напушта Смирну. Министарство иностраних послова 26.04.1920. обавештава о упућивању Шпире Желалића и Ђорђа Поповића у специјалну мисију у Смирну “где ће водити рачуна о заштити интереса нашег живља у Малој Азији и њиховог транспортовања отуда.”³⁸ Указом од 04.06.1922. отвара се Краљевски конзулат у Смирни и Указом истог датума за конзула поставља Јанићије Димитријевић, секретар нашег дипломатског представништва у Смирни.³⁹ По паду Смирне у руке кемалиста септембра 1922. наш конзуларни заступник напушта Смирну. Упркос тешког положаја наше колоније у Смирни (конфисковање и секвестрирање њихове имовине) и настојања да се од турских власти добије сагласност за враћање нашег конзула у Смирну и без признавања његовог званичног својства, одговор Турске био је да се нашем захтеву не може удовољити док се мир не закључи.⁴⁰ Судећи по Указу о постављењу Димитрија Чохацића за генералног конзула у Смирни 31.08.1923. може се предпоставити или да је Турска променила мишљење или да Указ није реализован.⁴¹

Решењем МИП-а пов.бр. 1487 од 20.04.1935. Радомир Маринковић, секретар посланства у Турској упућује се у Смирну ради отварања Краљевског конзулата. Ова одлука дошла је као последица указане потребе да се нашем живљу укаже и обезбеди што ефикаснија помоћ и што непосреднија заштита њихових интереса.⁴² Конзул Маринковић обавештава да је 21.05.1935. почео обављати конзуларне послове. По конзулу, активност Конзулата у Смирни сводила би се “углавном на администрирање послова у вези са овдашњом нашом колонијом, економско-обавештајну службу, издавање и визирање путних исправа и пословање око доласка и одласка наших трговачких бродова.” Међутим, рад конзула у Смирни није дуго трајао. Наиме, исти обавештава Посланство да, сходно решењу МИП-а пов.бр. 4255 од 07.10.1935. “обуставља рад у Смирни, архиву Конзулата предаће Генералном конзулату у Цариграду.”⁴³

³⁶ АЈ, 334, УО, Укази 1918/1919, Ф-1, бр. 15305

³⁷ АЈ, 370-51-133, пов.бр. 35, од 29.01.1923.

³⁸ АЈ, 370-52-135, пов.бр. 37, од 20.02.1920, пов.бр. 190 од 28.04.1920.

³⁹ АЈ, 334, УО, Укази 1921, 1922, Ф-1 бр. 2137, 2136,

⁴⁰ АЈ, 370-52-135, пов.бр. 232 од 19.04.1923.

⁴¹ АЈ, 334, УО, Укази 1923, Ф-1 бр. 4619.

⁴² АЈ, 370-52-134, Пов.бр. 186 од 25.04.1935.

⁴³ АЈ, 370-52-134, Пов.бр. 268, од 12.06.1935., пов.бр. 538 од 16.11.1935.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА

О унутрашњој организацији Посланства КЈ у Турској не може се говорити, како из разлога што иста није посебним актом донесена тако и из чињенице да је у Посланству у правилу радило око три до четири службеника на челу са послаником. Ни напред наведени прописи о уређењу МИП-а не дају податке о унутрашњој организацији дипломатских представништава већ само наводе да иста могу имати, поред шефа мисије, једног саветника, потребан број секретара, писара, канцеларијских и манипулативних чиновника и помоћног и техничког особља. Овде се очито више може говорити о систематизацији радних места у Посланству а не о његовој унутрашњој организацији.

Тако посланик Јеврем Тадић, пишући о недовољном броју службеника, наводи послове који се обављају у Посланству:

“1. Турска, балканска и светска политика; трговачки преговори, питање секвестра и ратне одштете. Ови послови спадају у надлежност посланика и довољни су, поред друштвених обавеза, да испуне делатност једног човека.

2. Турска штампа, обавештајна служба. У ову нарочито спада праћење комитске и комунистичке акције. Политичка поверљива кореспонденција. Шифра. Поверљиви протокол и регистар. Пријем публике. Ситније интервенције код турских власти. За ове послове апсолутно је потребан један секретар и они су довољни да га потпуно апсорбују.

3. Административни послови (тапије, судски акти, благајнички послови итд.). И за ове послове потребан је један секретар или писар.

Један од чиновника треба да зна турски иначе се мора при Посланству установити и драгоман за турски језик. Како у даном моменту при овом Посланству од особља, поред посланика, постоје свега један први секретар и један протоколиста, упркос најбоље воље и најинтензивнијег рада, послови морају да трпе.”⁴⁴

У 1929. години у Посланству КЈ у Турској раде, поред посланика, секретар, протоколиста, и дневничар, а у 1941. години поред амбасадора, саветник, секретар, писар и протоколиста, да не спомињемо помоћно и техничко особље (3 служитеља, тумач и баштован).⁴⁵

Овде се мора навести чињеница да су у Делегације - Посланству у Цариграду у периоду од 1919-1922. године обављани и конзуларни послови у оквиру тзв. конзуларне секције. Отварањем Генералног конзулата у Цариграду, јануара 1923. године, ови послови прелазе у његову надлежност о чему је већ било речи у делу који говори о конзуларним представништвима КЈ у Турској.

РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА

Посебни прописи о канцеларијском пословању Министарства иностраних послова и дипломатско - конзуларних заступништава, којима би било регулисано вођење обавезних основних и помоћних евиденција о актима и предметима, њиховом називу и подацима о сваком акту које треба евидентирати нису донесени. Закон о архивама МИП-а и дипломатских и конзуларних заступништава у иностранству, донесен 05.04.1930. утврђивао је документа која имају својство архивске грађе и дао основне смернице за њихово правилно руковање, чување и коришћење.⁴⁶ Исти Закон обавезивао је шефа дипломатског представништва да одређене архивске списе, било наслеђене од предходника било примљене и настале у његовом манда-

⁴⁴ АЈ, 370-52-134, пов.бр. 33 од 24.02.1928.

⁴⁵ АЈ, 370-52-134, пов.бр. 10. од 26.01.1929.; АЈ, 370-51-134, Пов бр.659 од 02.05.1941.

⁴⁶ Службене новине КЈ бр. 83, 11.04.1930.

ту, у потпуности и исправно преда свом наследнику (члан 5.). Овај Закон такође је предвиђао доношење Правилника о организацији архива заступништава, одељења и одсека МИП-а који, нажалост, није донесен.

У недостатку конкретних прописа, реконструкција канцеларијског пословања и система архивирања аката у Посланству КЈ у Турској базира се на сачуваној грађи и канцеларијским књигама. Основна евиденција аката у Посланству је деловодни протокол. Вођени су строго поверљиви (само за 1938. и 1939. годину), поверљиви (од 1920), општи (од 1920.) и пасошки деловодни протоколи. Сачуван је строго поверљиви деловодни протокол за 1938. и 1939., сви поверљиви (осим за 1929.), општи и пасошки деловодни протоколи. Вођени су и регистри уз поверљиви и општи деловодни протокол. Сачувани су регистри поверљивог деловодника за 1923, 1924, 1926 и 1944. годину. Такође су сачувани регистри општег деловодног протокола за 1920, 1924-1926, 1928, 1929. и 1931. и пасошког деловодног протокола за 1919. и 1920. годину.

До 1938. и од 1940. године строго поверљива акта завођена су у поверљивом деловодном протоколу с тим што се у рубрици текућег броја наводила ознака - строго пов.

Сачувано је и пет благајничких деловодних протокола за 1922, 1923, 1938, 1939, 1940-1942, 1944/45. као и регистар благајничког деловодног протокола за 1923. годину.

Поред тога вођене су и сачуване разне конзуларне евиденције као што су: регистри Југословена у Турској (поданика бивше Аустро-Угарске) снабдених југословенским исправама, регистар пријављених југословенских поданика у Турској, регистар муслимана исељених из КЈ у Турску, регистар сумњивих лица, књиге дипломатских и службених виза, и књига издатих пасоша.

У деловодним протоколима није вршено континуирано повезивање аката једног предмета, нити су акта једног предмета увек физички повезивана, нити је вођена фасцикулација. Деловодни бројеви не дају везу са регистром. Деловодни протоколи се не закључују на крају године. Утврђеног система архивирања није било. Тек од 1934. и 1935. године у рубрици текућег деловодног броја уноси се словна ознака која означава предметну одредницу под којом су акта одлагана. Од 1936. године на унутрашњој страни корица поверљивог деловодног протокола постоји тзв. Списак досијеа поверљиве архиве са словно нумеричким ознакама. Шифре из рубрике "регистровано" су тим списком дешифроване и означавају систем формирања, сигналирања и одлагања грађе путем досијеа. У општем деловодном протоколу списак досијеа постоји од 1933. године.

Акта Посланства су већим делом уредно евидентирана и снабдевена штампбиљем Посланства у којем се, поред назива ствараоца фонда, уноси датум завода и број деловодног протокола. Увођењем осмишљеног система формирања, сигналирања и одлагања грађе путем досијеа по предметној одредници, сва акта на полеђини добијају и словно - нумеричку ознаку припадности одређеном досијеу.

СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Грађа Посланства КЈ у Турској примљена је у Архив Југославије од Савезног секретаријата за иностране послове примопредајним записником бр. 447/1 од 06.06.1990. године у количини од 24 дужна метра (173 фасцикли и 215 књига).⁴⁷ У примопредајном записнику констатовано је следеће: постоје три пописа грађе са ознаком броја фасцикле и године; сва три пописа односе се на исти период; књиге су накнадно у Архиву Југославије идентификоване и пописане и односе се на Посланство КЈ у Турској и Генерални конзулат КЈ у Царигра-

⁴⁷ АЈ - 370, Досије фонда.

ду; грађа је делимично сређена; распон година грађе обухвата период 1919-1945. године. Разграничењем из фонда Емигрантске владе КЈ примљена је једна фасцикла грађе а из Генералног конзулата КЈ у Цариграду три фасцикле грађе, тако да је на сређивању и обради примљено укупно 18,70 дужних метара грађе и 88 књига.

Напред наведени пописи нису давали никакву информацију о стварном садржају грађе нити су били поуздани са становишта фондске припадности и периода настанка грађе. Тако је приликом сређивања и обраде фонда извршено разграничење грађе која припада следећим фондовима: Генералном конзулату КЈ у Јерусалиму (1 омот); Дирекцији за уговоре МИП-а (1 фасцикла); Посланству КЈ у Москви (1 омот); Народној сељачкој странци Драгољуба Јовановића (1 омот); Посланству Краљевине Србије у Турској (4 фасцикле грађе и 6 карата) и Војном изасланику у Турској (28 географских и других војних карата).

Као што је напред речено, систем одлагања односно архивирања грађе није био утврђен и стаалан из године у годину. У неким годинама грађа је одлагана само по деловодном броју у другим пак, делимично, по досијеима, с тим што је већина досијеа са словном ознаком садржавала грађу одлагану по првом слову назива предмета, регије, особе и др. а не по материји. Тек од 1934. године грађа се почиње одлагати у досијеа по предметним одредницама, додуше несистематски, да се од 1936. дефинитивно утврди систем формирања, сигнирања и архивирања аката који се, са мањим изменама и допунама али и пропустима, континуирано може пратити све до 1945. године.

За грађу Посланства КЈ у Турској може се рећи да је мање више комплетно сачувана.

Граничне године фонда су 1919-1945. година. Почети рада Посланства датирају од доласка делегата Краљевске владе односно делегата МИД-а, октобра 1919. године, који је обављао послове Делегације све до склапања мира, успостављања пуних дипломатских односа и постављења посланика јуна 1926. године. Иако су статус и послови Делегације били ограничени чињеницом да Краљевина СХС није имала пуне дипломатске односе са Турском, не може се негирати постојање и рад више од шест година овог дипломатског представништва које је, делујући у суженијим оквирима, оставило вредна сведочанства о Турској тог периода, спорним питањима у југословенско-турским односима као и о активном учешћу делегата у преговорима за склапање Уговора о миру и пријатељству.

Граничне године грађе су 1890-1945. Овде се ради о појединачним документима као што је Статут Аустро-Угарског добротворног друштва у Цариграду из 1890. године и досије у вези плаца купљеног од стране Краљевине Србије за изградњу православне цркве и школе у Цариграду за потребе својих сународника који се протеже све до 1921. године.⁴⁸

У процесу рада на сређивању и обради фонда извршено је издвајање безвредног регистратурског материјала у количини од 9,50 д.м. Највећи део безвредног регистратурског материјала односи се на благајничку архиву, експедиционе листе, расходовање ивентара, куртуазну дипломатску преписку са страним дипломатским представницима у Турској, проверу аутентичности тапија код турских власти (тапија нема), судске доставнице, преводе и овере разних докумената, утврђивање завичајности (држављанства) и друго у вези правне помоћи појединцима у управним, грађанским и кривичним стварима. Детаљније о издвојеном материјалу види листу безвредног регистратурског материјала предложеног за уништење.⁴⁹

Што се тиче врсте грађе у фонду су заступљени сви нивои дипломатске преписке као што су ноте, ед мемоари, меморандуми и друго, али и класичне преписке, дешифровани телеграми, извештаји, информације, елаборати, споразуми и уговори. Посебну скупину чини

⁴⁸ АЈ - 370-11-44

⁴⁹ Досије фонда

штампа односно прегледи писања турске штампе и билтени Дирекције за информативну службу Емигрантске владе КЈ.

Знатан део извештаја и телеграма Посланства сачувани су само у рукопису што је знатно отежавало њихову обраду, посебно изразито нечитљивих рукописа неких посланика као на пример Лазаревића.

Физичко стање грађе је задовољавајуће. Језик грађе је већим делом српски и француски, али и енглески, италијански (због савезничких високих комесара у Цариграду), руски (због руских избеглица), турски, грчки и немачки.

С обзиром на чињеницу да су акта политичке провенијенције евидентирана у строго поверљивом и поверљивом деловодном протоколу, код сређивања грађе Посланства испоштовао се степен тајности исте, тако да су акта класификована на две опште класификационе групе: строго поверљиву и поверљиву и општу архиву.

Узимајући у обзир надлежност ствараоца фонда, садржај и врсту грађе, начин настајања, евидентирања, сигнирања и одлагања грађе, архивска грађа Посланства сређена је по принципу функције и делатности ствараоца фонда према следећој класификационој шеми:

I СТРОГО ПОВЕРЉИВА И ПОВЕРЉИВА АРХИВА

- Турска
- Југословенско-турски односи
- Југославија
- Црквена питања
- Међународни односи
- Међународне организације и пактови
- Протокол и одликовања
- Штампa
- Посланство и конзулати КЈ у Турској

II ОПШТА АРХИВА

- Турска
- Југословенско - турски односи
- Југославија
- Руске избеглице
- Посланство КЈ у Турској

III КЊИГЕ ЕВИДЕНЦИЈА

Унутар напред наведених основних класификационих група, даљном класификацијом по материји, хронологији и врсти, грађа је подељена на подгрупе и јединице описа. При томе су максимално задржане већ формиране целине - досијеи настали у регистратури, који са становишта коришћења односно информисања имају основе да опстану. Унутар јединице описа грађа је сређена по броју деловодног протокола. Појединачна неевидентирана акта сређена су по датуму настанка.

Архивска грађа фонда обухвата буран период кроз који је Турска пролазила непосредно после Првог светског рата, прати борбу Кемала Ататурка са спољним и унутрашњим противницима и све трансформације кроз које је, након успешно завршене борбе, Кемалова Турска пролазила у настојањима да се лаицизира, модернизује и води што самосталнију политику, с обзиром на свој геостратешки положај и интересе великих сила. Управо кроз грађу обимне и значајне класификационе групе - Турска - може се пратити стање побеђене и распарчане Отоманске империје на умору, оличене у султану и цариградској влади, са савезнич-

ком окупацијом њеног стратешки најзначајнијег дела с једне стране и израстање снажног националног покрета на чијем челу је био Мустафа Кемал паша који оспорава легитимитет цариградској влади и излази као победник у борби са унутрашњим и спољним противницима добивши од Велике Народне скупштине у Анкари уз чин маршала и титулу Гази (спасилац - победиоц).

Исто тако у оквиру ове групе могу се пратити интереси великих сила у Турској и на Блиском Истоку и њихов интерес за решење тзв. источног питања на Лозанској конференцији. Решивши успешно кључна питања Турске на Лозанској конференцији Кемалова Турска преживљавала је тешку кризу унутрашњег политичког живота, сукобљавала се са јаким конзервативним снагама, младотурским комитетом “Јединство и напредак” и тешким економским и финансијским стањем земље. У извештајима Посланства курдско питање односно побуне Курда датирају већ од 20-тих година, док је на спољнополитичком плану питање Мосула оптерећивало турско-британске односе, а питање Александрете и Антиохије турско-француске односе. Међутим све то није спречило Кемал Пашу да изврши корените реформе турског друштва и државе које су удариле темељ модерној Турској. Укинуо је шеријатске судове, увео модерно законодавство и одвојио државу од цркве. Уместо арапског писма увео је латинично, дао женама изборно право и право на рад, забранио хареме и полигамију, увео грегоријански календар итд, итд.

На привредном плану требало је подићи учмалу пољопривреду, изградити турску индустрију базирану на њеном рудном богатству и повезати земљу железничком мрежом. У знак захвалности и поштовања према творцу нове Турске, Велика Народна скупштина је приликом изглашавања закона о обавезном усвајању породичних имена, новембра 1934. године, Гази Мустафи Кемал паши дала презиме Ататурк - отац Турака.

Иако је Турска у својој спољној политици прихватала пријатељску сарадњу са савезничким силама, у првом реду са Великом Британијом, Француском и Италијом, ипак је у спољној политици тражила ослонац на више страна, на првом месту у Совјетској Русији, али касније и у Немачкој. Сам положај Турске у средишту интересних сфера великих сила упућивали су је да балансира међу њима, што је посебно дошло до изражаја уочи и за време Другог светског рата, када је основни мото њене спољне политике био - не улазити у рат.

Све ово и још много тога другог може се наћи у материјалима ове класификационе групе који су од 1935. године груписани у мање више следеће целине: Месечни извештаји посланика; Општа спољна политика Турске; Унутрашње стање у Турској; Војна питања; Економско-финансијско стање и Спољна трговина Турске.

Архивска грађа фонда кроз материјале класификационе групе - Односи КЈ и Турске - прати свеукупне односе две земље и све мене кроз које су ти односи пролазили, проблеме у међусобним односима, супротстављене ставове и интересе и начин њиховог решавања. Процес нормализације југословенско - турских односа трајао је доста дуго. Не треба заборавити да је знатан део Турске био под савезничком окупацијом од 1919-1923., и да су Турци за то време још увек ратовали са Грцима у Малој Азији. С обзиром да Краљевина СХС није била потписница Лозанског уговора о миру из 1923. то су дипломатски односи обновљени тек 28.октобра 1925. године закључењем Уговора о миру и пријатељству. У грађи се могу пратити међусобна условљавања за нормализацију односа, ток преговора и коначно потписивање истог. Успостављање нормалних дипломатских односа омогућило је рад на решавању многих спорних питања о којима речито говори сама грађа. Посебан проблем у међусобним односима био је положај југословенских држављана у Турској (добијање турских виза, дозвола боравка и рада, непокретна имања, оспоравање поданства - држављанства, оспоравање права поседовања и наслеђивања имовине у Турској и др.). Доношењем турског закона о занатима резервисаним искључиво за турске поданике, југословенски држављани у Турској губили су посао и били приморани на повратак у земљу. Исто тако примена турског закона о порезу на богатство за странце имала је веома тешке последице по југословенске држављане, судећи по

њиховим преставкама упућених Посланству. Режим капитулација за држављане савезничких земаља обновљен након склапања Севрског уговора није важио за југословенске држављане, што је још више отежавало њихове услове живота и рада, о чему речито говоре сачувани материјали. Такође, архивска грађа садржи податке о положају наших избеглица из Зунгулдака - бивших црногорских поданика - њиховом враћању у земљу, држављанству и непокретној имовини. У грађи се налазе и одштетни захтеви југословенских држављана у Турској за одузету, оштећену или уништену имовину од стране турских власти, кемалиста, грчких и савезничких сила за време Првог светског рата и грчко-турског рата и сведочанства о страдањима нашег живља посебно у Смирни и Зунгулдаку.

За проучавање миграционих кретања нашег становништва са подручја бивше Аустро-Угарске, Краљевине Црне Горе и Краљевине Србије интересантна је и грађа о југословенској колонији у Цариграду која говори о њеном стању, организовању и деловању, броју, националном, верском и социјалном саставу, раду школе и односу турских власти према истој, активности Спске православне црквене општине Свети Сава, Далматинског добротворног друштва Свети Влахо и Југословенске слоге, као и о процесу одумирања наше колоније.

Југословенско-турске односе су такође оптерећивали проблеми везани за положај муслимана у КЈ, скидање секвестра са имања турских поданика на нашој територији и наших поданика у Турској, као и утврђивање одштете за турска аграрна добра у КЈ. Кроз грађу може се пратити стихијно и договорно исељавање Турака, муслимана и Албанаца из КЈ, турски финансијски услови за њихова исељавања, настојање југословенских власти да спречи њихов повратак, као и акције Албаније да спречи исељавања Албанаца из КЈ.

Реституциони захтеви КЈ према Турској односили су се на машине које су Немци за време окупације у Првом светском рату однели из Војно-техничког завода у Крагујевцу за турски арсенал, као и на железнички материјал однет из Србије.

У оквиру ове групе налазе се и материјали који се односе на активности црногорских политичких емиграната у Цариграду, противника уједињења и њиховим везама са италијанским властима и Македонским комитетом.

Разрешавајући, иако споро, све наведене проблеме и унапређујући свеукупне југословенско - турске односе, склопљени су многи споразуми, уговори и конвенције као што су: Споразум о заједничком извозу опијума на светско тржиште; Уговор о пријатељству, ненападању, судском расправљању, арбитражи и концилијацији; Трговински и клириншки споразум; Конвенције о настањивању, екстрадицији, држављанству, судској помоћи у грађанским и трговачким споровима као и Споразум о регулисању узајамних потраживања. Тако је био образован заједнички југословенско турски Централни опијумски биро и Трговински уред, оба са седиштем у Цариграду, ради реализације горе наведених споразума. О турско југословенском зближењу говоре и бројне међусобне посете и сусрети турских и југословенских државника, посебно краља Александра и Милана Стојадиновића. Поред политичке и привредне сарадње, архивска грађа фонда говори и о културној и спортској сарадњи (изложбе, гостовања југословенских уметника и ногометних клубова, размена студената) као и о посетама турским лукама југословенских ратних, школских и трговачких бродова. У оквиру југословенско-турских односа посебно је интересантна грађа из 1941. године која одражава сву драматичност збивања на Балкану и посебно у КЈ, и настојања наше земље да се Турска солидарише са КЈ и Грчком и уђе у рат на страни савезника, у чему очито није успела.

Класификациона група - Југославија - од значајније грађе садржи спорадичне материјале о унутрашњем политичком стању земље и њеној општој спољној политици, атентату на краља Александра, усташкој терористичкој организацији и Мађарској као њеном центру, сумњивим лицима различите политичке провенијенције, али и о конфидентима и њиховом раду. Унутар ове групе посебну целину чине материјали о раду краља Петра II и Владе у избеглиштву, тзв. Каирској афери, стању у распарчаној и окупираној земљи, терору и зверствима, посебно над Србима и Јеврејима, југословенским официрима, војницима и војним обве-

зницима пребеглим из земље, нашим избеглицама у Турској, пружању помоћи југословенским заробљеницима и акцији на спашавању преживелих југословенских Јевреја.

У оквиру класификационе групе - Црквена питања - посебно је вредна грађа која говори о положају Васељенске патријаршије у Кемаловој Турској, нарочито након Лозанског уговора о миру којим јој се одузима политичка и административна власт над њеним верницима драстично смањеним бежањем Грка из Турске након грчког пораза и грчко-турског договора о размени становништва, настојањима Турске на уклањању патријарха и укидању Васељенске патријаршије и грчко-турским затегнутим односима због истог. Од интереса је навести материјале о Српској православној цркви (признање аутокефалности Уједињене Српске православне цркве, уређење односа са Васељенском патријаршијом уопште и по питању Хиландара и др.), као и о Албанској, Бугарској, Мађарској, Руској и Чехословачкој православној цркви. По количини незнатна али по садржају вредна документа садрже податке о односу Свете Столице са Турском и КЈ, Исламској верској заједници у КЈ и панисламизму.

Најобимнија група материјала - Међународни односи - садржи изузетно вредну и садржајно комплексну грађу о општој међународној ситуацији, посебно ситуацији у Европи и кризним жариштима, општим политичким збивањима, слому система колективне безбедности и политичким прегруписавањима уочи Другог светског рата, акцијама на јачању међубалканске сарадње као брани немачком продирању на Исток, могућности проширења рата и политици великих сила на Балкану, као и о збивањима на пољу дипломатије и на фронтима Другог светског рата. Поред напред наведених материјала од општег међународног значаја грађа садржи и изузетно вредна документа о унутрашњој и спољној политици већим делом европских земаља и односима тих земаља са Турском и КЈ. По количини и богатству садржаја посебно треба истачи материјале који се односе на Албанију, Бугарску, Француску, Грчку, Италију, Немачку и СССР.

Од значајнијих материјала о Албанији навешћемо акта о деловању и задацима Албанског комитета у Цариграду и његовим везама са Албанијом и Италијом, везама са бугарском организацијом ради борбе за аутономију Македоније, стању у земљи, албанској политичкој емиграцији, односима са Турском и КЈ, италијанском продирању и окупацији Албаније.

У веома обимној документацији везаној за Бугарску доминирају материјали о: активности Бугарско-турско-арбанашког комитета у Цариграду односно активности Бугара у Турској на придобијању Турске, Арнаута и наших из Јужне Србије у борби за аутономију Македоније и Косова и за четничке акције у Тракији и Македонији; активностима и плановима ВМРО-а и других македонских организација за ослобођење Македоније и сарадњи са Арнаутима, црногорским емигрантима, босанским муслиманима и радићевцима; везама македонских организација и комитета са бугарским властима; држању Турске према македонствујућима у Цариграду; македонском питању; Македонској федералистичкој организацији у Цариграду; конгресима, скуповима и сукобима у македонским организацијама, сарадњи усташа, ВМРО и комуниста; везама ВМРО-а са Италијом и совјетима; интернацији Ванче Михајлова у Турској и др.

Исто тако у грађи постоји обиље података о: Влади Стамболијског и Цанкова; стању и политичким приликама у земљи; питању изласка Бугарске на Егејско море; тајној организацији Кубрат, спољној политици Бугарске, бугарској војсци; политичким променама у земљи, Влади Георгијева, Тошева и Кјосеиванова; односу Бугарске са суседним државама; Солунском споразуму и бугарско-грчким односима; питању Добруце односно ревизији територијалних одредаба Нејског уговора и њеном присаједињењу Бугарској; ставу Бугарске према догађајима у Европи и ревизионистичким тежњама; новој оријентацији Бугарске спољне политике након слома Француске; уласку немачких трупа у Бугарску и бугарској окупацији југословенских и грчких територија; стању у земљи после смрти краља Бориса; совјетској објави рата и уласку совјетских трупа у Бугарску и др.

У склопу исте класификационе групе налазе се и материјали који одражавају све успоне и падове у односима Бугарске са КЈ и Турском од ратификације Хејског уговора, решавања спорних питања, положаја Турака у Бугарској и њиховог исељавања, понашања Бугарске у априлском рату до успостављања контаката након Другог светског рата.

У материјалима о Француској преовлађују материјали о турско-француским споровима везаним за Сирију (чији је мандатар била Француска), њеном статусу, граници са Турском, питању Санџака и Александрете односно турске мањине у њима, стварању нове државе Хатај и припајању Александрете Турској.

У документацији везаној за Грчку могу се пратити основне линије спољне политике Грчке, унутрашње стање, судбина монархије у Грчкој, напад Италије на Грчку и у мањем обиму грчко-југословенски односи. У материјалима о грчко-турским односима од интереса је навести проблеме и решења везана за размену становништва и с тим у вези регулисања имовинских питања. Овде се мора нагласити да је након крвавог грчко-турског рата дошло до пресељења из Турске више од 1.500.000 Грка што је финансијски оптерећивало земљу ослабљену поразом у рату и растрзану унутрашњим сукобима. Све то није спречавало две земље да успоставе врло добре односе крунисане посебним билатералним споразумима али и у оквиру Балканског споразума. Упркос преузетих обавеза Турска заузима non-belligerent (нератујући) став према нападу Италије на Грчку о чему речито говори сачувана архивска грађа.

Обимна и вредна архивска грађа о Италији говори о фашистичком режиму Мусолинија и његовом територијалном империјализму, политици Рима у средоземном базену и посебно на Балкану, италијанско-абисинском рату и примени санкција против Италије, спољној политици, осовини Рим-Берлин, уласку Италије у рат, паду Мусолинија и Влади Бадоља. Тзв. јадранско питање односно питање разграничења између Италије и КЈ, аспирације Италије према Албанији и Балкану уопште, италијанска иредента, положај мањина и подршка хрватским сепаратистима - усташама, били су основа сталног подозрења у међусобним односима упркос периода плодне трговинске и политичке сарадње који се мање више поклапа са периодом Владе Милана Стојадиновића. Исто тако аспирације Италије у Средоземном мору, њено присуство у Додеканезима, утицајне зоне у Турској и на Блиском Истоку и њено настојање да разбије Балкански пакт били су разлог турског неповерења према Италији.

Материјали о Немачкој прате буђење немачког фашизма и ревизио-низма, судетско питање, Аншлус, анексију Чешке, осовину Рим-Берлин и поделу интересних сфера на Балкану, напад на Пољску, рат и ратне циљеве Немачке и план за реорганизацију Европе, немачко-југословенске односе, потписивање Тројног пакта, пуч од 27.марта, немачки напад на КЈ и њено комадање, немачко-турске политичке и привредне везе које нису прекидане, упркос савезничких притисака, све до почетка 1945. године, када Турска прекида дипломатске и економске односе и објављује рат Немачкој.

Иако КЈ све до 1940. године није успоставила дипломатске односе са СССР у фонду се налази обимна и вредна грађа о СССР у којој доминирају материјали о ситуацији у Русији и на Кавказу, борби Врангела са бољшевицима на Криму, евакуацији Врангелове војске, бродовља и руских избеглица са Крима у Цариград, стању руских избеглица у Турској, дозволи уласка у Краљевину СХС и пријему у службу руских избеглица разних професија (официра, лекара, инжењера, ветеринара, професора и др.), репатријацији наших поданика из Русије, бољшевичкој пропаганди и агентима у Цариграду, на Балкану, Паризу и Бечу, раду Коминтерне, сукобу са Троцким, унутрашњим приликама и спољној политици СССР, посебно совјетско-немачким и совјетско-британским односима, рату у Финској и совјетском заузимању балтичких земаља, Бесарабије и Буковине.

С обзиром на геостратешки положај Турске и круцијално питање статуса мореуза за Совјете, архивска грађа одражава сву комплексност совјетско-турских односа од самог почетка када се Кемалова Турска, у борби са унутрашњим и спољним противницима, ослањала на помоћ бољшевика, али исто тако страховала од бољшевичке опасности и прилагођавала

своју спољно политичку оријентацију новим временима. О турско-британском приближавању и с тим у вези захваљујући турско-совјетских односа говоре и материјали о турско-британским односима у оквиру подгрупе - Велика Британија.

По количини незнатна али вредна грађа о совјетско-југословенским односима обухвата мање више период од обнове дипломатских односа до уласка совјетских трупа у Југославију и потписивања Уговора о пријатељству, узајамној помоћи и послератној сарадњи од стране Молотова и Тита.

И на крају долазе месечни извештаји МИП-а који су по својој садржини комплементарни напред наведеној грађи, с обзиром да прате унутрашњу и спољну политику, већим делом, европских земаља као и међународна збивања. Од интереса је навести податак да су месечни извештаји МИП-а сачувани мање више комплетно од августа 1930. до новембра 1940. године. Ово тим више када се зна да су у фонду Политичке архиве МИП-а фрагментарно сачувани.

Од материјала у оквиру групе - Међународне организације и пактови - од интереса је навести обиље грађе о: настојањима великих сила на стварању балканског пакта сигурности односно балканског Локарна, балканским конференцијама, Балканском споразуму, статутима и протоколима, војним клаузулама Балканског споразума, седницама Савета Балканског споразума, питању уласка Бугарске у Балкански споразум и активности Велике Британије на стварању ширег балканског блока против немачко-италијанског продирања на Балкан у чему, очито, није успела. Грађа Лиге народа⁵⁰, а поготово Мале Антанте је незнатна по обиму.

Посебну скупину грађе чини штампа односно извештаји и прегледи писања турске штампе који хронолошки прате збивања у КЈ, Турској, на Балкану и у Европи као и значајније догађаје у међународним односима, посебно догађаје из периода Другог светског рата. Билтени Дирекције за информативну службу Емигрантске владе употпуњују догађаје из Другог светског рата са тежиштем на активности Емигрантске владе, стање у земљи, борбе четника и партизана, окупаторске и квислишке режиме, посебно режим НДХ и њихове злочине, посебно над српским народом и организацију нове власти у Југославији.

И на крају сматрамо за потребно упутити на грађу која се односи на изградњу зграде Посланства у Анкари, која садржи, поред преписке у вези доделе средстава, набавке материјала и опреме, планове, скице, уговоре, прорачуне, фотографије о стању радова, као и извештаје колаудационе комисије. Наиме, Посланство се тек крајем 1932. године дефинитивно преселило из Цариграда у Анкару, да би се марта 1937. године уселило у нову зграду Посланства изграђену у српско-византијском стилу и освећену за време боравка Милана Стојадиновића у Анкари 1938. године. Посебно је интересантна књига инвентара зграде Посланства у Анкари која сведочи о осмишљеном унутрашњем уређењу и опремању простора који је по својој природи и морао бити репрезентативан.

На основу детаљног увида у целокупну грађу овог фонда може се закључити да иста има изузетну историографску вредност не само за проучавање напред наведених тема и проблема већ и за праћење укупних међународних односа, посебно уочи Другог светског рата када се цела Европа, па и Балкан, нашла на удару сила агресије и фашизма.

Овим сумарним прегледом грађе, превенствено политичке провенијенције, настојало се упутити кориснике на најзначајније скупине, док ће се непосредним и целовитим увидом у грађу фонда добити права слика о богатству садржаја, њеној вредности и комплексности.

Као информативно средство урађен је аналитичко-сумарни инвентар са индексима (именични, географски, институционални и тематски).

⁵⁰ Од интереса је навести мишљење Ђуре Поповића, члана Главног секретаријата Лиге народа о непримерности коришћења назива Друштво народа. Види Збирку Ђуре Поповића

У раду на сређивању и обради грађе Посланства учествовали су Тонка Жупанчић, архивист и Бранка Живковић, Мира Анђелковић и Весна Жикић, архивски помоћници.

Истраживачи при цитирању коришћене грађе служе се сигнатуром која се састоји од ознаке Архива (АЈ), броја фонда (370), броја фасцикле и јединице описа.

Укупна количина грађе износи 9,86 д.м., од тога 7,60 д.м. грађе (63 фасцикли и 153 јединице описа) и 88 књига евиденције (2,30 д.м.).

Београд, април 2000.

Тонка Жупанчић

**СТРУКТУРА
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**

СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

	бр.јед. описа	страна
СТРОГО ПОВЕРЉИВА И ПОВЕРЉИВА АРХИВА.....	1-135	3
ТУРСКА	1-30	3
Турска (1919).....	1	3
Турска (1920).....	2	3
Турска (1921).....	3	4
Турска (1922).....	4	4
Турска (1923).....	5	6
Турска (1924).....	6	7
Турска (1925).....	7	7
Турска (1926).....	8	8
Турска (1927).....	9	8
Турска (1928).....	10	9
Турска (1929).....	11	9
Турска (1930).....	12	10
Турска (1931).....	13	10
Турска (1932).....	14	11
Турска (1933).....	15	11
Турска (1934).....	16	12
Турска (1935).....	17	12
Турска (1936).....	18	13
Турска (1936).....	19	14
Турска (1937).....	20	15
Турска (1938).....	21	16
Турска (1938).....	22	17
Турска (1939).....	23	18
Турска (1939).....	24	18
Турска (1940).....	25	19
Турска (1941).....	26	20
Турска (1942).....	27	21
Турска (1943).....	28	21
Турска (1944).....	29	22
Турска (1945).....	30	23
ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ	31-66	24
ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ.....	31-38	24
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1919-1924).....	31	24
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1925-1927).....	32	25
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1928-1932).....	33	25
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1933-1935).....	34	26
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1936-1937).....	35	27

	бр.јед. описа	страна
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1938-1940)	36	27
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1941)	37	28
Односи КЈ и Турске - општи материјали (1942-1945)	38	29
ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОСТАЛИ МАТЕРИЈАЛИ	39-48	29
Реституциони захтеви КЈ према Турској	39	29
Црногорски емигранти	40	30
Режим капитулација	41	30
Исељавање муслимана из КЈ у Турску	42	31
Југословени у Турској	43	31
Југословенска колонија у Цариграду	44	32
Југословени у Турској - представке у вези пореза на богатство	45	33
Централни опијумски биро - Цариград	46	33
Набавка намирница у Турској	47	34
Депозит КЈ у Турској	48	34
ЈУГОСЛАВИЈА	49-60	35
Југославија - општи материјали	49	35
Спољна политика КЈ	50	35
Краљ и краљевска породица	51	36
Марсељски атентат	52	36
Државни празници	53	37
Сумњива лица / конфиденти и Јевреји - издавање виза	54	37
Краљ и влада у избеглиштву, намесништво	55	38
Стање у земљи	56	38
Каирска афера	57	39
Помоћ југословенским заробљеницима	58	40
Спасовање југословенских Јевреја	59	40
Југославија - разно	60	40
ЦРКВЕНА ПИТАЊА	61-66	41
Васељенска патријаршија - Цариград	61	41
Српска, албанска и бугарска православна црква	62	42
Мађарска, руска, чехословачка и друге православне цркве	63	43
Ватикан и римокатоличка црква	64	44
Исламска верска заједница у КЈ	65	44
Панисламизам	66	45
МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ	67-114	45
МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ	67-69	45
Међународни односи - општи материјали (1926-1938)	67	45
Међународни односи - општи материјали (1939-1940)	68	46
Међународни односи - општи материјали (1941-1944)	69	47
АЛБАНИЈА	70	48
Албанија (1919-1944)	70	48
АУСТРИЈА	71	49
Аустрија (1920-1938)	71	49

	бр.јед. описа	страна
БУГАРСКА	72-76	50
Бугарска (1920-1925)	72	50
Бугарска (1926-1934)	73	51
Бугарска (1935-1944)	74	52
Односи КЈ и Бугарске	75	53
Односи Турске и Бугарске	76	53
ФРАНЦУСКА	77	54
Француска (1919-1944)	77	54
ГРЧКА	78-80	55
Грчка (1920-1945)	78	55
Односи Турске и Грчке	79	56
Односи КЈ и Грчке	80	57
ИТАЛИЈА	81-84	57
Италија (1919-1944)	81	57
Италијанско - абисински рат	82	58
Односи КЈ и Италије	83	59
Односи Турске и Италије	84	60
МАЂАРСКА	85	61
Мађарска (1919-1944)	85	61
НЕМАЧКА	86-88	62
Немачка (1926-1944)	86	62
Односи Турске и Немачке	87	63
Односи КЈ и Немачке	88	64
РУМУНИЈА	89	64
Румунија (1922-1944)	89	64
СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ	90	65
Сједињене Америчке Државе	90	65
СССР	91-95	66
СССР (1919-1921)	91	66
СССР (1922-1930)	92	66
СССР (1931-1945)	93	67
Односи Турске и СССР	94	68
Односи КЈ и СССР	95	69
ШПАНИЈА	96	69
Шпанија (1933-1940)	96	69
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА	97-98	70
Велика Британија	97	70
Односи Турске и Велике Британије	98	71
ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ	99-103	71
Остале европске земље	99	71
Иран, Ирак, Авганистан и Саадабатски - источни пакт	100	72
Блиски исток, Сирија, Палестина и Трансјорданија	101	73
Египат и Абисинија	102	74

	бр.јед. описа	страна
Кина, Јапан, Бразил, Чиле	103	74
МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ	104-114	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1930)	104	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1931)	105	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1932)	106	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1933)	107	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1934)	108	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1935)	109	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1936)	110	75
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1937)	111	76
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1938)	112	76
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1939)	113	76
Месечни извештаји МИП-а КЈ (1940)	114	76
МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И КОНГРЕСИ	115-119	76
Лига народа	115	76
Мала Антанта	116	77
Балкан и Балкански споразум (1923-1936)	117	77
Балкан и Балкански споразум (1937-1940)	118	78
Међународни и балкански конгреси у КЈ	119	79
ПРОТОКОЛИ И ОДЛИКОВАЊА	120-121	79
Протокол	120	79
Одликовања	121	80
ШТАМПА	122-132	80
ТУРСКА ШТАМПА	122-127	80
Турска штампа (1919-1938)	122	80
Турска штампа (1939-1940)	123	81
Турска штампа (1941-1942)	124	82
Турска штампа (1942)	125	83
Турска штампа (1943)	126	83
Турска штампа (1944-1945)	127	84
МАТЕРИЈАЛИ ЦЕНТРАЛНОГ ПРЕСБИРОА	128	85
Материјали Централног пресбиороа	128	85
БИЛТЕНИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ ЕМИГРАНТСКЕ ВЛАДЕ	129-132	85
Билтени Дирекције за информативну службу емигрантске владе (бр. 59-111)	129	85
Билтени Дирекције за информативну службу емигрантске владе (бр. 112-216)	130	86
Билтени Дирекције за информативну службу емигрантске владе (бр. 218 и 465-507)	131	86
Штампа - разно	132	87

	бр.јед. описа	страна
ПОСЛАНСТВО И КОНЗУЛАТИ КЈ У ТУРСКОЈ	133-135	87
Општи материјали о раду Посланства и Конзулата КЈ у Турској.....	133	87
Кадровско-персонална питања Посланства и Конзулата КЈ у Турској	134	88
Делегација КСХС у Смирни	135	89
ОПШТА АРХИВА	136-153	89
ТУРСКА	136	89
Турска (1920-1938).....	136	89
ЈУГОСЛАВИЈА	137	90
Југославија (1919-1941).....	137	90
ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ	138-147	91
Односи КЈ и Турске (1919-1940)	138	91
Трговински делегат КЈ у Турској	139	91
Југословени у Турској	140	92
Југословенска колонија у Цариграду	141	92
Исељавање муслимана из КЈ у Турску	142	93
Потрага за несталим лицима и ратним заробљеницима	143	93
Потрага за несталим лицима и ратним заробљеницима	144	93
Репатрирање југословенских грађана из Турске	145	94
Имовинска питања турских држављана у КЈ	146	94
Одштетни захтеви југословенских држављана од Турске.....	147	95
РУСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ	148	95
Руске избеглице (1919-1923).....	148	95
ПОСЛАНСТВО И КОНЗУЛАТИ КЈ У ТУРСКОЈ	149-153	96
ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАДУ ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА У ТУРСКОЈ	149	96
Општи материјали о раду Посланства и Конзулата КЈ у Турској.....	149	96
ЗАКУП ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА У ТУРСКОЈ	150	97
Закуп зграде Посланства КЈ у Турској (1920-1937).....	150	97
ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ	151-153	97
Зидање зграде Посланства КЈ у Анкари (1930-1938)	151	97
Зидање зграде Посланства КЈ у Анкари (1932).....	152	97
Зидање зграде Посланства КЈ у Анкари (1935-1937)	153	98
КЊИГЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ		99

**ОПИС
ЈЕДИНИЦА ОПИСА**

СТРОГО ПОВЕРЉИВА И ПОВЕРЉИВА АРХИВА**ТУРСКА****1 1 ТУРСКА (1919)**

Допис делегата краљевске владе Шапоњића о доласку француског и британског особља (полицијског, жандармеријског и административног) у Цариград односно добијању мандата за контролу над Турском и потреби регулисања положаја наших држављана у Турској.

Извештај о резултатима парламентарних избора у Турској.

Година: 1919.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-7.

1 2 ТУРСКА (1920)

Извештаји делегата краљевске владе Шапоњића о: митингу Турака у Цариграду против намере савезника да одузму Цариград и Смирну од Турске; преласку Цариграда под војну окупацију савезника; несугласицама између савезника, посебно Француза и Енглеза; одредбама наводног споразума Велике Британије и Турске из 1919; приликама у Турској и Тракији; положају грчких снага у Малој Азији; снагама и покрету Кемал-паше; сукобима кемалиста са савезничким снагама и присталицама владиних снага;

- образовању владе Дамад Ферид-паше; фетви шеика-ул-ислама о стављању ван закона присталица Кемал-паше у Малој Азији; офанзиве грчких снага; турској делегацији на Конференцији мира у Паризу на челу са Тефик-пашом, условима мира са Турском и његовом потписивању од стране турске делегације; оставци владе и образовању нове са Ферид-пашом на челу и њеном односу према Кемаловом покрету;

- споразуму Кемал-паше са большевцима; положају наших поданика у Турској након потписивања мира у Севру; кризи и оставци Ферид-пашине владе, образовању нове Тефик-пашине владе, одбијању да ратификује мировни уговор у Севру; преговорима турске владе са Кемал-пашом и његовим захтевима за измену уговора у Севру; расположењу становништва;

- упаду Кемалових снага у Јерменију; новим борбама са Грцима; потписивању примирја са Јерменима; потискивању Врангелових снага на југ од стране большевика, руским избеглицама у Цариграду и њиховим молбама за долазак у Краљевину СХС;

- припремама за повлачење британских трупа из Цариграда; припремама Кемал-паше за напад на грчки фронт према Смирни, помоћи большевичке Русије Кемал-паши и могућим нередима у Цариграду.

Година: 1920.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 8-83.

1 3 ТУРСКА (1921)

Извештаји отправника послова Шапоњића о: политичкој ситуацији у Јерменији и Грузији; неуспеху грчке офанзиве и повлачењу ка Бруси; позиву за конференцију у Лондону по питању примене уговора у Севру и могућим територијалним уступцима Турској, одбијању Мустафе Кемала да преговара на бази уговора у Севру уз одрицање легитимитета цариградској влади за преговоре;

- поновној офанзиви грчких снага у Малој Азији и контраофанзиви Кемалових снага, зверствима грчких трупа над муслиманским становништвом; повратку ангорске делегације са конференције у Лондону и могућем решењу турско-грчког сукоба; уговору закљученом између владе Мустафе Кемала и большевика и о одредбама војне конвенције; покрету Арнаута на грчко-албанској граници; разговору Шапоњића са турским министром у вези склапања споразума против Грчке односно изласка Србије на Егејско море; ситуацији на грчко-турском фронту; јачању руског утицаја код Турака; несугласицама међу окупационим властима у Турској;

- реконструкцији владе Тефик-паше; большевичком изасланству у Бугарској и бугарској мисији код Мустафе Кемала у вези са заједничком војном акцијом против Грка у Тракији; поновној офанзиви грчких снага, великим губицима и њиховом повлачењу са линије реке Сакарије под притиском нових турских снага из Ерзерума и Сиваса;

- јачању утицаја и ауторитета Мустафе Кемала и зазирању цариградских званичних кругова од истог, проглашењу Мустафе Кемала за маршала уз титулу Гази (спасилац-победилац) од стране Велике народне скупштине у Анкари; примирју на фронту; споразуму Француске са Анкаром односно Мустафом Кемалом и јачању положаја ангорске владе; акцији Енвер-паше на организацији својих присталица против Мустафе Кемала.

Година: 1921.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 84-140.

1 4 ТУРСКА (1922)

Извештаји делегата КСХС Шапоњића и Живковића о: разговору са Шакир-бегом, представником ангорске владе за тракијске послове, у вези наводне заједничке турско-бугарске акције у српском делу Македоније и понуди Македонског комитета за акцију у Тракији и Македонији; припремама Грка и Турака за отпочињање војних операција односно решења тзв. источног питања путем оружја; разговору са француским високим комесаром Pelle-ом поводом одласка у Париз и Лондон мисија ангорске и цариградске владе и ставовима Енглеске и Француске о источном питању; одговору ангорске владе на предлоге за закључење примирја са Грчком; бомбардовању Самсуна од стране грчке флоте; утицају большевика и присталица Енвер-паше на политику Ангоре, полагају Кемал-паше у Малој Азији и султана у Цариграду; политици односно интересима Велике Британије у Турској и на Блиском истоку и њеном разилажењу са Француском у вези решења источног питања;

- акцији Енвер-паше и мерама ангорске владе против његових присталица у Малој Азији; проглашењу аутономије Јоније и реаговању турске владе; офанзиви Кемалових снага, грчком поразу, полагају и ставовима савезника у Цариграду на новонасталу ситуацију;

- разговору Живковића са Хамид-бејом у вези интереса КСХС да учествује на конференцији мира, политици кемалиста израженој у Народном пакту, намерама Турске у Тракији и њеном односу са Бугарском; разговору са васељенским патријархом у вези ситуације у Грчкој и о избеглицама у Смирни; разговору са енглеским високим комесаром о намерама Кемал-паше и понашању Француза и Италијана у односу на кемалисте; савезничкој ноти у вези решења источног питања и одговору ангорске владе на исту; разговору са Хамид-бејом у вези Тракије, ставу наше владе и предлогу Живковића и Бугарске о истом; конференцији у Муданији, потписивању протокола о обустави непријатељстава између Грчке и Турске и евакуацији грчких снага;

- интервенцији КСХС код Кемал-паше за грчке заробљенике македонске Словене; састанку високих комесара у вези избеглица већим делом из Мале Азије као и о руским избеглицама; понашању турских националиста према немуслиманском становништву и страховању за хришћанско становништво у Цариграду; доласку и деловању Рефет-паше, ангорског изванредног комесара за Тракију, у Цариграду; потреби решења правног положаја наших држављана у Турској (капитулације) и аустроугарске заоставштине у Цариграду; протесту високих комесара због одлуке ангорске владе о непризнавању уговора о зајмовима које је Висока порта закључила после марта 1920; Грцима и Јерменима - ратним заробљеницима у Малој Азији;

- оставци Јусуф Кемала и избору Исмет-паше за министра спољних послова ангорске владе; турској делегацији на Конференцији мира у Лозани и могућим решењима спорних питања; представци муслимана из Босне Кемал-паши у вези положаја муслимана у КСХС; одлукама ангорске скупштине о укидању Османлијског царства, преношењу суверене власти на Народну скупштину у Ангори и начину бирања калифе; оставци цариградске владе; захтеву националиста за евакуацију савезничких снага из Цариградског вилајета;

- разговору Живковића са Рефет-пашом у вези ситуације у Турској и односа са савезничким властима у Цариграду, Македоније, односа Турске и Бугарске, положаја муслимана и решења аграрног питања у КСХС као и о потреби зближавања двеју земаља слањем турског делегата у Београд;

- бегству султана Вахедина односно Мехмеда VI из Цариграда под британском заштитом, избору новог калифе Абдул Мецида у Народној скупштини у Ангори; Конференцији мира у Лозани и могућим решењима у вези западне Тракије, капитулација, мореуза и Мосула; разговору са Рефет-пашом у вези држања представника КСХС на конференцији по питању западне Тракије; политичким групама унутар турских националиста и о оснивању Народне партије Мустафе Кемал-паше; напуштању Цариграда од стране грчке делегације; устанку у западној Тракији.

Упутство за пролазак немачких, аустријских, бугарских и мађарских бродова кроз мореузе (пов.бр.110).

Споразум између савезничких генерала и Рефет-паше о функцијама савезничке и турске полиције у Цариграду (пов.бр.530).

Два извештаја Француске трговинске коморе у Цариграду о француским интересима у Турској и потреби осигурања турских гаранција - режим капитулација и др. (пов.бр.539).

Народни пакт изгласан у ангорској Народној скупштини 28.1.1920. (пов.бр.546).

Година: 1922.

Врста документа: извештај, упутство и споразум.**Језик:** српски и француски.**Фолијација:** 141-451.**1 5 ТУРСКА (1923)*****Општи материјали***

Извештаји делегата Живковића о приликама у Турској: путовању Мустафе Кемала по земљи у корист Народне странке и друштвеног преображаја турског друштва и отпорима политичких група; убиству опозиционог народног посланика Али Шукрије; општинским изборима у Цариграду и нападу на Цариград код изгласавања градског буџета у Народној скупштини; разлозима због којих није дошло до сепаратног мира између Савезника и Турске за време Првог светског рата;

- економском конгресу у Смирни; политичким партијама и групама турске; парламентарним изборима и изборној борби; положају Мустафе Кемал-паше, природи његовог режима, унутрашњој и спољној политици; политичкој и економској ситуацији; резултатима парламентарних избора; закључењу Лозанског мира; питању турске престонице (Цариград или Анкара); заседању нове Народне скупштине, избору нове владе; унутрашњем уређењу земље, питању султаната односно изменама устава; отпорима диктаторском режиму Кемал-паше; стању безбедности у земљи и тзв. одметницима; проблему муслиманских досељеника из Грчке; ратификацији Лозанског уговора о миру; турској војсци; уласку у Цариград турске војске и евакуацији савезничких снага; изгласавању Анкаре за турску престоницу; законима који регулишу положај војника и војних обвезника који нису учествовали у народној борби као и резервних официра;

- оставци владе Фетхи-беја, проглашењу Турске републике и избору Мустафе Кемала за председника републике; образовању и програму владе Исмет-паше; спољној политици Турске; положају калифе под Кемаловим режимом; образовању и доласку у Цариград преког суда и хапшењима новинара због наводног покрета против републике.

Источно питање

Извештаји делегата Живковића о: ситуацији створеној застојем лозанских преговора; изјави Реуф-беја о турским условима за мир и сметњама за његово закључење; могућем турско-британском сукобу; гомилању грчке војске на Марици, протестној ноти ангорске владе савезницима и пребацивању турских снага у источну Тракију; проблемима Лозанске конференције - Мосул, западна Тракија, финансијско-економска и судска питања; понашању Француза на Конференцији и нападима турске штампе на исте; захтеву Турске да се савезнички ратни бродови удаље из смирнског пристаништа;

- неслагањима у турској делегацији на Лозанској конференцији и тајној седници ангорске Скупштине о истом; енглеском и француском гледишту поводом судских, финансијских и економских капитулација на Лозанској конференцији; турском противпредлогу о миру, односно одбијању ангорске Скупштине пројекта Лозанског уговора;

- приликама у Грчкој, наводним зверствима Грка у западној Тракији и побуни муслимана; могућности грчког препада на Марици и грчко-турског рата; ставу ангорске владе у вези поновног сазивања конференције у Лозани;

турско-француским односима и гомилању турских трупа на границама Сирије; разговору са бугарским делегатом у Лозани у вези изласка Бугарске на Егејско море; склапању Лозанског мира.

Година: 1923.

Врста документа: извештај и нота.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 452-850.

2 6 ТУРСКА (1924)

Извештаји делегата Живковића о: суђењу и пресудама преког суда у Цариграду; споразуму о анадолским железницама; административној подели Турске; опозицији Кемал-пашином режиму; војним маневрима у Смирни; говору Кемал-паше у Скупштини о потреби реформе друштва; закону о укидању калифата и протеривању калифе; укидању Министарства вакуфа и шеријата и спајању световне и верске наставе; успостављању дипломатских односа односно спољној политици Турске посебно са централним силама;

- Међународној контролној комисији за мореузе; реконструкцији Исет-пашине владе; положају хришћанских наставних завода у Турској; формацији турске војске; турској војсци у источној Тракији; турском обавештајном центру у Бечу; размени грчког становништва Цариграда; афери у вези повратка у земљу богатих Јермена и Грка уз помоћ мита и оставци министра унутрашњих дела Ферид-беја;

- раду владе и положају Исет-паше, економској и социјалној кризи, болести Кемал-паше и Исет-паше; ратификацији Лозанског мира; регрутовању турских официра за Мароко; путу Мустафе Кемал-паше по источној Тракији у корист пропагирања идеја новог режима и Народне странке; говору Кемал-паше у Скупштини о унутрашњој и спољној политици земље, оставци на чланство у Народној партији 19 народних посланика и образовању Прогресистичке републиканске странке;

- оставци Исет-пашине владе, образовању и саставу владе Фетхи-беја и његовом програмском говору, избору оредседника Скупштине, политичкој борби партија и група у Скупштини.

Година: 1924.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-146.

2 7 ТУРСКА (1925)

Извештаји делегата Живковића о: путовању Кемал-паше по јужном делу земље; кризи владе, двома струјама у владајућој Народној странци; унутрашњој ситуацији и укидању десетка; побуни Курда, проглашењу опсадног стања, сумњи у умешаност Енглеза; оставци владе Фетхи-беја и образовању владе Исет-паше; закону о одржавању поретка и забрани излагања опозиционих листова; отварању амбасада Велике Британије, Француске и Италије у Цариграду;

- прогласу Мустафе Кемал-паше поводом курдске побуне, развоју устанка, турској војсци, угушивању побуне, хватању и суђењу вођама побуне и с тим у вези откривању завере ширих размера, хапшењима и пресудама истакнутим личностима; економској кризи Турске, буџетском дефициту и

политичким последицама побуне у Курдистану; обрачуна режима са опозиционом Напредном републиканском странком и забрани њеног рада; мосулском питању; продужењу концесије Отоманске банке у Турској; изградњи железничких пруга; разводу брака Кемал-паше са Латифа ханумом; изјави Тевфик Ружди-беја о спољној политици Турске;

- путовању Кемал-паше по Турској и агитацији за ношење шешира уместо феса; изгредима и хапшењу реакционара због одредбе о ношењу шешира; одрицању права грчке, јерменске и јеврејске мањине у Турској предвиђених Лозанским уговором о миру; раду Међународне комисије за мореузе (записника у прилогу нема).

Година: 1925.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 147-236.

2 8 ТУРСКА (1926)

Извештаји делегата Живковића и посланика Тихомира Поповића о: руско-турским односима, војној сарадњи и мосулском питању; радовима на утврђивању Тракије и Мраморног мора; повлачењу старих турских новчаница; замени турске азбуке латиницом; побуни у источним крајевима Турске; мемоарима М. Кемал-паше; демонстрацији официра Војне академије у Цариграду; прегледу војне организације Турске;

- завери против Кемал-паше од стране младотурског комитета "Јединство и напредак", суђењу и пресудама; раду Међународне комисије за мореузе; положају страних трговачких комора у Турској; спољној политици Турске, посебно о односима са Русијом и азијским земљама; говору председника Републике о спољној политици Турске; трговинским односима Турске са другим земљама; предлогу буџета за 1927 г.

Трговински извештај генералног конзула КСХС у Цариграду - општи економски преглед и фискалне реформе у Турској.

Година: 1926.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 237-327.

2 9 ТУРСКА (1927)

Извештаји отправника послова о: изградњи нових турских железница и закљученим зајмовима; италијанско-албанско-турским односима; изјави директора Дирекције за смештај турских емиграната; турско-француским, турско-руским и турско-италијанским односима и о уласку Турске у Лигу народа; турском уставу, овлашћењима председника Републике и Народне скупштине, реформама турског друштва и државе, саставу Народне скупштине;

- маневрима енглеске флоте на Средоземном мору; престанку права Француске на заштиту католика у Турској; турској тзв. оријенталистичкој политици; интервјуу Тевфик Ружди-беја о спољној политици Турске; престанку рада тзв. Судова за одбрану независности Републике; реформи војне службе; буџету за 1927/28; просветној статистици; турском државном устројству, саобраћају, привреди, индустрији и о југословенима у Турској; посети представника Лиге народа Турској због положаја грчке мањине; експозеу

број бр. јед.
фасцикле описа

Тевфик Ружди-беја о спољној политици Турске; незадовољству понашањем и режимом Кемал-паше; реаговању Турске на спор КСХС са Италијом у вези Тиранског пакта; земаљском конгресу Народне партије и парламентарним изборима; реаговању Турске на британску спољну политику; дочеку Кемал-паше у Цариграду; билансу рада Друге Велике народне скупштине и учвршћењу режима Кемал-паше; противницима турског режима у иностранству (група 150), хватању завереника и њиховог шефа Јерменина Мерцана Алтунџана и о истрази;

- седници владе у Цариграду, утврђивању листе народних посланика, манифесту Кемал-паше бирачима; турско-грчким односима, унутрашњој ситуацији и економско-финансијској кризи; припреми за попис становништва; прослави дана проглашења Републике и 5-годишњици потписивања Лозанског уговора; отварању нове Скупштине, поновном избору Кемал-паше за председника Републике и образовању нове владе Исмет-паше.

Година: 1927.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 328-440.

2 10 ТУРСКА (1928)

Извештаји посланика Јеврема Тадића о: комунистичком покрету у Турској и његовим реперкусијама на совјетско-турске односе са листом ухапшених комуниста, суђењу и пресудама; корупционашкој афери Исхан-беја, бившег министра морнарице, као и о корупцији у турском друштву; турској општој и балканској политици и сугестијама за нашу политику према Турској; откривеној завери против режима и хапшењу 150 лица; слободној трговини опијума у Турској.

Година: 1928.

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 441-449.

2 11 ТУРСКА (1929)

Извештај посланика КСХС у Берлину у вези акције министра иностраних послова Турске на ближој политичкој сарадњи између Турске, Италије, СССР и Немачке и реаговању Немачке на исту.

Година: 1929.

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 450-451.

2 12 ТУРСКА (1930)

Извештаји отправника послова и посланика Нешић Љубомира о: постанку и активности комуниста у Турској; упаду курдских чета у Турску и одговорности за те упаде Персије, Ирака и Сирије; стварању друге политичке странке у Турској - Републиканске либералне странке (у прилогу писмо о намерама Фетхи-беја, председника нове странке и одговор Кемал-паше); програму странке (програм у прилогу); реконструкцији владе Исмет-паше;

- доласку Вензелоса и Бетлена у Анкару и о грчко-турском споразуму; говору Кемал-паше на последњој сесији треће Велике Народне скупштине (говор у прилогу); разговору посланика са Ружди-бејом пред одлазак на Конференцију за разоружање у Женеви и са британским амбасадором у вези балканске сарадње;

- распуштању Републиканске либералне странке; захтеву верских фанатика у околини Смирне (у Менемену) за успостављање шеријата, хапшењима и истрази; изјави Ружди-беја о односима на Балкану.

Материјали Лиге народа у вези примене члана 107 Лозанског уговора и петиције Јерменског католичког патријархата о стању хришћанског живља у Турској.

Година: 1930.

Врста документа: извештај и говор.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 452-524.

2 13 ТУРСКА (1931)

Извештаји посланика Нешић Љубомира о: променама у влади Исет-паше; посредовању Ружди-беја у односима других држава; унутрашњој ситуацији у Турској; набавци наоружања и бродова у Италији; регулисању отоманских дугова; суђењу и пресудама учесницима верског покрета у Менемену; прослави верских празника у Турској; инспекцијском путовању Кемал-паше и економској кризи;

- предстојећим парламентарним изборима, утврђивању листе кандидата Народне странке, изборном манифесту Кемал-паше и резултатима избора; избору Кемал-паше за председника Републике; разговору посланика са Ружди-бејом у вези сарадње у Женеви по опијумском питању и заједничког става према пројекту аустријско-немачке царинске уније;

- говору Исет-паше на конгресу Народне странке о спољној политици Турске (говор у прилогу); турском буџету за 1931/32; писању опозиционе штампе и интерпелацији у Народној скупштини о истом; разговору посланика са апостолским делегатом о тешкоћама Католичке цркве у Турској; спољној политици Турске и њеном дискретном окретању западу (Француској и Лиги народа) као противтежи односа са СССР и Италијом и о потреби решења спорних питања, посебно земљишних, између наше земље и Турске; ограничењу увоза у Турску.

Документи Лиге народа о примени члана 107 Лозанског уговора и о положају турских Јермена.

Година: 1931.

Врста документа: извештај и говор.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 525-676.

2 14 ТУРСКА (1932)

Извештаји отправника послова о: посети Исет-паше Москви и Риму; кризи владе односно неслагањима између Исет-паше и Кемал-паше у вези досадашњег правца турске спољне политике, све тежој економској и финансијској кризи и потреби за иностраним кредитима; незадовољству народа али

број бр. јед.
фасцикле описа

и официрског кора због читања молитава на турском и положају Кемал-паше;

- активностима комунистичких агената у Турској; проблемима код припреме буџета и новим порезима; изјави Исмет-паше након повратка из Рима; политичкој и економској ситуацији Турске; турско-британском приближавању; писању листа Република о спољној политици Турске; чланак о заштити националне валуте; говору Кемал-паше на отварању четврте Велике Народне скупштине; преговорима и споразуму Турске са портерима у вези исплате отоманског дуга.

Списак угледних личности Турске.

Година: 1932.

Врста документа: извештај и говор.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 677-760.

2 15 ТУРСКА (1933)

Извештаји посланика Мирослава Јанковића о: нередима у Бруси због увођења турског језика у џамијама; демантију о француско-италијанском споразуму на штету Турске; споразуму о отоманском дугу; унутрашњем зајму Турске за довршење железничке пруге Малатија-Ергани; турском буџету за 1933/34; продужењу концесије Отоманске банке; закључењу рада Народне скупштине; лицитацији за изградњу железничке пруге Сивас-Ерзерум; турском извозу преко Трста и могућности турског извоза преко Црног мора и Дунава; говору Кемал-паше у Народној скупштини о балканској политици и односима Турске и КЈ; ратификацији Конвенције о дефиницији нападача у турском парламенту; посети Цалдариса Анкари ради потписивања пакта о пријатељству и Ериоа са француским парламентарцима.

Извештај посланика за месец октобар о сусрету краља Александра I и Кемал-паше у Цариграду, посети Титулеска Анкари и Уговору о пријатељству и ненападању, посети Гембеша и Кање Туракој, унутрашњој политици Турске, прослави 10-годишњице Републике и побољшању политичко-економске ситуације у земљи.

Извештај посланика за месец новембар о: потписивању Пакта о пријатељству, арбитражи и концилијацији између Турске и КЈ; споразуму по питању потраживања наших поданика од Турске и турских поданика од КЈ; писању турске штампе против бугарских захтева за излазак на Егејско море; доласку и преговорима митрополита Гаврила (Дожића) са васељенским патријархом у вези Хиландара и православних цркава у Албанији и Мађарској.

Година: 1933.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 761-802.

2 16 ТУРСКА (1934)

Општи материјали

Месечни и други извештаји посланика Мирослава Јанковића о: трговинским преговорима и споразумима Турске са Бугарском, Грчком, Чехословачком, Италијом и КЈ; склапању турско-југословенских конвенција о прода-

ји опијума, судској помоћи, екстрадицији и настањивању; току преговора митрополита Гаврила (Дожића) са васељенсим патријархом;

- преговорима о закључењу Балканског пакта и његовој ратификацији; турско-француским и турско-бугарским односима; петогодишњем индустријском плану; буџету за 1934/35; експозеу о спољној политици Турске; посети министра спољних послова Јевтића Анкари; реаговању Турске на говор Мусолинија о експанзији Италије у Азију; наоружању Турске и мореузима; закону о житу; посети Кондилиса, грчког министра војног, Анкари; Балканском пакту и Бугарској; посети персијског шаха Турској; турском закону о колонизацији; држању бугарских власти према Тракијском и Македонском комитету; иселјавању Турака из Бугарске; примени закона о резервисаним занатима за турске грађане; реаговању Турске на Марсељски атентат и заседању Савета Балканског споразума у Анкари; распуштању Парламента и женском праву гласа; турском закону о ношењу мантија и француској интервенцији; тајним уговорима Турске са СССР и Мађарском.

Економско стање у Турској

Извештаји о трговинским односима и споразумима Турске са Грчком, Швајцарском, Чехословачком, Италијом, Аустријом; Бугарском и Немачком; режиму увоза стране робе; туризму у Турској; турској привреди и комуникацијама.

Извештаји трговинског делегата у Турској, Драгослава Михајловића, о петогодишњем плану индустрије; извозу јаја из Турске; турско-грчким трговинским односима.

Година: 1934.

Врста документа: извештај и споразум.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 803-939.

3 17 ТУРСКА (1935)

Месечни извештаји посланика и спољна политика Турске

Месечни извештаји о: писању турске штампе о Марсељском атентату у Лиги народа, парламентарним изборима, реаговању Грчке на закон о мантијама, пробној мобилизацији; реаговању Турске на римске споразуме и турско-британским трговинским преговорима; отварању Народне скупштине, избору Ататурка за председника Републике, образовању владе Исмета Ине-нија и програму владе, буџету за 1935., акцији Бугарске и Лиге народа против војних мера Турске у Тракији, непоштивању војних одредаба Версајског уговора од стране Немачке; односу Турске према италијанско-абисинском рату и санкцијама према Италији; тзв. средњеазијском пакту; припремању атентата на Ататурка; турско-румунском споразуму о транзиту и трговини; реаговању на рестаурацију монархије у Грчкој; продужењу совјетско-турског уговора о пријатељству и говору Ататурка на отварању Народне скупштине.

Извештаји о: питању грчких мањина у Турској; изјави Ружди Араса о Балканском пакту и бугарско-турским односима; корисности италијанско-абисинског рата за Балкан и Турску и опадању руског утицаја у Турској.

Унутрашње стање у Турској

Извештаји о: парламентарним изборима и изборном манифесту Ататурка; финансирању спорта у Турској; новом Председништву Народне

странке; буџету за 1935/36; турским државним приходима; примени закона о колонизацији и закона о мантијама; хапшењу групе верских фанатика; путу председника владе и министра иностраних послова по источним провинцијама и о злоупотребама локалних власти; забрани слободног зидарства у Турској; припремању атентата на Ататурка; попису становништва; отварању Скупштине и говору Ататурка.

Економско стање у Турској

Извештаји о: трговинским преговорима и споразумима Турске са Немачком, Великом Британијом, Бугарском, Румунијом и Француском; приватном клирингу пољске индустрије и Турске; примени економских санкција на Италију и турским извозницима. Привредни извештаји за септембар и октобар 1935. (турски извоз-увоз).

Турска војска

Извештаји о: оснивању ваздухопловне лиге; кредитима за авијацију; понуди лиценце за израду авионске бомбе конструисане од стране инж. Николе Станковића; набавкама ратног материјала из иностранства; интерпелацији о безбедности Дарданела у Парламенту; војним припремама на малоазијској обали као одговор на италијанске војне базе на Додеканезу; отварању фабрике гас-маски код Анкаре.

Година: 1935.

Врста документа: извештај, споразум и говор.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 1-188.

3 18 ТУРСКА (1936)

Месечни извештаји

Месечни извештаји посланика Бранка Лазаревића о: спољној политици Турске - идеји о наоружању Дарданела, војним набавкама, енглеско-италијанским заостреним односима и с тим у вези турско-италијанским и турско-енглеским односима, посети министра иностраних послова Авганистана Анкари, реаговању Турске на женидбу сестре краља Зогуа са сином Абдул Хамида, реаговању Турске на улазак немачке војске у Рајнску област, руско-турским односима; турској ноти у вези измене Статута о мореузима, конференцији у Монтреу, турском пројекту и Конвенцији о мореузима; изјави Турске о престанку важења средоземних обавеза; боравку енглеског краља у Цариграду; потписивању оријенталног пакта пријатељства између Турске, Ирака, Ирана и Авганистана; споразуму Француске и Сирије у вези статуса последње и положају Александрете и Антиохије;

- посети Милана Стојадиновића Турској и потписивању Конвенције о настањивању; боравку Шахта у Анкари; ставу Турске према шпанском рату; унутрашњем стању - истрази у вези припреме атентата на Ататурка, оставци министра унутрашњих послова Шукри Каје, образовању политичког и војног инспектората у Елазису; избору новог патријарха Бењамина; економском стању - преговорима, склапању и продужењу трговинских споразума Турске са другим земљама и посебно са КЈ; спољно-трговинској размени; преговорима о новим кредитима у Француској и Великој Британији; цивилној авијацији; новом петогодишњем плану.

Унутрашње стање Турске

Извештаји о: истрази, суђењу и пресудама оптужених за припрему атентата на Ататурка; разлозима отварања инспектората у Елазису (Курди-стан); затегнутим односима Иненија са Шукри Кајом; верским манифестацијама у Турској; променама у турској влади; државном буџету за 1936/37. и основама спољне политике Турске; сређивању турске архиве и прегледу исте од стране наших историчара; турском социјалном законодавству; реорганизацији Народне странке и кадровским променама; контроли филмова у Турској; болести Ататурка; хапшењу комуниста у Турској.

Четири фотографије Кемала Ататурка са маршалом Февзијем, генералом Чакмаком и другим неидентификованим личностима поводом доласка на заседање Велике народне скупштине.

Економско и финансијско стање Турске

Извештаји о: трговинским односима Турске са Француском, Немачком, Великом Британијом, Аустријом, Италијом и Шпанијом; билансу спољне трговине Турске у 1935. и 1936; контингентима; производњи памука и памучној индустрији; маслинама, шумама, конопљи, житарицама; експлоатацији руда; изградњи високих пећи за производњу гвожђа и челика уз помоћ енглеске фирме; конференцији привредника у Анкари; транзиту преко Турске; нафтним истраживањима; трогодишњем плану цивилне авијације; набавци бродова у Немачкој; турским државним железницама и спору са иностранним порттерима акција анадолских железница; преговорима са страним друштвима о откупу концесија; финансијском и економском стању Турске; турском зајму у Француској; заштити турске валуте; кредитима за пољопривреду и иригацију; новим атрибуцијама Пољопривредне банке.

Привредни извештаји трговинског делегата за март, април и мај 1936. (већим делом о турском извозу и увозу).

Година: 1936.

Врста документа: извештај, споразум и фотографија.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 189-398.

3 19 ТУРСКА (1936)***Дарданели (наоружање)***

Материјали у вези захтева Турске за ревизијом одредби лозанске конвенције о режиму мореуза: турској ноту упућеној државама потписницима Лозанске конвенције; питању предложене ремилитаризације Дарданела, аргументацији Турске и ставу КЈ; ставу бугарске владе и штампе, одговору енглеске и италијанске владе, негодовању румунске јавности на турску акцију у вези мореуза;

- позиву за конференцију у Монтреу, турском становишту и бази за преговоре; одбијању Италије да присуствује конференцији; инструкцијама делегацији КЈ на конференцији; документи за конференцију у Монтреу који се односе на Дарданеле а потичу од 1856-1936; енглеско-руским контроверзама у питању мореуза; одјеку потписивања конвенције о мореузима у Турској, ратификацији и експозеу Ружди Араса; конференцији за израду новог статута мореуза; утврђивању мореуза; престанку рада Међународне комисије за мореузе.

Војно стање Турске

Извештаји о: набавкама авиона у Великој Британији и изради хидроавионске базе у Смирни; потреби Турске за ратним ваздухопловством и набавкама авиона у Пољској; кредитима за ратну морнарицу и набавци подморница и матичног брода за исте; наоружању турске војске код Крупових фабрика, понуди Круповог зајма Турској; немачким војним стручњацима у Турској; набавци оружја и трактора у Чехословачкој и топова у Француској; моторизацији турске војске; бројном стању трупа у Пловдиву; маневрима у Тракији.

Година: 1936.

Врста документа: извештај, споразум и нота.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 399-568.

3 20 ТУРСКА (1937)

Месечни извештаји

Месечни извештаји посланика Бранка Лазаревића и Бранка Аџемовића о: статусу Александрете и Антиохије, споразуму са Француском о истом, регулисању односа са Сиријом, ратификацији женевских споразума о Александретском санџаку и њиховој примени; реаговању Турске на италијанско-енглески центлменски споразум, југословенско-бугарски пакт о пријатељству и југословенско-италијански споразум; турско-руским односима; азијском пакту (Турска, Иран, Ирак, Авганистан); састанку Араса са Паном у вези мореуза; одјеку посете Исмета Инениа Београду; турско-египатским односима; посети турског председника владе Лондону, Атини и Букурешту; посети Ружди Араса Багдаду, Техерану и Москви; спољној политици Турске; торпедовању шпанског трговачког брода у турским територијалним водама; убиству шефа ирачког генералштаба; посети разарача "Дубровник" Цариграду; аспирацијам Турске према Александретском санџаку; учвршћивању посебне грчко-турске сарадње, посети Татареска Анкари и о бугарском наоружању;

- подизању високих пећи у Турској; економском и финансијском стању Турске; спору у вези откупа анадолских железница; Уредби о заштити валуте; изградњи радио станица; променама у турском уставу; пројекту Закона о војној служби; мерама за унапређење привреде, спољној трговини, новом режиму увоза; буџету за 1937/38; устанку курдских племена Дерсина; обиласку Ататурка источних провинција Турске; турским маневрима у Тракији.

Општа спољна политика Турске

Извештаји о: ставу Турске према енглеско-италијанском споразуму о Средоземном мору; гледању Ружди Араса на посету фон Нојрата Софији и на предлог Делбоса и Литвинова о европском пакту; политици Немачке на Балкану; разлозима недоласку италијанских школских ратних лађа Турској; посети турских министара Москви; неизбору Турске у Савет Лиге народа; балканској сарадњи и турским територијалним претензијама.

Унутрашње стање у Турској

Извештаји о: пројекту закона о подсекретарима у турским министарствима; изменама турског устава и чиновничког статута; предлогу закона о такси на странце; повлачењу Исмета Иненија, писању турске штампе о кризи владе, доласку Целал Бајара на власт и саставу његове владе; утисцима о лицу и наличју Турске.

Преглед писања турске штампе у новембру 1937. о спољној и унутрашњој политици Турске.

Финансије Турске

Извештаји о пројекту турског буџета за 1937/38 и уредби за заштиту турске валуте.

Економско стање и спољна трговина Турске

Извештаји о: раду Министарства јавних радова у Турској од његовог оснивања до краја 1936; приносу дувана у 1936; изградњи радио станица, ваздушном саобраћају; пројекту закона о водама; исплати ануитета за анадоолске железнице и откуп у оријенталних железница; бродоградњи у Турској; говору Целал Бајара о економској ситуацији и безбедности земље; спољној трговини Турске у 1936 и 1937; уредби о новом режиму увоза у Турској; извозу воћа; увозу цемента; трговинској и привредној сарадњи Турске са Немачком, Холандијом и СССР.

Година: 1937.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 569-749.

4 21 ТУРСКА (1938)

Месечни извештаји

Месечни извештаји посланика Бранка Аџемовића о: питању Александретског санџака и последицама истог на турско-француске и турско-сиријске односе; положају турске мањине у Бугарској и исељавању Турака из КЈ; ратификацији уговора у Сахадабаду; новом трговинском уговору Турске и Румуније; заседању Савета Балканског споразума; припремама за изборе у Александретском санџаку; турско-египатским односима; разлозима ближе сарадње Турске и Велике Британије; петогодишњем плану наоружања Турске;

- реаговању Турске на Аншлус; турско-британским преговорима о зајму, споразуму о истом и о клирингу; конгресу штампе Балканског споразума у Цариграду; реаговању Турске на британско-италијански споразум потписан у Риму; могућности зближавања Турске са Бугарском; допунском грчко-турском пакту; болести Ататурка и могућем наследнику; посети Целал Бајара Београду и министра војске и морнарице Љубомира Марића Турској; приступању Италије Конвенцији о мореузима потписаној у Монтреу 1936; изборима у Александретском санџаку, нападима турске штампе на изборну комисију Лиге народа, турско-француском споразуму о пријатељству, Санџаку и о оптантима; резултатима избора у Санџаку; турском буџету за 1938/39; отказу споразума КЈ о опијуму; Солунском протоколу и Бугарској; споразуму о трговини и клирингу Турске и Немачке.

Унутрашње стање у Турској

Извештај војног изасланика о ваздухопловним снагама Турске.

Извештаји о: прелету турске територије; проласку страних ратних бродова кроз мореузе; организацији рада у МИП-у Турске;

повећању броја економско-финансијских ресора Турске; потресу у Анадолији; говору Целал Бајара у Скупштини; општинским изборима; војним мерама Турске против Курда; болести, смрти и сахрани Кемала Ататур-

ка; избору Исмета Иненија за председника Републике; реконструкцији и програму владе Целал Бајара; последицама односа Ататурка и Иненија у даљој политици Турске; прокламацији Иненија народу након сахране Ататурка; конгресу Народне републиканске партије и избору Иненија за шефа исте.

Елаборат о унутрашњој политичкој ситуацији Турске.

Година: 1938.

Врста документа: извештај, говор, прокламација и елаборат.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-221.

4 22 ТУРСКА (1938)

Општа спољна политика Турске

Извештаји о: гледању Ружди Араса на очување европског мира, могуће догађаје у 1938. и о основним смерницама спољне политике Турске; повољним условима за немачку активност у Турској и о фон Папену као новом амбасадору у Турској; турско-египатским односима; експозеу Целал Бајара о посети Београду и Софији, питању Хатаја и о зајму у Енглеској; говору Ружди Араса у Скупштини поводом усвајања буџета МИП-а; изјави за штампу Ружди Араса о међународној ситуацији и спољној политици Турске.

Финансијско стање Турске

Извештаји о: преговорима о турском зајму у Енглеској; турском буџету за 1938/39. и финансијском стању Турске; организацији буџетског одељења турског Министарства финансија; преговорима Турске са француским портерима.

Економско стање Турске

Извештаји о: турском закону о бежичној телеграфији; турском поморству и мерама за његово подизање; унапређењу коњарства; подизању фабрике цемента у Сивасу и прве хемијске фабрике у Турској; откупу турске владе белгијског Друштва за експлоатацију електричне енергије у Цариграду; производњи грожђа, лешника, шећерне репе и шећера у Турској; унапређењу производње опијума у Турској.

Спољна трговина Турске

Извештаји о: трговинским односима Турске са Бугарском, Грчком и Египтом; новом трговинском споразуму и споразуму о клирингу Турске са Немачком; посети министра економије Функа Турској и одобреном кредиту Турској; новом трговинском аранжману Турске и Швајцарске; економским односима Турске са зараћеним странама у Шпанији и трговинском споразуму са републиканском Шпанијом.

Година: 1938.

Врста документа: извештај и исечак из штампе.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 222-397.

4 23 ТУРСКА (1939)

Месечни извештаји

Извештаји о: наговештајима промена у унутрашњој политици Исмета Иненија; односима Турске са Немачком, Француском и Великом Британијом;

економским тешкоћама Турске; оставци Целал Бајара и разлозима исте, новој влади Сајдама, персоналним променама у државној управи и партији; турско-британском пакту, сметњама у турско-француским преговорима; турској спољној политици; афери Дениз банке; присаједињењу Хатаја Турској; реаговању Италије и Немачке на турско-британску декларацију; односу Турске према КЈ и Балканском пакту.

Унутрашње стање у Турској

Извештаји о: афери са кријумчарењем авиона за Франка на рачун Турске и компромитацији бившег министра унутрашњих послова Шукри Каје; рехабилитацији одбачених политичара од стране Иненијевог режима; циркулару МУП-а валијама; писању египатске штампе о напуштању Хатаја од стране Јермена и другог нетурског становништва; оставци владе Целал Бајара и образовању владе Рефик Сајдама; припреми за изборе у Турској и изједначењу плата.

Извештај дописника ЦПБ КЈ о унутрашњој политичкој ситуацији у Турској, турско-британском пакту о узајамном помагању и последицама истог на турско-немачке односе, о турској штампи и њеном ставу према КЈ.

Година: 1939.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 398-459.

4 24 ТУРСКА (1939)

Општа спољна политика турске

Извештаји и обавештења о: изјави председника турске владе о разлозима напуштања неутралности, турско-британској сарадњи у случају напада у Средоземном мору, турско-британској декларацији (декларација и изјава у прилогу); преговорима у вези закључења турско-британског и турско-француског пакта; позицији држава Балканског пакта у светлости турско-британско-француске декларације односно пакта, посебно положаја Грчке и Румуније.

Усмени реферат Илије Шуменковића Цинцар-Марковићу у вези напуштања политике неутралности Турске након пада Чехословачке и Албаније, безбедности Турске садржаној у одредбама турско-британског пакта, односу Турске и Немачке посебно у вези војних лиферација, немогућности Турске да финансира исељавање у складу са Конвенцијом о исељавању склопљеном са КЈ.

Извештаји и обавештења о: положају Турске након немачко-совјетског пакта; мисији адмирала Канингема, команданта британске средоземне флоте, у Турској; наводној пресији Велике Британије на Турску ради стварања балканског фронта; путу Сарацоглуа у Москву, преговорима и узроцима прекида преговора Сарацоглу-Молотов; одјеку у Бугарској посете Сарацоглуа Москви; писању турске штампе о ставу Турске у европском конфликту; турском ставу на ново стање у Пољској и пољским избеглицама у Турској; потписивању и ратификацији анкарског трипартитног пакта Турска-Велика Британија-Француска (текст пакта у издању Анадолске агенције); говору Исмета Инениа о спољној политици Турске; непријатељском држању Турске према Бугарској; настојању на стварању блока неутралних држава на Балкану; турско-британско-француским финансијским и привредним аранжманима.

Војна питања

Извештај војног изасланика о активности Турске у 1938. години, већим делом на војном плану, а мањим делом у привреди, унутрашњој и спољној политици.

Извештаји и обавештења о: мобилизацији и концентрацији турских трупа у Тракији и на Дарданелама; војној мисији у Лондону; турским утврђењима на њеној европској граници; маневрима турске војске у Тракији и реарговању Бугарске; концентрацији италијанских трупа у Албанији на грчкој граници и турских према грчкој граници; испоруци британског ратног материјала Турској; турском поморском наоружању; тонажи флоте у Црном мору; проласку страних бродова кроз мореузе; могућој политици Совјета и Немачке на Црном и Средоземном мору и др.

Годишњи извештај о бродском саобраћају кроз мореузе у 1938. (брошура).

Збирка турских закона и уредаба о забрањеним зонама, ваздушном саобраћају и о страним бродовима у турским територијалним водама (брошура).

Финансије и спољна трговина Турске

Извештаји о турском буџету за 1939/40. 7-годишњици оснивања народних универзитета у Турској; откупу страних предузећа у Турској; преоријентацији турске спољне трговине; подацима о спољној трговини Турске задњих осам месеци 1938. и стању турског клиринга.

Година: 1939.

Врста документа: извештај, реферат, декларација и изјава.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 460-776.

5 25 ТУРСКА (1940)**Општа спољна политика Турске**

Извештаји о: потписивању у Паризу уговора о зајму с Турском, политичким одредбама Трипартитног уговора, реакцијама Италије, Немачке и Мађарске на положај Турске и могућност њеног увлачења у рат на страни Велике Британије, разговору Сарацоглуа са немачким амбасадором фон Папенем о истом; кампањи у страниј и домаћој штампи о проширењу рата на истоку и могућности сукоба Турске и СССР; ставу Турске у вези међународне ситуације и њеног увлачења у рат; наводној пресији Француске и Велике Британије на Турску да пропушта њихове ратне бродове кроз мореузе; садржају необјављеног специјалног протокола уз трипартитни уговор који одређује зоне безбедности Турске на Балкану; држању Турске у случају сукоба Италије и савезника на Средоземном мору; ставу Турске по питању Румуније и Бугарске, спољној политици Турске према СССР и тзв. руској клаузули; уласку Италије у рат, демаршу француског и енглеског амбасадора код турске владе и њеном одговору на исти; интересима и понашању Немачке, Италије и СССР у односу на Турску и разлозима турског става неутралности и ишчекивања даљег развоја рата и међународне ситуације; ставу турске владе на ситуацију створену доласком немачке војске у Румунију; нападу Италије на Грчку; настојању Немачке да се Турска одрекне савеза са Великом Британијом и остане неутрална у рату.

Студија Н. Васиљева: Турска у оквиру европског рата, објављена у часопису "Светско газдинство и светска политика", бр.4-5 за 1940.

Извештаји Генералног конзулата КЈ у Цариграду

Извештаји о: проласку страних бродова и бродова цистерни кроз Босфор и Дарданеле; немачким трговачким бродовима у Црном мору; турским бродовима издатим под закуп савезницима; забрани пловидбе турским бродовима у страним водама; стању турске авијације; ратном материјалу за Турску и о турским војним потребама; неисправности подморнице купљене код "Крупа" и комунистичкој пропаганди у Турској.

Економско стање, спољна трговина и финансије Турске

Извештаји о: париским економским споразумима и турској спољној трговини; етатизацији турске рударске индустрије; забрани извоза житарица из Турске; трговинском саобраћају преко Басоре; новој царинској уредби у Турској; турској спољној трговини; укидању Савета отоманског јавног дуга; енглеско-турском финансијском споразуму.

Одлука и инструкције Министарства трговине Турске у вези регулисања извоза одређених производа.

Турски закони

Обавештење о турском декрету о реквизицији превозних средстава.

Разно

Обавештења о: транзиту преко КЈ турских студената на школовању у Енглеској; прописима Турске о замрачењу; географска карта Републике Турске која приказује луке, растојања међу градовима, природна богатства, економско и административно стање и поделу на вилајете (округе) - на турском језику.

Година: 1940.

Врста документа: извештај, студија, одлука, инструкција, исечак из штампе и географска карта.

Језик: српски, француски, енглески и турски.

Фолијација: 1-233.

5 26 ТУРСКА (1941)

Општа спољна политика Турске

Извештаји о: међународном положају Турске с обзиром на њене обавезе из до тада закључених уговора (Анкарски трипартитни пакт и Саадабатски пакт); разговору амбасадора КЈ у Турској са Сарацоглуом по питању држања Турске у односу на Немачку, њених обавеза према савезницима и ставу неутралности, односима Бугарске и Турске након бугарске окупације југословенских и грчких територија, ставу Турске према КЈ и њеној балканској политици; разговору са совјетским амбасадором у вези држања Турске и даљих намера Немачке и Италије; разговору са Нуманом и Сарацоглуом о немачко-совјетском рату, пловидби кроз мореузе и очекивањима Немачке да Велика Британија остане индиферентна према том рату; немачко-турском пакту о пријатељству и ненападању, изјави фон Папена и Сарацоглуа и писању турске штампе о истом;

- италијанским и немачким претензијама на Балкану; Черчиловом говору у корист СССР; расположењу турске штампе према СССР након почет-

ка совјетско-немачког сукоба као и о другим елементима турске спољне политике; политици Турске после пораза балканских држава, британско-совјетског уговора и совјетског отпора немачким трупама; британско-совјетској декларацији Турској; трговинским преговорима и споразуму између Немачке и Турске;

- говору председника владе и председника Републике о спољној политици земље, ставу Турске према могућности њеног увлачења у рат, притисцима од стране Немачке, балканским народима и др.; резимеу разговора грчког амбасадора са Сарацоглуом у вези напред наведених говора и разних интерпретација турских изјава и поступака.

Навигација кроз мореузе

Упутства турским и страним бродовима о обавезној пилотажи кроз мореузе.

Турска војска

Извештај о стању турске војске односно оперативним могућностима турске војске као основи њихове спољне политике.

Година: 1941.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 234-302 (+ 302 а, б, в, г, д, ђ, е, ж).

5 27 ТУРСКА (1942)

Извештај о говору председника Републике у вези економске ситуације у земљи, скупоће, шпекулација, пронемачке групе неколицине политичара и новинара и немачке пропаганде у Турској; извештај о разговору са Нуманом о војним плановима Немачке и с тим у вези положају Турске као и о посети врховног шеријатског судије у пензији (из НДХ) Турској; извештај о експозеу Сарацоглуа о спољној политици Турске и основним циљевима турске политике.

Година: 1942.

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 303-311.

5 28 ТУРСКА (1943)

Опита спољна политика Турске

Извештаји о: конференцији у Адани односно састанку Черчила са турским водством - предмету и циљевима састанка, коминикеу (развој ратних догађања, улога и положај Турске, организација мира у Европи, балканска конфедерација), реаговању Немачке и СССР на исту; превод чланка из београдског листа "Donauzeitung" под насловом "У простору око Турске-Анкара, Совјети и Англосаксонци"; ставу КЈ и Грчке у вези будуће балканске конфедерације и уласка Мађарске у исту; изјави председника Владе Сарацоглуа о заштити права и интереса Турске;

- спољној политици Турске након конференције у Адани, турско-совјетским разговорима у Москви, резервисаности Турске према очекивањима савезника да Турска уђе у рат и њеним очекивањима расплета на источном

фронту, посети енглеских генерала и војних мисија Турској и узнемирења Немаца због тих посета; турским гаранцијама о неутралности датих Немачкој; намерама Турске у вези уласка у рат, страху Турске од СССР; тенденцијама Турске да остане неутрална до краја рата и аргументима за такав став; ставовима Турске у вези наводне савезничке инвазије преко Балкана и улоге Турске у истој; наводној несагласности између Велике Британије и САД у погледу вођења рата против Јапана и улоге СССР у рату; капитулацији Италије и ставу Турске у вези давања азила Мусолинију и другим ратним кривцима; интересовању амбасадора СССР о разлозима наоружања Турске од стране савезника упркос њене неутралности; понуди Додеканеза Турској од стране Мусолинија;

- састанку Нумана Менеменџоглуа са Идном у Каиру и одбијању Турске да уђе у рат наводећи разлоге војног, политичког и уговорног карактера; ставу Турске према Московској конференцији; допунској мобилизацији у Турској; састанку Нумана са Рузвелтом и Черчилом у Каиру након Техеранске конференције; разговору са Нуманом о ставу Турске после конференције у Каиру, последицама по Турску Московске и Техеранске конференције и пресији савезника на Турску.

Досије у вези: слања турског амбасадора код грчке владе у Каиру; одбијању Турске да даје агремани за нове шефове дипломатских мисија окупираних земаља и с тим у вези давања агремана за нашег новог амбасадора у Турској; настојања Турске за успостављањем чвршћих веза са Грчком и стварања блока на Балкану према СССР; изјаве Нумана о праву Грчке на Додеканезе и незадовољству Турске због посредничке улоге Генералног конзулата Грчке у Цариграду између новог совјетског патријарха и васељенског патријарха у Цариграду.

Политичко стање у Турској

Два извештаја о: предавању турског посланика о принципима туркизма и мањинама у Турској; турском наоружању и војним припремама.

Година: 1943.

Врста документа: извештај.

Језик: српски, француски.

Фолијација: 312-487.

5 29 ТУРСКА (1944)

Опита спољна политика Турске

Извештаји о преговорима савезника са Турцима по питању увлачења Турске у рат: условима Турске за улазак у рат; току преговора између британске војне мисије и турског Генералштаба; разговору Нумана са Виноградовим и Шуменковића са Виноградовим о британско-турским преговорима; питању преоријентације турске спољне политике; одласку из Турске британске војне мисије односно прекиду преговора; британско-турским затегнутим односима; разговорима Шуменковића са амбасадором Велике Британије, САД, СССР и Нуманом у вези прекида преговора и става првих да ће Турска искусити последице негативног става по питању уласка у рат; хапшењу левичарских елемената у Турској; разговору са Нуманом о међусобној свађи савезника; захтеву САД и Велике Британије Турској да смањи односно потпуно обустави извоз хрома у Немачку (нота Велике Британије и одговор турске владе у прилогу).

Извештаји у вези прекида дипломатских односа између Турске и Немачке: узроцима оставке министра иностраних послова Нумана Менеменџоглуа; декларацији Сараџоглуа о спољној политици Турске после оставке Нумана и питања уласка Турске у рат; ставу амбасадора Велике Британије о потреби да Турска размотри питање прекида економских и дипломатских односа са Немачком; одлуци турске владе да прекине све односе са Немачком када то затраже Енглези и резултатима те одлуке по савезнике и цели Балкан - по мишљењу Сараџоглуа; ставу Виноградова да Турска не може постати савезник самим прекидом дипломатских односа са Немачком; одлуци турске владе о прекиду односа са Немачком и реаговању Немачке, Бугарске, Румуније и Мађарске на исту.

Разно

Министарство иностраних послова Турске обавештава о: новим формалностима за улазак странаца у Турску; прописима о кретању страних трговачких бродова у турским лукама; Правилнику о прелетању страних авиона преко Турске; оставци министра иностраних послова Нумана Менеменџоглуа и постављењу Хасана Саке.

Година: 1944.

Врста документа: извештај, нота, преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 488-651.

5 30 ТУРСКА (1945)

Опита спољна политика Турске

Извештаји о: покретању питања ревизије Конвенције о мореузима од стране СССР, намери владе СССР да почне са Турцима разговоре о мореузима и писању турске штампе о истом; објави рата Турске Немачкој и Јапану и непостојању индикација о њеном учешћу у ратним операцијама против Немачке; чланку о спољној политици Турске после рата и предлогу трипартитног пакта Турска-СССР-Велика Британија; могућем ставу Турске на конференцији у Сан Франциску; говору Сараџоглуа у Парламенту поводом краја рата у Европи; одобрењу владине спољне политике на пленарној скупштини Народне републиканске странке; говору председника Републике о спољним тешкоћама земље и питању мореуза.

Стање у Турској

Извештаји о: чланку америчког новинара о демократији у Турској; изгласавању турског буџета; доношењу социјалних закона и закона о аграрној реформи у Турској; говору председника владе Сараџоглуа о спољној и већим делом унутрашњој политици с тежиштем на слободама и демократији у Турској; попису становништва; унутрашњој политичкој ситуацији у Турској.

Обавештења МИП-а Турске о Правилнику за улазак страних трговачких бродова у турске луке и о опасној зони пловидбе у Мерсини.

Година: 1945.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 652-690.

ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ

ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ

6 31 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1919-1924)

Материјали о: људима пореклом са територије КСХС пристиглим у Турску по разним основама пре и за време балканских ратова и за време Првог светског рата (исељеници, ратни заробљеници регрутовани од стране Бугара и Аустријанаца и др.), већим делом муслиманима и с тим у вези њиховог репатрирања у КСХС, добијању дозвола за повратак односно визирању њихових пасоша и утврђивању њиховог држављанства, проблемима који настају њиховим повратком посебно у области аграрних односа; инструкцијама владе КСХС Делегацији у Цариграду по питању дозвола за њихов повратак; заступању турских интереса у КЈ; слању представника ангорске владе у Београд; оснивању Трговинске агенције КСХС у Цариграду; питању давања дозволе за повратак у земљу муслиманима исељеним из Старе Србије, Македоније и Босне у Турску (1919-1922);

- говору Кемал-паше о Србији; доласку депутације наших муслимана код калифе, изјави о положају муслимана код нас и разговору нашег врховног муфтије са Реуф-бејом о југословенско-турским односима; писању турске штампе о поступању наших власти према путницима кроз Србију; личноstimа Турске које су за и против југословенско-турског зближења, кандидату за турског делегата у Београду и његовом статусу до потписивања уговора о миру; мисији Цевад беја у Београду у вези обнављања односа са нашом земљом; ставу КСХС у вези враћања Кара-Агача Турској; потешкоћама наших поданика у Турској (визе, дозволе боравка, исељавање муслимана из КСХС албанског порекла); положају наше Делегације и наших грађана у Турској због непотписивања Лозанског уговора о миру од стране КСХС и разлозима непотписивања истог; потреби решења питања међусобне судске помоћи (1923);

- нерасположењу турског јавног мњења према нашој земљи и недоласку турског изасланика у Београд; гостовању спортског клуба Грађански у Цариграду; жалби Турске због наводног отварања турске поште у Београду; понуди Турске да отпочну преговоре са КСХС и међусобним условљавањима; ступању на снагу Лозанског уговора о миру и одредбама које тангирају нашу земљу; згради бившег турског Посланства на Цетињу; нотификацији наше ратне заставе у Турској; понашању турских власти према нашим грађанима из јужних крајева по питању држављанства а на основу члана 6 Цариградског уговора; одласку у Београд турског конзула; злостављању турских власти наших држављана као одговор на наводно шиканирање турских поданика-муслимана код нас, предлогу турске владе за реципрочно решавање тих питања (визе, дозволе боравка, непокретна имања) и одбијању турског предлога односно ставу наше земље да не прима назад Турке пореклом из наших јужних крајева; одбијању Турске да закључи уговор о миру са КСХС док се не расправи њено учешће у бившем отоманском дугу; писању турске штампе о посетама балканских премијера (1924).

Година: 1919-1924.

Врста документа: извештај, нота и преписка.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 1-386.

6 32 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1925-1927)

Материјали о: сарадњи са Турском у вези судске помоћи; предлогу турске владе за реципрочно решавање питања боравка држављана обе земље, нашој школи у Цариграду и потреби склапања уговора о миру; ставу КСХС да се иде на закључење уговора о миру и пријатељству општег карактера и без икаквих предуслова; подизању турског конзула у Београду на ранг пуномоћног министра; секвестрирању имања турских поданика код нас и о имањима наших поданика у Турској као и о захтеву Турске да се дигне секвестар са првих; расподели отоманског јавног дуга и посебно дела који се односи на КСХС; порезима које турске власти потражују од наших грађана; боравку школског брода "Вила Велебита" у Цариграду; разговору са турским послаником у Београду о потреби решавања питања настањивања; иселјавању наших муслимана; платформи за разговоре у Анкари делегата Живковића, току преговора и закључењу Уговора о миру и пријатељству (1925);

- турској царинској тарифи, утврђивању модалитета и склапању привременог трговинског споразума; отварању Трговинске агенције у Смирни; праву боравка наших грађана у Турској; ставу МИП-а КСХС по питању повратка, односно давања виза муслиманима из Јужне Србије; међусобним ревандикацијама између КСХС и Турске (1926);

- списковима турских поданика чија су имања секвестрирана у КСХС; одлуци КСХС о скидању секвестра над имањима турских поданика код нас; пројекту закона о секвестрирању имања страних поданика у Турској; реципрочном укидању рестрикција боравка респективних поданика; оспоравању поданства нашим људима и скидању секвестра са њихових имања у Турској, большевичкој пропаганди из Турске против суседних држава; нотама турске владе у вези секвестрираних имања турских поданика код нас и одбијању Турске да закључи трговински уговор док се дефинитивно не реши горње питање (1927).

Година: 1925-1927.

Врста документа: извештај, ед-мемоар, нота, преписка и закон.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 387-714.

6 33 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1928-1932)

Материјали о: решавању питања накнаде штете и враћања непокретности нашим поданицима у Турској и с тим у вези скидања секвестра над имањима турских поданика код нас и посебно аграрних секвестара; склапању привременог трговинског уговора; захтеву КСХС за истраживањем историјских докумената у турском Државном архиву (1928);

- условљавањима турске владе за склапање трговинског привременог уговора; принципима одштете за турска аграрна добра код нас и тешкоћама у преговорима са Турском како у вези одштете тако и у вези склапања трговинског привременог уговора; мисији Мите Димитријевића у Турској (1929);

- пресељењу Посланства КЈ у Анкару; предаји акредитива новог посланика Нешића и разговорима са турским званичницима о нерешеним питањима; проласку Ружди-беја кроз Београд и о посети министра спољних послова Маринковића Турској; разговору са Ружди-бејом у вези његове посете Риму и Софији (1930);

- статусу странаца у Турској и потреби решења питања обештећења турских поседника код нас као услова за регулисање трговинских односа, пловидбе и настањивања; положају наших држављана у Турској; истраживању турских архива и продаји Бугарима старе турске архиве; посети брода "Далмација" Турској (1931);

- измирењу дуга турске Дирекције пошта нашој држави; достављању наших судских аката у преводу турским властима; разговорима и утисцима нашег новог посланика у Анкари Мирослава Јанковића; историјату југословенско-турских преговора и ставова у вези скидања секвестра са имања турских поданика на нашој територији од 1926-1932 г.; фалсификовању и растурању наших лажних новчаница и резултатима истраге турских власти (1932).

Година: 1928-1932.

Врста документа: реферат, извештај и нота.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 715-945.

7 34 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1933-1935)

Материјали о: потреби уређења међусобних трговинских односа са подацима о нашим извозним могућностима важним за трговинске преговоре; потреби решавања међусобних потраживања; демаршу турског посланика у Београду Хајдара због приказивања филма о ослобођењу Крајине; ставу Тевфик Ружди-беја у вези Мале антанте и рада на Балканском споразуму; путу краља Александра у Цариград; турско-југословенском зближењу, посети Тевфик Ружди-беја Београду и потписивању југословенско-турског пакта у Београду (1933);

- гробовима српских војника у Турској и подизању костурнице у Једрену и Сан Стефану; трговинским преговорима са Турском, турским и југословенским листама производа, трговинском и клириншком споразуму; предлогу и коначном тексту Конвенције о настањивању и екстрадицији и с тим у вези Конвенцији о држављанству; Конвенцији о судској помоћи у грађанским и трговачким споровима; реаговању политичких кругова Грчке на пут Ружди-беја у Београд; предлогу Тевфик Ружди-беја за утврђивање заједничког држања према Италији и програму боравка Богољуба Јевтића у Турској; спремности Турске да са КЈ потпише војну конвенцију; турнеји "Првог београдског певачког друштва" и друштва "Обилић" по Турској; отварању паробродарске линије Сушак-Измир (1934);

- извршењу Споразума о регулисању узајамних потраживања; потреби ступања на снагу Споразума о настањивању због заштите имања наших поданика у Турској; разговору са Тевфик Ружди Арасом у вези југословенско-турске заједничке политике након споразума Француске и СССР; уређењу турског војног гробља у Београду; потраживањима КЈ према турским железницама; ратификационим инструментима и ратификацији у турском парламенту југословенско-турских конвенција; захтевима за ревизију југословенских контингената и преговорима вођеним са Турском ради исте (1935).

Година: 1933-1935.

Врста документа: извештај, меморандум, споразум, конвенција и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-390.

7 35 ОДНОСИ КЈ И ТУСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1936-1937)

Материјали о: ревизији листа А и Б југословенско-турског трговинског споразума, отказивању истог од стране Турске, материјалима за преговоре, трговинским преговорима, предлозима споразума и потписаним споразумима о трговини и пловидби и о клирингу; међусобном упознавању односно издавању књига о Турској и КЈ; потписивању Допунског трговинског протокола односно измени Конвенције о настањивању и овлаштењу посланика за његово потписивање; ставу Турске по питању склапања културне конвенције са КЈ; програму боравка председника владе Милана Стојадиновића у Турској, припреми атентата на Стојадиновића у Анкари и његовом говору на пријему; смрти Ружди Араса (1936);

- посети председника владе Исмета Иненија Београду (саставу делегације, Јерменима-сумњивим за намеру атентата, писању турске штампе о тој посети); културној сарадњи (загребачки уметници у Турској, турска изложба слика и књига у Београду, размена студената, југословенско вече на цариградском радију); летку на турском језику из Сирије против Ататурка послатом у Битољ; разговору са Ататурком код предаје акредитива посланика Аџемовића; гостовању ногометног клуба Југославија у Турској; посетама бродова "Јадран" и "Дубровник" Цариграду; захтевима за повећање контингента односно дозволи увоза у Турску емајлираног посуђа, стакла за лампе, стаклених фењерских цилиндара, литографских предмета, бухачког прашка, штампаних памучних тканина и квасца; ратификацији Конвенције о трговини и пловидби; потреби ревизије трговинског споразума са Турском; могућности продаје ловачког авиона фабрике Икарус Турској (1937).

Година: 1936-1937.

Врста документа: извештај, споразум, летак и преписка.

Језик: српски, француски и турски

Фолијација: 391-796.

8 36 ОДНОСИ КЈ И ТУСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1938-1940)

Материјали о: посети министра војске и морнарице, генерала Марића, Турској; посети Целал Бајара и Ружди Араса Београду; размени студената (стипендије); истраживањима у библиотеци Сераја у Цариграду професора Берлинског универзитета; турским историјским документима у издању Српске краљевске академије; тражењу дозвола за увоз у Турску дрвета за израду шибица, текстила и квасца; размени података о сточним болестима и с тим у вези ограничењима увоза глодара из Турске у КЈ; тешкоћама и тражењу олакшица од стране југословенских бродара код туристичких крстарења у балканским односно турским лукама; позивима за сајмове (Загребачки сајам, Међународна ваздухопловна изложба у Београду, Међународни сајам у Смирни); молби турске владе да трошкове подизања свога павиљона на Београдском сајму плати путем клиринга (1938);

- давању виза турским држављанима који су раније били југословенски држављани; извозу у Турску наше соде, антимона, цемента, чирриша, пудлованог челика и купаћих костима; размени студената, одобрењу боравка турских студената у Бору; узајамном подизању посланстава на ранг амбасаде и слању амбасадора; изјави саучешћа поводом земљотреса у Смирни; програму пута и боравка чланова спортског клуба "Југославија" у Турској; увозу турског памука и о компензацијама за тај увоз (1939);

- помоћи пострадалима од земљотреса у Турској; опасности од проширења сукоба великих сила на Балкану и потреби одређивања става земаља Балканског споразума, посебно Турске и КЈ као и потреби војне сарадње КЈ са Грчком и Турском; туристичком саобраћају са Турском; трговинским обавештењима о Турској и КЈ; увозу памука и набавци соли из Турске; извозу дрвене вуне и дрвених клинаца у Турску; плаћању између југословенских и турских железница по новој југословенско-турској робној тарифи; предлогу о допуни трговинског споразума са Турском, конференцији у Београду и преговорима у Анкари, Допунском трговинском протоколу са прилозима; отварању југословенског павиљона на Међународном сајму у Смирни (1940).

Година: 1938-1940.

Врста документа: извештај, реферат, записник, нота, протокол и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-478.

8 37 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1941)

Материјали о: немачким припремама у Румунији за прелазак у Бугарску и потреби сталних југословенско-турских консултација и контаката; инструкцијама турског МИП-а амбасадору у Београду и његовом разговору са Цинцар-Марковићем; ставу британског амбасадора у Анкари о потреби стварања заједнице балканских држава за одбрану од Немачке; ставу Турске у случају немачког упада у Бугарску и њеном односу према Грчкој; југословенско-турским неспоразумима у вези природе контаката; мисији пуковника Ракочевића у Анкари; предлогу Идна о потреби сарадње КЈ са Турском у вези уласка немачке војске у Бугарску и њеном надирању на Солун; састанку Сарацоглу-Идн на Кипру;

- понуди турске владе за контакте новој влади (Симовићевој) КЈ, турским инструкцијама амбасадору у Београду и његовом разговору са Момчилом Нинчићем; преговорима пуковника Станимира Живковића са маршалом Чакмаком и другима о војно-политичким питањима; мисији Кемала Охрида у Београду; ставу Турске по питању рата и југословенско-турске сарадње;

- објави рата Немачке Југославији, нападу Немачке и Бугарске, захтеву КЈ Турској за војну интервенцију, њеном одбијању уласка у рат и ставу Турске према рату уопште и посебно према Југославији; састанку код британског амбасадора у Анкари у вези војне ситуације у КЈ након немачког напада и потреби да се Турска натера да уђе у рат; преглед активности Амбасаде и представника Главног ђенералштаба Живковића од 4-16.4.1941. код турске владе; ставу Турске према бугарској агресији на КЈ; мисији Павелићевог повереника у Турској; ставу Турске према КЈ као савезнику који још није ушао у рат и не признаје територијалне промене у КЈ;

- сондирању терена емисара НДХ за успостављање дипломатских односа са Турском;

- саставу Мешовите југословенско-турске комисије за трговину; плаћању подвоза у Турској за стране релације.

Година: 1941.

Врста документа: извештај, нота и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 479-750 (+ 633 а, б, в).

9 38 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1942-1945)

Материјали о: доласку у Турску Недићевих делегата ради набавке памука; продаји југословенског памука и депоновању новца (1942);

- изјави Нумана о потреби да Југославија буде конфедерација која би ушла у састав балканске конфедерације; ставу владе КЈ по питању бугарско-југословенске уније; представкама и посетама босанских муслимана Турској у вези њиховог страдања у земљи и тражења турске заштите; упућивању турског амбасадора при влади КЈ у Каиру; пријему амбасадора Шуменковића код турског председника Републике (1943);

- инсистирању британског аташеа за штампу у Турској да турски новинар иде код југословенских партизана; доларима Београдске задруге код турске банке и намери Немаца да тај новац узму (1944);

- плаћању турских такса за етернит увезен из КЈ за наш павиљон у Смирни; одласку у Београд турског амбасадора Тевфик Кјамил Коперлера и његовој изјави турској штампи о новој југословенској влади и односима Југославије и Турске; одјеку наших избора и проглашења Републике у Турској; издавању дипломатских виза без претходног одобрења; набавци кудељиног семена за Југославију; могућности извоза југословенског дрвета, цемента и клинкера у Турску.

Извештај о демонстрацијама турске фашистичке омладине у Цариграду против Југославије због наводног прогона турске мањине (1945).

Година: 1942-1945.

Врста документа: извештај, нота и преписка.

Језик: српски; француски и енглески.

Фолијација: 1-122 (+ 62 а, б, в).

ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ - ОСТАЛИ МАТЕРИЈАЛИ**9 39 РЕСТИТУЦИОНИ ЗАХТЕВИ КЈ ПРЕМА ТУРСКОЈ**

Материјали о: машинама које су Немци за време окупације однели из Војно-техничког завода у Крагујевцу и послали у Цариград за турски арсенал; враћању железничког материјала (две локомотиве) однетог из Србије за време окупације и послатог у Солун на поправку; враћању идентификованог железничког вагона у Солун и ставу грчке владе да се обратимо савезничким војним властима у Цариграду; доласку у Турску југословенске делегације за идентификацију однетих машина и раду наше Комисије за пријем ратног материјала у Цариграду; образовању и раду Мешовите војне комисије за проналажење машина које су припадале српској влади; списку машина које се потражују као и списку пронађених машина у Турској; потреби слања стручног лица из КСХС ради прикупљања српских машина по турским фабрикама и њиховом транспорту за Србију; немогућности реституције напред наведеног материјала због непотписивања Лозанског уговора о миру од стране КСХС.

Година: 1920-1926.

Врста документа: преписка, нота, записник и извештај.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 123-252 (+ 211а).

9 40 ЦРНОГОРСКИ ЕМИГРАНТИ

Материјали о: питању замене италијанских, шпанских и америчких пасоша за југословенске црногорским емигрантима односно одласку истих у нашу земљу са страним пасошима, посебно оних који говоре против КСХС; састанку групе Црногораца са Македонским комитетом у Софији у вези акције против КСХС; црногорским емигрантима у Цариграду; дозволи повратка у земљу црногорских емиграната који су дошли из Италије и Бугарске и тамо радили против уједињења и ремећења мира и реда у земљи и ставу Н. Пашића о истом; престанку заштите црногорских интереса (издавање пасоша) од стране шпанског конзулата у Цариграду; раду и јавном деловању др Ивана Јовићевића и његовој молби за повратак у земљу и добијање пензије; везама Јована Пламенца и црногорских сепаратиста са Македонским комитетом, руским и турским властима; групи Црногораца у Цариграду под италијанском заштитом; ставу МУД-а КСХС о дозволи за повратак Црногораца у земљу; непријатељском раду Ивана Јовићевића у Цариграду; смрти бивше црногорске краљице Милене и писању Ивана Јовићевића о томе у турској штампи; групи црногорских емиграната са мађарским пасошима; изласку листа "Јединство", органа Југословенске федеративне републиканске странке у Цариграду; написима Црногорског комитета у корист обнове Краљевине Црне Горе и њене независности; постојању и раду Црногорске терористичке организације у Паризу и важном састанку у Цариграду.

Година: 1920-1925, 1926, 1927, 1930. и 1933.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 253-367 (+ 253а).

9 41 РЕЖИМ КАПИТУЛАЦИЈА

Материјали о: обнављању режима капитулација у Турској за држављане савезничких земаља; интервеницијама код савезничких комесара у Цариграду о потреби проширења режима капитулација и на наше поданике до закључења мира са Турском; захтевима да се наши поданици ослободе плаћања пореза на рад и других такси и да се изузму испод турске јурисдикције као и о последицама по наше поданике због непотписивања Севрског уговора; примени режима капитулација на грађане Чехословачке - поданике бивше Аустро-Угарске као и о примени истог на југословенске грађане - поданике бивше Аустро-Угарске; одбијању права на капитулације нашим поданицима у Турској; новим савезничким судовима односно питању уверења о поданству; мешовитом суду (турском и савезничком) у Цариграду.

Година: 1919-1923.

Врста документа: извештај, преписка, нота и штампа.

Језик: српски, француски, енглески и италијански.

Фолијација: 368-488.

9 42 ИСЕЉАВАЊЕ МУСЛИМАНА ИЗ КЈ У ТУРСКУ

Материјали о: положају и наводном терору над муслиманима у нашој и грчкој Македонији и Косову и њиховом исељавању; двома струјама у Турској у вези примања Арнаута у Турску; писању турске штампе и исељавању муслимана из балканских држава и ставу српских партија према муслимани-

ма, односно Цемијету; ставу Турске по питању исељавања муслимана из других држава и проблемима са којима се суочава Турска због тога; ставу КСХС по питању исељавања југословенских муслимана и молби Турске да југословенске власти спречавају њихово исељавање; узроцима исељавања муслимана из КСХС - по писању турске штампе; исељеничким пасошима за Турску и одбујању виза за њихов повратак у КЈ; пресељавању несловенског живља (Турака и Арбанаса) из Јужне Србије у Турску; исељавању Турака из Румуније и усменом споразуму о истом као и о спремности Турске и КЈ да склопе сличан споразум;

- интерминистеријалној конференцији одржаној септембра и октобра 1935. године по питању исељења несловенског становништва из Јужне Србије и пројекту плана о исељењу; акцијама краља Зогуа у вези исељавања Арбанаса из Македоније и Косова; Конвенцији о исељавању Турака из Румуније; исељавању Турака из Бугарске; југословенском предлогу о основним линијама споразума о исељавању Турака; списковима лица која су иступила из југословенског поданства и желе у Турску; имиграционој политици Турске; преговорима о исељавању Турака из КЈ; настојању Албаније да спречи исељавање Албанаца из КЈ; записник о седницама Комисије за исељавање одржане у Цариграду од 9.6-11.7.1938.; Конвенција о исељавању Турака и муслимана из Јужне Србије; реферат о исељавању муслиманског становништва из Јужне Србије; новим турским финансијским условима за исељавање муслимана из Јужне Србије.

Година: 1922-1925 и 1932-1940.

Врста документа: извештај, нота, преписка, записник, наређење, конвенција и реферат.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 489-936.

10 43 ЈУГОСЛОВЕНИ У ТУРСКОЈ

Материјали о: југословенима у служби савезничких окупационих власти у Цариграду; малтретирању и убиству нашег живља из Јужне Србије од стране пребеглих Турака и Арнаута такође из Јужне Србије; забрани уласка у Турску нашим печалбарима; издавању путних исправа нашим грађанима затеченим у Турској; забрани школског рада наших милосрдних сестара у Једрену; понашању ангорске владе према нашим људима у Зунгулдаку (бившим црногорским поданицима), њиховим интернирању и протеривању из Мале Азије, враћању у земљу, држављанству и непокретној имовини; нашим војним бегунцима у Турској; покрету у Босни и призренском округу за одлазак у Турску ради зараде; случајевима у којима турске власти одузимају нашим грађанима исправе и дају турске;

- остваривању права поседовања и наслеђивања југословенских држављана у Турској; турском закону о занатима резервисаним искључиво за турске поданике и његовим последицама за наш живаљ, поступној примени истог, броју југословенских радника које погађа тај закон и њиховом репатрирању због његове примене; сметњама које турске власти чине нашим држављанима, бившим аустро-угарским поданицима који имају непокретна имања у Турској; могућности запослења наших квалификованих радника у Турској; заштити наших држављана у Турској односно интервенцијама код турских власти у њихову корист по питању добијања улазне визе, дозволе боравка, протеривања, хапшења, дозволе рада и др.; регулисању држављан-

ства појединаца југословенског порекла; југословенским држављанима настањеним у Анкари са личним подацима и политичком понашању за време Другог светског рата.

Година: 1919-1928, 1930-1936, 1938-1939, 1941-1943. и 1945.

Врста документа: преписка, нота, извештај, представка и списак.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 1-632.

11 44 ЈУГОСЛОВЕНСКА КОЛОНИЈА У ЦАРИГРАДУ

Материјали о: организовању југословенске колоније у Цариграду и потреби отварања југословенске школе; досије у вези државног плаца за изградњу православне цркве и школе у Цариграду (1892-1921); отварању и издржавању школе; седницама школског одбора, испитима, списковима деце, учбеницима, изостанцима деце, учитељима; оснивању Српске православне црквене општине "Свети Сава" у Цариграду; регулисању предратног црквеног фонда "Свети Сава" - фонда поданика бивше Аустро-Угарске (1924);

- црквено-школском буџету; затварању наше школе и турским условима за њено поновно отварање; стању наше колоније, њеном броју, националном, верском и социјалном саставу, основној школи, цркви и удружењима; несугласицама у колонији; смењивању проте Ковачевића и његовом поновном постављењу; потреби постављења католичког свештеника при нашој колонији; поновном отварању и раду школе; имовини бивше Аустро-Угарске у Цариграду и праву наших поданика на део те имовине (у прилогу статут аустро-угарског добротворног друштва у Цариграду из 1890. године); имовинским потраживањима од бивше Аустро-Угарске Далматинског добротворног друштва "Свети Влахо" у Цариграду; процесу одумирања наше колоније у Цариграду као и о питању затварања школе и цркве (православне капеле) у Цариграду.

Југословенска слога

Материјали о: годишњем рачуну Југословенске слоге; упућивању у Србију на школовање наше сиромашне деце; захтеву наше колоније односно Југословенске слоге за субвенцијама за школске и друге потребе колоније; седницама Одбора Југословенске слоге и избору нове управе; несугласицама; исплати дуга Југословенској слози за трошкове закупа и издржавања школе и др.; Правила Југословенске слоге у Цариграду из 1939. године (1920-1924, 1926, 1940. и 1945).

Година: 1919-1926, 1929-1930, 1932-1933, 1936, 1940-1941. и 1945.

Врста документа: извештај, записник, преписка, правила, статут и проглас.

Језик: српски, француски, немачки, италијански, грчки и турски.

Фолијација: 1-576.

12 45 ЈУГОСЛОВЕНИ У ТУРСКОЈ - ПРЕДСТАВКЕ У ВЕЗИ ПОРЕЗА НА БОГАТСТВО

Извештај амбасадора о примени турског Закона о порезу на богатство на странце уопште и посебно његове последице на југословенске држављане у Турској (пов. 12/43).

Представке југословенских држављана у Турској у вези турског пореза на богатство односно немогућности да исти плате са испуњеним формуларима у вези породичног стања, професије, имања, прихода, пореза и сл.

Година: 1943-1944.

Врста документа: представка и извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-445.

12 46 ЦЕНТРАЛНИ ОПИЈУМСКИ БИРО - ЦАРИГРАД

Материјали о: интересима Турске по питању ограничења производње и извоза опијума; опијумском питању у Турској; преговорима између КЈ и Турске, нацрту Споразума и закљученом Споразуму о извозу опијума; коминике поводом потписа истог споразума (1931,1932);

- измени инструмената ратификације Споразума о извозу опијума и његовој примени; постављењу заједничких делегата у Централном опијумском бироу са седиштем у Цариграду, начину гласања односно уређења истог (1933);

- инструкцијама нашем делегату у Централном опијумском бироу; преговорима са Међународним картелом фабрика опиата; опијумској политици КЈ; Споразуму о извозу опијума из децембра 1934. (1934);

- раду турско-југословенског Централног опијумског бироа од октобра 1933-1935; обнови опијумских програма са Ираном (1935);

- предлог Закона о усвајању Споразума о извозу опијума усвојеног у Скупштини КЈ фебруара 1936. и образложењу његових одредаба; предстојећим опијумским преговорима са Ираном; месечном раду Централног опијумског бироа (II-VII, IX, X 1936); турској ратификацији Споразума о извозу опијума; месечном раду Централног опијумског бироа (XI, XII 1936. и I, II 1937.);

- питању опијума пред Лигом народа; отказу опијумског споразума са Турском, преговорима за обнову односно ревизију истог и југословенским предлозима (1938);

- размени нота о продужењу опијумског споразума; турско-југословенски споразум о извозу сировог опијума из марта 1939. и о његовом продужењу (1939);

- кријумчарењу опијума; продужењу споразума; извозу нашег опијума у Француску (1940).

Година: 1930-1940.

Врста документа: споразум, записник, извештај, преписка, закон и елаборат.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 446-870.

13 47 НАБАВКА НАМИРНИЦА У ТУРСКОЈ

Материјали о: могућности набавке животних намирница у Турској које би се послале Српском црвеном крсту у Београду као помоћ избеглицама из целе Југославије; утврђивању листе намирница, организовању транспорта, контроли расподеле, добијању турских дозвола за извоз одређених артикала и количина, ценама артикала, цени транспорта, начину плаћања, роковима

испоруке; трошковима осигурања; условима немачке владе за увоз намирница из Турске за Србију; турским вагонима за превоз; образовању Одбора за пријем и контролу намирница које ће се упућивати у земљу; ситуацији у земљи у погледу исхране;

- рекапитулацији активности у вези набавке, транспорта и расподеле прве и друге партије намирница које је југословенска краљевска влада послала из Турске становништву у земљи; утрошку кредита; ситуацији муслиманског становништва у Хрватској у вези исхране; набавци отпадака памука у Турској за одећу избегличке деце у Београду; захтеву турској влади за извоз санитетског материјала; одобрењу за набавку намирница у Турској за децу и болеснике у Југославији, а за рачун америчког друштва квекера; одобрењу извоза одеће из Турске у Југославији; плану за трећу партију намирница за Београд; пољопривредним справама упућеним из Канаде у Југославију.

Година: 1942-1945.

Врста документа: преписка, нота и извештај.

Језик: српски, француски, немачки и енглески.

Фолијација: 1-454.

13 48 ДЕПОЗИТ КЈ У ТУРСКОЈ

Материјали о: депозиту Народне банке КЈ од три милиона долара депонованом марта 1941. код турске Централне банке; отварању кредита код исте банке за потребе представништва КЈ у Турској; захтеву владе КЈ за трансфер депозита код Барклеј банке у Јерусалиму; праву располагања депозитом од стране владе КЈ; пристанку Турске да стави на располагање сто хиљада долара; ставу турске Централне банке и владе по питању трансфера депозита, правним и политичким разлозима одбијања нашег захтева (1941);

- поновном покретању питања коришћења депозита и тумачењу одређених чланова Закона о Народној банци КЈ (1943);

- разговору Шуменковића са Нуманом по питању нашег депозита; Титовом тражењу ембарга на депозит; тешком финансијском положају југословенске владе у избеглиштву и политичким разлозима за деблокирање депозита (1944);

- потраживањима Народне банке ДФЈ код турске Централне банке; стању клириншког салда Народне банке ДФЈ код турске Централне банке (1945).

Година: 1941 и 1943-1945.

Врста документа: преписка, извештај и нота.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 455-602.

ЈУГОСЛАВИЈА

14 49 ЈУГОСЛАВИЈА - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ

Материјали о: образовању, реконструкцији и оставци влада КЈ; железничком штрајку 1920. године; уређењу и одржавању војничких гробља у земљи и иностранству (Уредба из 1920.); политичкој ситуацији у земљи; тексту Обзнане; говору Пашића у вези захтева за променом Устава и држању Стјепана Радића (1923);

- унификацији новчаног саобраћаја у КСХС; хрватском питању; планираним атентатима комуниста у нашој земљи; говору Милана Стојадиновића, министра финансија, о производњи и откупу дувана; нашем исељеништву; смрти Пашића; атентату у Скупштини, смрти Радића и активности Селјачко-демократске коалиције (1928);

- прокламацији краља Александра I од 6.1.1929. и програму рада владе генерала Живковића; комунистичкој организацији и активности у КЈ и међу нашим радницима у иностранству; сепаратистичкој и непријатељској акцији хрватских емиграната односно усташа и других у земљи и иностранству; положају владе Милана Стојадиновића у Скупштини и организацији Југословенске радикалне заједнице; вођству Комунистичке партије Југославије у иностранству; Споразуму Удружене опозиције и Селјачко-демократске коалиције из 1937. године; публикација ЦПБ о двогодишњици рада владе М. Стојадиновића;

- доласку у Београд Владка Мачека августа 1938. (брошура); говору Милана Стојадиновића на збору Југословенске радикалне заједнице у Новом Саду; хапшењу и пресуди комунисте Адолфа Мука; Југословенској националној странци у 1940. години; антииталијанским и антинемачким летцима у Дравској бановини.

Година: 1920-1926 и 1928-1940.

Врста документа: реферат, уредба, преписка, извештај, говор и брошура.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-636 (+ 632 а, б).

14 50 СПОЉНА ПОЛИТИКА КЈ

Експозе М. Нинчића, министра спољних послова, о спољној политици земље; разговор делегата са командантом француског окупационог корпуса генералом Шартијем о односима КСХС са суседним земљама (1922); спољнотрговинска политика земље односно отказивање трговинских уговора Краљевине Србије (1926);

- разговор са Чемберленом о нашим односима са суседним земљама (1929);

- експозе М. Стојадиновића о спољној политици КЈ; уговори о плаћању КЈ са Холандијом, Великом Британијом, Данском и Шведском (1937);

- изјава М. Стојадиновића о ставу КЈ према великим силама, Аншлусу и шпанском грађанском рату; експозе М. Стојадиновића о спољној политици КЈ и писању турске штампе о истом (1938);

- ставу Владе КЈ према међународној ситуацији - окупацији Албаније и рату у Пољској (1939).

Спискови међународних уговора, конвенција и споразума КЈ за 1919-1930. годину.

Година: 1919, 1922, 1926, 1929. и 1937-1941.

Врста документа: експозе, извештај, уговор и исечци из штампе.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 637-821.

15 51 КРАЉ И КРАЉЕВСКА ПОРОДИЦА

Преписка о: изразима задовољства због неуспелог атентата на престолонаследника; смрти краља Петра I, изразима саучешћа и сахрани; веридби краља Александра I са румунском принцезом Маријом и њиховом венчању; рођењу престолонаследника Петра II, свечаностима у Посланству тим поводом као и о писању цариградске штампе о истом; болести принца Ђорђа и његовој изолацији; честиткама краљу за Нову годину и славу; честиткама за рођендан краљици Марији; честиткама краљу Петру II поводом његовог венчања са грчком принцезом; саучешћу и парастосу поводом смрти краља и чланова краљевске породице.

Година: 1921-1926, 1929, 1932, 1935-1938. и 1940-1945.

Врста документа: преписка и новина.

Језик: српски, француски и грчки.

Фолијација: 1-128 (+ 50 а, б, в, г, д, ђ, е, ж, з, и, ј).

15 52 МАРСЕЉСКИ АТЕНТАТ

Материјали о: убиству краља Александра I у Марсељу, саучешћу и делегацији Турске и Васељенске патријаршије на сахрани; страним новинарима на сахрани краља; државној жалости; француској истрази поводом убиства краља, изјавама атентатора и саучесника и одговорности Павелића и Мађарске; понашању италијанских власти према суђењу; пресуди у Ексу.

Елаборат о Мађарској као центру терористичких акција - скупљању, организовању и логорима терориста, врбовању емиграната, моралној и материјалној помоћи мађарских удружења и органа власти терористима и марсељском атентату.

Елаборат: Званични документи о терористичкој организацији и њеној криминалној активности против Југославије (недостаје првих седам страна).

Година: 1934-1936.

Врста документа: елаборат, извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 129-401.

15 53 ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Преписка о: прослави рођендана краља Петра I у Цариграду; прослави Дана уједињења, Видовдана и рођендана краља Александра у Цариграду односно у Посланству КЈ у Турској; начину прослављања рођендана краља и Дана уједињења у дипломатско-конзуларним представништвима КЈ и ношењу прописаних униформи од стране нашег чиновништва; прослави 10-годишњице ступања на престо краља Александра I; прослављању рођендана краља Петра II као државног празника; прослави 25-годишњице уједињења; проглашењу 29. новембра за државни празник и пријему у Амбасади ФНРЈ у Анкари поводом истог празника; честиткама упућеним краљу за рођендан и дан уједињења од стране Посланства у Турској и југословенске колоније у Цариграду.

Фотографија са прославе рођендана краља Александра I у Посланству у Цариграду 17.12.1922. године.

Година: 1920-1927, 1931, 1933-1934, 1936-1938, 1940-1942. и 1945.

Врста документа: преписка и фотографија.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 402-490.

16 54 СУМЊИВА ЛИЦА / КОНФИДЕНТИ И ЈЕВРЕЈИ - ИЗДАВАЊЕ ВИЗА

Материјали о: потреби контроле и праћења рада наших поданика или странаца који раде против интегритета наше земље; сумњивим лицима (преварантима, фалсификаторима новчаница, комунистима - југословенским и страним, македонским федералистима, хрватским сепаратистима, шпанским добровољцима, агентима страних обавештајних служби и др.) с молбом на увиђај, проверу, евиденцију кретања, веза и акција у Турској као и о забрани издавања југословенских виза за странце, односно пасоша и виза за југословенске држављане; конфидентима, њиховом раду и издацима за поверљиву информативну службу; личности Басри-беја Дукађина; личности Хусеина Бошковића; југословенским комунистима и припреми атентата на краља Александра I; припреми атентата на Војно технички завод у Крагујевцу; забрани издавања пасоша и виза истакнутим политичким емигрантима као што су Прибићевић, Кошутић, Крњевић и Влатко Радић (1935); издавању пасоша Светозару Прибићевићу са забраном издавања визе за КЈ (1936).

Фотографија шесторице југословенских комуниста (пов.бр. 520/26); фотографије осам комуниста - странаца протераних из КЈ (пов.бр. 106, 107/27).

Јевреји

Циркулари МИП-а у вези: спречавања транзита, доласка и настањивања у КЈ Јевреја страних држављана односно забране издавања виза без претходног одобрења МУП-а КЈ; издавања транзитних виза Јеврејима уз претходно поседовање визе земље у коју одлазе; изигравању наших прописа о доласку Јевреја у нашу земљу; измена односно ублажавања претходних прописа у вези издавања виза Јеврејима - страним држављанима (1935, 1938. и 1939).

Година: 1920-1940.

Врста документа: извештај, преписка, фотографија и циркулар.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-399.

16 55 КРАЉ И ВЛАДА У ИЗБЕГЛИШТВУ, НАМЕСНИШТВО

Материјали о: одласку из земље односно доласку у Атину и Лондон краља и владе; капитулацији војске; изјави Нинчића о спољној политици владе (1941);

- декларацији савезничких држава о кажњавању злочина и говор Слободана Јовановића приликом потписивања исте 13.1.1942. у Лондону; начину кореспондирања Милана Стојадиновића са његовом женом; Уредба о добровољцима; Уредба о преносу и располагању имовином у КЈ после 6.4.1941. године; демантију о браку краља Петра II; ставу владе по питању проширења Балканске уније и пријатељства са СССР као једном од основа наше спољне политике (1942);

- декларацији владе и министарској кризи поводом исте; саставу владе Милоша Трифуновића и Божидара Пурића и задацима последње; допуни

Уредбе о држављанству; изјави председника владе поводом веридбе краља; преласку краља и владе у Каиро; ставу краља и владе према влади Маршала Тита (1943);

- женидби краља Петра II; изјави Черчила да се генерал Михајловић више не бори; декларацији краља Петра народима Југославије; образовању владе Ивана Шубашића; говору краља и Шубашића преко ББЦ народима Југославије; укидању Врховне команде у земљи и стављању на расположење генерала Драже Михајловића (1944);

- образовању Намесништва и јединствене владе под председништвом маршала Тита; питању промене имена Државе и Амбасаде; одлуке Трећег заседања АВНОЈ-а; Декларација Привремене владе ДФЈ; изборима за Конституанту у нашим дипломатско-конзуларним представништвима; ситуацији у Скопљу и Македонији након ослобођења и односу нових власти према Арнаутима и Турцима у Македонији; висини ратне штете у Југославији; Правилник о пријављивању и утврђивању ратне штете (1945).

Година: 1941-1945.

Врста документа: уредба, декларација, правилник и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 400-604 (+ 407а, б).

17 56 СТАЊЕ У ЗЕМЉИ

Материјали о: пучу од 27. марта; бомбардовању Београда, уласку немачке војске, стању у граду, положају Срба и посебно Јевреја; комадању односно подели Југославије; протесту владе КЈ код турских власти поводом проглашења НДХ и распарчавања Словеније; стању у окупираној земљи, посебно у Београду, Загребу, Јужној Србији односно Македонији; терору против Јевреја и масона у Београду; прогонима и злочинима над Србима у НДХ од стране усташких власти; терору мађарских власти против Срба у Војводини; бугарском терору у окупираним крајевима; режиму Анте Павелића, новој карти НДХ и разграничењу са Италијом; понашању окупацијских власти према становништву; избеглицама у Србији; Недићевој влади; спасавању Срба из НДХ и пресељењу Срба из Словеније од стране италијанских власти; недељима према српском православном свештенству и народу на територији НДХ; "Правила усташе хрватског покрета за ослобођење" из 1932. година (1941);

- немачким и Недићевим сарадницима у Србији и њиховом стављању под слово З; стању у земљи; писму н.н. из Земуна упућеном Алојзију Степинцу о зверствима над Србима у којима учествује и католичка црква; борбама усташа и муслимана против одреда генерала Михајловића; убиству бана Натлачена; наоружавању комуниста од стране Немаца; терору Бугара; везама Драже Михајловића са краљевском владом и положају мајора Хадсона (1942);

- зверствима комуниста - партизана и њиховој сарадњи са Немцима и усташама против Срба - према извештајима Драже Михајловића; ситуацији у Југославији и посебно Србији; терору и масовном убијању Срба од стране усташа, Немаца и Бугара; ноти владе КЈ о зверствима Немаца у окупираној Југославији; акцијама генерала Драже Михајловића у светлости непријатељских и неутралних извора; партизанском покрету као органу Комунистичке партије Југославије (1943);

- бомбардовању Београда од стране савезника; чланци, прегледи писања стране штампе и билтени новинске агенције демократске Југославије о рату у земљи; борбама четника и Немаца, спасавању америчких pilota, партизанском покрету, снагама Драже Михајловића; образовању владе Ивана Шубашића и споразуму краља Петра II и Тита; реаговању у земљи на савезничку инвазију у Нормандији и др. (1944).

Година: 1941-1944.

Врста документа: извештај, нота, правила, елаборат, преписка и чланак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-416 (+ 221 а, б).

17 57 КАИРСКА АФЕРА

Материјали о: смењивању генерала Илића и Мирковића и постављењу потпуковника Лозића на челу наше Врховне команде; суспендовању рада Врховне команде КЈ у Каиру од стране енглеске Врховне команде и протесту владе КЈ због истог; захтеву владе КЈ за интернирањем коловођа побуне и достави наоружања Дражи Михајловићу; прогласу генерала Драже Михајловића од 16.11.1941. године; стању у земљи и погрешној политици гурања Срба у оружани отпор - по мишљењу анонимног аутора писма из земље; понашању енглеских власти према побуњеницима и њиховом предлогу за решење питања; мисији пуковника Ракића; предлогу споразума са британском владом о решењу побуне у Каиру и проблемима у његовој реализацији; коловођама побуне; стању наше војске на Блиском истоку; слању енглеских мисија у нашу земљу без знања Д. Михајловића; енглеско-југословенској конференцији у циљу ликвидације питања бунтовника у нашој војсци у Египту.

Препис дефинитивног Споразума о ликвидацији Каирске побуне, закљученог између влада Велике Британије и КЈ. Указ о предаји забораву дела почињених у тзв. Каирској афери.

Година: 1942-1943.

Врста документа: ед-мемоар, нота, преписка, меморандум, реферат, проглас, извештај, споразум и указ.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 417-668.

18 58 ПОМОЋ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ЗАРОБЉЕНИЦИМА

Материјали о: интервенцији код британских власти за слање пакета нашим ратним заробљеницима; организацији Југословенског одбора Црвеног крста у Бејруту; жалби на лошу садржину пакета послатих из Цариграда; тешком положају наших заробљеника у Италији; акцији за пуштање из немачког заробљеништва 200 југословенских заробљеника оболелих од туберкулозе; прегледи достављених пакета нашим заробљеницима и интернирцима (месечни и збирни) у Немачкој, Италији и Албанији од стране Југословенског Црвеног крста у Каиру, Бејруту, Лондону и Анкари као и од стране Француског Црвеног крста у Алепу (Сирија); кредитима за пакете; списку предмета чије је слање забрањено; организацији Савета добровољних друштава за помоћ Балкану у Каиру; спискови југословенских ратних заробљеника у логорима Немачке, Италије и Албаније којима су дате дозволе за примање индивидуалних или колективних пакета; извештаји о раду на помоћи југословенским ратним заробљеницима; захвалности наших ратних заробље-

ника Радмили Шуменковић, председнику Комитета за помоћ југословенским ратним заробљеницима у Анкари, за послате пакете.

Статут Црвеног крста Турске и извод из годишњег извештаја о раду Централног комитета Црвеног крста Турске од 1.7.1940 - 30.6.1941. године (две брошуре). Извештај Међународног комитета Црвеног крста о пошљици апотекарских и санитетских артикала ратним заробљеницима.

Година: 1942-1944.

Врста документа: преписка, извештај, статут и списак.

Језик: српски, француски, немачки и енглески.

Фолијација: 1-285.

18 59 СПАСАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЈЕВРЕЈА

Материјали о: добијању турске визе за Мартина Велтмана, члана Главног одбора Савеза јеврејских вероисповедних општина Југославије и представника Одбора Јевреја из Југославије у Палестини, задуженог за помагање и спасавање југословенских Јевреја; стању југословенских Јевреја у Далмацији, Италији, Јужној Србији и Бугарској и акцијама за њихово спасавање; спасавању остатка Јевреја у Загребу и Хрватској преко Ватикана и њиховом привременом боравку у Мађарској; дозволама за улазак Јевреја у Палестину; спискови Јевреја (одраслих и деце); опасности за наше Јевреје у Далмацији и Италији због капитулације Италије; добијању југословенских пасоша, транзитних виза (турских, шпанских, португалских) и организовању транспорта.

Распис МИП-а ДФЈ о давању виза Јеврејима - југословенским држављанима за одлазак у Палестину без повратне визе.

Година: 1942-1945.

Врста документа: преписка, извештај и списак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 286-485.

19 60 ЈУГОСЛАВИЈА - РАЗНО

Материјали о: регрутовању наших држављана војних обвезника у Турској и њиховом упућивању на Блиски исток; југословенским официрима, војницима и војним обвезницима пребеглим из земље и иностранства, њиховом спашавању, пружању помоћи, издавању путних исправа и транзитних турских виза за одлазак на Блиски исток; евакуацији нашег дипломатско-конзуларног особља из окупираних и земаља Осовине; судбини Радована Шуменковића, генералног конзула у Прагу и другог дипломатско-конзуларног особља које је Немачка ухапсила; паду југословенског авиона на румунску територију и о југословенским ратним заробљеницима одведеним у Немачку преко Румуније; нашим избеглицама у Турској и обезбеђивању турских транзитних виза за Југословене; југословенским авијатичарима интернираним у Турској и њиховом ослобађању; судбини 200 Срба на присилном раду у окупираној Грчкој; давању помоћи нашим избеглицама; потрази за несталим особама и породицама у земљи; доласку Василија Трбића и Драгише Цветковића у Турску; ставу власти нове Југославије према војним лицима која су погазила заклетву; помоћи породицама оних који су присутили НОВ Југославије; враћању свих војних лица у земљу; неисплаћивању припадности државним чиновницима на расположењу и пензионерима као и о неисплаћивању помоћи од 1.4.1945. бившим народним посланицима и политичарима у

Турској; повратку у земљу наших државних чиновника, пензионера и других избеглих лица; издавању, продужавању и визирању пасоша; наводном оснивању Комитета југословена у Цариграду за политичку акцију против владе ДФЈ као и о нашим емигрантима у Турској - политичким противницима нове Југославије; наводном доласку Драже Михајловића у Турску и демаршу код турске владе и др. (1941-1945).

Југословенска пропаганда

Извештаји о: активности Југословенског одбора из Италије на челу са др Иваном Чоком; раду аташеа за штампу у Цариграду на билтену и његовој дистрибуцији; начину пласирања информација о Југославији Анадолској агенцији (1941).

Обавештајна служба

Преписка и извештаји о: центру југословенске обавештајне службе на Блиском истоку; везама обавештајне службе са земљом и овлашћењима конзула Перића у Цариграду; неповољним условима рада министра Константиновића у Турској; активности пуковника Радовића; југословенској дипломатској шифри у рукама Немаца и предлогу да се иста измени (1942-1943).

Година: 1941-1945.

Врста документа: извештај, преписка, уредба, упутство, наредба, нота и списак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-865 (+ 507 а, б, в, г; 621 а, б).

ЦРКВЕНА ПИТАЊА

20 61 ВАСЕЉЕНСКА ПАТРИЈАРШИЈА - ЦАРИГРАД

Материјали о: смрти васељенског патријарха Доротеја и избору новог Мелетиоса IV; реаговању грчких и турских власти на избор; акцији грчког свештенства у Малој Азији на оснивању засебне Анадолијске патријаршије; мешању грчке владе у унутрашње ствари Патријаршије и активности патријарха у вези грчког питања; положају новог патријарха (1921-1922);

- Конференцији православних цркава у вези изједначавања календара, ставовима наших делегата и одлукама Конференције у вези календара, другог брака свештеника, поста и празника; нападу грчке руље на Васељенску патријаршију; разговору нашег делегата са Аднан-бејом у вези напада и положаја патријарха; инсистирању Турске на уклањању патријарха, његовом одсуству и боравку на Светој Гори; акцији папа Ефтима на свргавању патријарха Мелетиоса; припремама и избору патријарха Григорија и упаду папе Ефтима у Патријаршију; положају Васељенске патријаршије по новим прописима и питању легализације избора од стране турских власти (1923);

- истрази против митрополита на тужбу папе Ефтима; кампањи преко грчке штампе против патријарха Григорија VII; изјави Кемал-паше о потреби укидања Патријаршије и Великог рабината у Турској; положају и будућности Васељенске патријаршије; активности Патријаршије у односу на Руску православну цркву; насилном заузимању грчке цркве у Галати од стране папа Ефтима; аутокефалности Пољске православне цркве; болести и смрти Григорија VII и избору новог патријарха Константина (1924); протеривању патријарха Константина VI, грчко-турским затегнутим односима, оставци

патријарха, турским ставовима по питању личности новог патријарха и избору никејског митрополита Василија за новог патријарха (1925);

- активности папа Ефтима против Патријаршије и сазиву Васељенског сабора на Светој Гори (1926);

- смрти патријарха Василија III (1929);

- сазиву Синода православних цркава (1930);

- сукобу Фанара са локалним турским властима због титуле - патријарх; однос Васељенске патријаршије са другим црквама (руска црква); одликовању патријарха Фотија орденом Светог Саве I реда; извод из извештаја др Иринеја, епископа бачког, о раду на унапређењу међународног пријатељства путем цркава односно сазиву регионалне конференције у Београду и посете наших црквених делегата Софији (1931);

- тешкоћама кроз које пролази Васељенска патријаршија (1933);

- смрти патријарха Фотија II и избору новог Бењамина I (1935/36).

Година: 1919-1926, 1929-1931, 1933, 1935. и 1936.

Врста документа: извештај, енциклика, нота и преписка.

Језик: српски, француски и грчки.

Фолијација: 1-445.

20 62 СРПСКА, АЛБАНСКА И БУГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

Српска православна црква

Нацрт Споразума о уређењу односа између Васељенске патријаршије и аутокефалне уједињене Српске православне цркве и Краљевине СХС (1919).

Материјали о: преговорима са Васељенском патријаршијом у вези другог брака свештеника (1920); избору српског патријарха и признању аутокефалности уједињене Српске православне цркве (1921); имањима манастира Хилендара у Смирни уништених у пожару (1926); преговорима митрополита Гаврила (Дожића) са Васељенском патријаршијом по питању Хилендара (избор игумана, олакшице за долазак нашим монасима, аграрно питање), Православне цркве у Мађарској и Албанији и скидању бугарске шизме (1933); положају СПЦ у Италији у светлости настојања Италије за образовањем своје аутокефалне православне цркве (1934).

Албанска православна црква

Материјали о: црквеном конгресу у Берату и установљењу аутокефалне Албанске православне цркве, непризнавању исте од стране Васељенске патријаршије и спремности исте да јој се додели аутономија (статут у прилогу); ставу архимандрита Висариона у вези наше цркве у Скадру и признању аутокефалности Албанске православне цркве и улози Фан Нолија у томе; реоговању Васељенске патријаршије на рукоположење Фан Нолија за епископа (1922-1925); ставу СПЦ по питању оснивања самосталне албанске црквене општине у Цариграду (1928); протесту Васељенске патријаршије поводом посвећења албанских епископа од стране епископа Виктора (1929); декларацији Албанског Светог Синода о свом раду од проглашења аутокефалне цркве до краја 1929. године; Константину Нони, албанском архијакону у Цариграду.

Бугарска православна црква

Извештаји о: настојању Бугарске православне цркве код Васељенске патријаршије за скидање шизме, њеним условима политичке природе (бугарске мањине у балканским државама) и одговору Патријаршије (1923); писању штампе по питању шизме, односа бугарске цркве и Фанара као и положају бугарског егзархата у Цариграду (s.a.); доласку бугарског патријарха Стефана у Цариград поводом дизања шизме са Бугарске православне цркве (1945).

Година: 1919-1926, 1928-1931, 1933-1934, 1945. и s.a.

Врста документа: споразум, меморандум, извештај, преписка и статут.

Језик: српски, француски и грчки.

Фолијација: 446-598 (+ 466 а, б).

20 63 МАЂАРСКА, РУСКА, ЧЕХОСЛОВАЧКА И ДРУГЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Мађарска православна црква

Материјали о: православној цркви у Мађарској и покушају да се одвоји од СПЦ; акцији Стевана Немета и Милана Дакића на стварању мађарске независне православне цркве уз помоћ помађарених Грка и ставу Фанара по питању Мађарске православне цркве; намери увођења мађарског језика у богослужења по православним црквама; настојању мађарске владе код Фанара за добијање аутокефалности православне цркве у Мађарској и одласку делегације Васељенске патријаршије у Београд и Букурешт ради разговора по питању православне цркве у Мађарској (1924, 1930-1931. и 1933-1936).

Руска православна црква

Материјали о: положају руског свештенства у бољшевичкој Русији; молби руског епископа из САД за долазак у КЈ 185 руских калуђера; намери Васељенске патријаршије да пошаље у Русију једну комисију ради измирења старе и нове руске цркве; молбама руских атонских челијота и русог манастира Свете Тројице у Цариграду упућених властима КЈ ради заштите од напада, истеривања из Турске, календара, издавања југословенских пасоша и заштите њихове имовине код турских власти. Списак непокретне имовине руских светогорских калуђера која се налази у Цариграду (1921, 1923-1926. и 1928-1930).

Православна црква у Чехословачкој

Материјали о: покрету католика у Чехословачкој за прелазак у православље и акцији СПЦ; посвећењу чешког архимандрита Саватија за епископа од стране Васељенске патријаршије (Томос у прилогу); мисији Геровског, изасланика карпатских православних Руса, и ставу Васељенске патријаршије да прекину односе са СПЦ; молби СПЦ за интервенцију код Васељенске патријаршије да се епископ Саватије помири са епископом Гораздом и подреди СПЦ; акцији Саватија и Хрибака у Цариграду против јурисдикције СПЦ над Православном црквом у Чехословачкој (1923-1924. и 1939-1940).

Разне православне цркве

Материјали о: мисији Православне финске цркве у Цариграду за признање њене аутокефалности; признању Румунске патријаршије од стране Цариграда; положају Јерусалимске патријаршије; избору два антиохијска патријарха (1923, 1925-1926. и 1931).

Година: 1921, 1923-1926, 1928-1931, 1933-1936. и 1939-1940.

Врста документа: извештај, преписка и томос.

Језик: српски, француски и руски.

Фолијација: 599-750.

21 64 ВАТИКАН И РИМОКАТОЛИЧКА ЦРКВА

Материјали о: смрти папе Бенедикта XV и устоличењу Пије XI (1922); страним школама у Турској и настојању Ватикана да реши питање конгрегационистичких школа, успостави дипломатске односа са Турском и отргне католике у Турској од француског протектората (1924-1926); стању преговора КСХС са Ватиканом у вези склапања Конкордата (1926); положају католичких мисија у Кини (1927); Конкордату и кризи у КЈ у вези његовог усвајања (1937); ставу владе КЈ по питању нератификовања Конкордата (1938); акцији папе Пија XII у корист мира; наводном приближавању православне и католичке цркве; односу Свете Столице са Веселенском патријаршијом (1939).

Година: 1921-1922; 1924-1927. и 1937-1939.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-41.

21 65 ИСЛАМСКА ВЕРСКА ЗАЈЕДНИЦА У КЈ

Материјали о: боравку босанско-херцеговачког муфтије у Турској Чаушевића и предаји 1200 турских лира Црвеном полумесецу, поклону босанских муслимана и интервјуу истог турском листу у вези организације Џемијета и верским школама у Босни (1924); поновном боравку муфтије Чаушевића у Турској (1927); свечаној инсталацији новог реис-ул-улеме за КЈ (1930); неким члановима Уредбе о исламској верској организацији у КЈ који задиру у институцију калифата (1936).

Година: 1924-1925, 1927, 1930. и 1936.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 42-57.

21 66 ПАНИСЛАМИЗАМ

Извештаји о: Централном бироу панисламистичке пропаганде за Швајцарску са седиштем у Цириху, другим исламским организацијама у свету и њиховим руководиоцима; панисламизму као једној још успаваној енергији опасној за Западну Европу; наводном одржавању панисламског конгреса у Каиру и ставу Египта према истом; панисламском конгресу у Јерусалиму, његовим идејним творцима (јерусалимски муфтија и вођа индијских муслимана) и циљевима као и о реаговању муслиманских земаља на исти; конгресу муслимана у Женеви, његовим циљевима, учесницима и делегацији КЈ; раду Универзитета "Ел Азхар" у Александрији на муслиманској пропаганди.

Година: 1923, 1926, 1931, 1935. и 1939.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 58-81.

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ

21 67 МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1926-1938)

Материјали о: крахирању Локарнског пакта и настојању Италије да образује пакт за централну Европу односно Балкан; питању Дунава и атрибуцијама Међународне и Европске дунавске комисије; средњеевропском саобраћајном конгресу у Бечу (1926); паневропском конгресу у Брислу (1927); одговору Владе КЈ на меморандум француске владе о организацији европске федералне уније (1930);

- конференцији у Цариграду произвођача дувана из Турске, Грчке и Бугарске (1932); споразуму о савезу и сарадњи између Немачке, Велике Британије, Француске и Италије потписаном у Риму јуна 1933. (споразум у прилогу); питању оснивања заједничке емисионе банке Атлантика; путу Бартуа по земљама Европе; тројном Дунавском пакту; Источном пакту (1934);

- реперкусијама једностраног укидања војних одредаба Версајског уговора од стране Немачке; ставу Бугарске у вези војних одредаба Нејског уговора; конференцији у Стреси у вези права наоружања Аустрије, Бугарске и Мађарске; реаговању Грчке на француско-италијански споразум; гледању СССР на италијанско-немачке преговоре; разговорима Мусолини-Драмонд о проблему Средоземног мора; француским условима за склапање споразума са Немачком и француско-совјетском пакту (1935);

- акцији Немачке према Мемелу; италијанским дезертерима у КЈ, мађарском ревизионизму и удаји сестре краља Зогуа са сином бившег султана Абдул Хамида; питању средње Европе и немачкој опасности; легитимистичком покрету у Аустрији и Мађарској и југословенско-румунској конвенцији о мањинским школама у Банату; реаговањима на отказ Локарнског пакта и члана 42. и 43. Версајског уговора од стране Немачке и уласку њене војске у Рајнску област; састанку држава Римског споразума (Италија, Аустрија, Мађарска) и допунским протоколима; кршењу војних одредаба Сен-Жерменског уговора од стране Аустрије; ставовима Литвинова по питању немачке опасности у Европи; положају Пољске и њеним односима са Немачком и СССР и општој политичкој ситуацији и систему колективне безбедности; преговорима поводом отказа Локарнског пакта и с тим у вези енглеском упитнику Немачкој; немачко-аустријском споразуму; немачко-јапанском споразуму против Коминтерне; отказу режима водених путева на немачкој територији и потреби ревизије Дунавског статута; енглеској ноти по питању закључења новог Локарна; италијанско-енглеским преговорима о Средоземном мору (1936);

- Конференцији произвођача дувана у Цариграду (Турска, Грчка, Бугарска) - 1938.

Година: 1926-1927, 1930, 1934-1936. и 1938.

Врста документа: извештај, споразум, реферат, нота и новински исечак.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 82-260.

21 68 МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1939-1940)

Материјали о: акцијама на проширивању Балканског пакта односно јачању међубалканске сарадње као брани немачком продирању на Исток; бугарским условима за улазак у Балкански пакт односно бугарском ревизионизму; стварању осовине Београд-Софија-Анкара; грчко-турским и турско-бугарским односима; неповерењу Турске према Италији и њеним намерама; путу Патјомкина у Анкару и Софију; дејству британско-турског споразума на Балкански пакт и политици Велике Британије у односу на Балкан и међународну ситуацију; ситуацији у Европи, кризним жариштима, састанку Та-но-Рибентроп; последицама пакта СССР-Немачка, посебно по Пољску; сумњи у италијанску и бугарску неутралност у случају рата и италијанским територијалним захтевима у Африци; изјави СССР-а о њеној неутралности и политици према Балкану; уређењу односа између Бугарске и држава Балканског споразума, формирању неутралног блока и могућим територијалним концесијама у корист Бугарске; реперкусијама совјетско-турских преговора за закључење пакта о узајамној помоћи на трипартитни британско-француско-турски споразум као и за Балкан; војним операцијама у Пољској и уласку совјетских трупа у Пољску; међународној ситуацији; доласку Рибентропа у Москву; положају Румуније с обзиром на територијалне ревандикације Мађарске, СССР-а и Бугарске; румунском предлогу о стварању блока неутралних балканских држава, Мађарске и Италије; ратној ситуацији и совјетско-немачким односима; ставу Турске у случају румунско-совјетског и грчко-италијанског сукоба; совјетској спољној политици и неповерењу према Турској, Великој Британији и Италији у односу на Балкан (1939);

- немачким намерама након бечке арбитраже; путу надвојводе Ота у САД у вези решења проблема Централне Европе; ситуацији на Блиском и Средњем истоку; (1940).

Балкан

Материјали о: могућности проширења рата на Балкан, положају балканских држава и намерама Немачке и СССР-а у односу на Балкан; ставовима генерала Вегана у вези одбране Балкана са севера; политици Велике Британије и Немачке на Балкану; ставу Немачке и СССР о потреби да балканске државе и Турска остану неутралне; одлукама Међународне дунавске комисије о контроли Дунава и мађарском предлогу о истом; совјетском заузимању Бесарабије и северне Буковине; ревизионизму Бугарске и Мађарске; грчко-италијанском сукобу, италијанском поразу у Албанији и могућој интервенцији Немачке на Балкан; могућности формирања балканског фронта од стране Велике Британије и немачкој резерви; (1940).

Други светски рат

Материјали о: савезничким војним снагама у Сирији, Палестини и Египту, транспортима колонијалних трупа за Блиски и Средњи исток и могућности проширења рата на том подручју; мисији Самнер Велса (САД) у Европи; снабдевању Немачке из подунавско-балканских држава, посебно нафтом из Румуније, појачању економског рата и проширењу савезничке блокаде на Балкан; чланку Лојда Џорџа о незадовољству досадашњим вођењем рата; немачкој окупацији Данске и Норвешке, опасности за Холандију и Белгију, ситуацији у Француској; снабдевању савезника румунском нафтом; предвиђањима о даљем току, трајању и исходу рата; акцијама италијанске војске у граничној зони Египта; немачко-италијанско-јапанском пакту, положају СССР, општој ситуацији и перспективама турске спољне политике;

британским ратним припремама у Египту; ситуацији у Сирији; ратним плановима Осовине; питању уласка САД у рат (1940).

Година: 1939-1940.

Врста документа: извештај; преписка; новински исечак; резолуција; ед-ме-моар и нота.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 261-846.

22 69 МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ - ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ (1941-1944)

Материјали о: припремама за прелазак немачких трупа из Румуније у Бугарску односно покретима немачких трупа у Румунији и Мађарској према бугарској и југословенској граници; немачким плановима и намерама на Балкану; држању Турске у случају немачке акције на Балкану односно немачког напада на Грчку и Солун преко Бугарске; изјави Сараџоглуа о стварању балканског фронта; могућности немачке интервенције због италијанско-грчког сукоба; турској војсци и британској помоћи Турској; распореду немачке војске у Бугарској и намерама Немаца према Југославији; чланку листа "Правда" о новим формама економске борбе између Немачке и Велике Британије; састанку Рузвелт-Черчил (1941);

- могућности немачке акције према Месопотамији; жељама Турске за компромисним миром и гледању исте на међународну ситуацију и могући развој догађаја везаних за Други светски рат (1942);

- декларацији више савезничких држава о правној ситуацији у окупираним земљама односно располагању имовином од стране непријатељских власти у окупираним змељама; доласку емисара из земаља, сателита Немачке, у Турску; посети Идна Вашингтону; конференцији министара спољних послова Велике Британије, САД и СССР у Москви и резултатима исте; значењу Техеранске и Друге каирске конференције у погледу Турске и њеног уласка у рат; стању у Немачкој и питању завршетка рата; прикупљању података о злочинцима из редова окупаторских власти; коментарима у Турској на повлачење немачке војске на источном фронту (1943);

- ратној ситуацији на источном фронту и напредовању Руса према Румунији; VIII и V армији на италијанском фронту; подели зона утицаја на Балкану између СССР и Велике Британије, њиховој борби за утицај у Југославији и британској подршци Титу; политици Велике Британије и СССР на Балкану; циљевима совјетских и савезничких ратних операција на Балкану и Европи; зонама безбедности СССР у Европи и на Балкану и совјетској резерви на идеју конфедерација односно балканске конфедерације са карактером санитарног кордона (1944).

Година: 1941-1944.

Врста документа: извештај и чланак.

Језик: српски, француски, руски и енглески.

Фолијација: 1-146.

АЛБАНИЈА**22 70 АЛБАНИЈА (1919-1944)**

Материјали о: оснивању, саставу, раду и задацима Албанског (Арнаутског) комитета у Цариграду и његовим везама са Албанијом и Италијом; пропагандној активности наших муслимана у Цариграду усмереној према муслиманима у КСХС и њиховим везама; везама са бугарском организацијом ради борбе за аутономију Македоније; врбовању Албанаца и албанских официра из Турске и њиховом транспортовању италијанским бродовима за акције против Грчке и упаде у нашу земљу; слању оружја и новца за Албанију од стране италијанских власти; убиству Есад паше и помоћи његовој удовици; издавању путних исправа и виза Албанцима пореклом из КСХС од стране Албанског комитета и Амбасаде Италије; поверенику за Албански комитет; албанским првацима и качацима избеглим из наших јужних крајева; митингу у Цариграду у организацији Албанског комитета против српске инвазије у Албанију и коминикеу Посланства о истом (1919-1921);

- признању албанске владе од стране КСХС и отварању представништва Албаније у Турској; нерешеним турско-албанским односима и последицама по статус албанских грађана у Турској; турско-албанским преговорима и тексту Уговора о миру и пријатељству (1923); приликама у Албанији; позадини негирања аутокефалности Православне цркве Албаније од стране Васељенске патријаршије и преговорима о истом у Цариграду; албанској војсци; прекиду дипломатских односа између КСХС и Албаније (1927); албанским политичким емигрантима; Албанцима - нашим повереницима; албанској колонији у Турској и њеном односу према режиму Ахмеда Зогуа; православној албанској колонији у Турској и њеној жељи да се одвоји од Васељенске патријаршије; акцији Мустафа Крује, Хасана Приштине, Али Клисуре и других на организовању албанске емиграције и обарању режима у Албанији; турско-албанским односима након проглашења монархије (1931) и нормализовању дипломатских односа; инциденту због доласка италијанске ескадре у Драч (1934);

- стању у грекофонским селима у Албанији; сеоби у Албанију Косоваца исељених у Турску; новој влади Мехди Фрашерија; спољној политици Албаније и њеним односима са КЈ (1935); италијанским ваздухопловним базама у Албанији (1930); економско-финансијском, политичком и војном продирању Италије у Албанију (1936); оставци владе Мехди Фрашерија и образовању владе Кочо Коте; венчању сестре краља Зогуа са отоманским принцом;

- писању турске штампе о обнови Тиранског пакта; завери против краља Зогуа, неуспеху италијанско-албанских преговора, бегству краља Зогуа; бегству Шерифа Воце у Албанију; италијанској анексији Албаније и ставу Велике Британије на исту; италијанским трупима у Албанији; актима упућеним Лиги народа у вези догађаја у Албанији; ситуацији у Албанији након италијанске окупације; унификацији дипломатске службе Италије и Албаније и укидању албанског МИП-а (1939);

- приликама у Албанији и италијанском режиму; појачању војске према грчкој граници и жељи албанских емиграната у Турској за стварањем албанског националног комитета (1940); угледнијим Албанцима - емигрантима у Турској.

број бр. јед.
фасцикле описа

- два билтена Албанског конзулата у Цариграду о догађајима у Албанији (1942);

- везама обавештајног официра Перића са албанским емигрантима у Цариграду; албанским емисарима у Турској, њиховим контактима са савезницима и великоалбанским аспирацијама; албанском покрету за ослобођење; немачкој окупацији Албаније (1943);

- албанској германофилској влади и одбијању Турске да је призна (1944).

Година: 1919-1940. и 1942-1944.

Врста документа: извештај, преписка и уговор.

Језик: српски, француски, енглески и грчки.

Фолијација: 147-578.

АУСТРИЈА

22 71 АУСТРИЈА (1920-1938)

Делови Уговора о миру са Аустријом публиковани у Трговинском гласнику који говоре о накнади штете и наплати потраживања.

Материјали о: ратификацији мировног уговора са Аустријом и именовану отправника послова КСХС у Бечу; заштити аустријских интереса у Турској од стране Холандије; предаји акредитива новог аустријског посланика у Турској, Краља и његовом извештавању о турској политичкој сцени и о истакнутим личностима; аустро - угарској школи "Светог Ђорђа" у Цариграду; Тирољу и проблемима с тим у вези са Италијом; аустријско-совјетским трговинским односима; питању одговорности за Први светски рат и реаговању КЈ на књигу Милоша Богичевића о политици Краљевине Србије од 1903-1914; спорним питањима између КСХС и Аустрије као и осталих држава наследница бивше Аустро-Угарске; раду Немачке и Аустрије на заједништву као предрадњама Аншлуса; влади Сајпела и Аншлусу; аустријском посланику Краљу и албанском пријатељу; држању КЈ према догађајима у Аустрији (убиство Долфуса) и понашању Италије;

- пропаганди у Аустрији за рестаурацију Хабсбурговаца и изјави Милана Стојадиновића о истом; трговинским односима и трговинском споразуму склопљеном између КЈ и Аустрије фебруара 1938. године;

- турско - аустријски трговински споразум из 1933. године.

Година: 1920-1921, 1924-1929, 1931, 1933-1935. и 1938.

Врста документа: извештај, преписка, споразум и штампа.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 579-656.

БУГАРСКА

23 72 БУГАРСКА (1920-1925)

Материјали о: састанцима Бугарско-македонског комитета у Цариграду; совјетској пропаганди у Бугарској и пробољшевичкој влади Стамболијског; раду британског бироа за пропаганду у Бугарској против словенских земаља;

- активности Бугара у Турској на придобијању Турске и Арнаута у борби за аутономију Македоније и Косовске области, за четничке акције у Тракији и Македонији и повратак избеглих Бугара у Тракију; бугарској пропаганди међу становништвом Јужне Србије православне и исламске вере као и међу нашим из Јужне Србије у Цариграду; Бугарско-турско-арбанашком комитету у Цариграду и његовим везама са појединцима и групама у КСХС и Бугарској; комитским плановима и акцијама у нашој земљи и њиховим учесницима; броју избеглица из Македоније, Тракије и Добруце који се налазе у Бугарској; пропагандној активности о бугарском карактеру Македоније; бугарском листу "Будућност" у Цариграду; везама комита са бугарским властима; раду на успостављању дипломатских односа између Бугарске и Турске (активности бугарског отправника послова у Турској генерала Маркова); држању Турске према македонствујушћима у Цариграду;

- преврату у Бугарској, погибији Стамболијског, његовој политици, извршиоцима преврата, образовању владе Цанкова и стању у земљи након преврата; питању Кара Агача односно изласка Бугарске на Егејско море;

- македонствујушћима, њиховим активностима и плановима за терористичку и оружану акцију комита у нашој земљи и ослобођење Македоније уз подршку турске и бугарске Владе и сарадње са Арнаутима, Црногорцима у избеглиштву, босанским муслиманима и радићевцима; везама македонских организација са бољшевицима и конгресу свих македонских организација у Валони; бугарским емисарима у Турској;

- стању у ВМРО-у и односу са бугарским властима; организацијама македонске емиграције у Цариграду; Годору Александрову и послератној активности ВМРО-а (елаборат из 1924.); конференцији у Једрену македонствујушћих и турских националиста у вези заједничке борбе у западној Тракији и Јужној Србији; расцепу у Македонско-тракијском комитету; састанцима ВМРО-а у Будимпешти и Бечу и везама са Италијом; меморандуму Илинденске организације о македонском питању и илинденском конгресу македонских револуционара у Пловдиву јуна 1924. године; несугласицама у македонским организацијама, погибији Годора Александрова и међусобним обрачунама; бугарској цркви у Цариграду; спољној политици Бугарске; политичким приликама у земљи и политичким убиствима; тајној организацији Кубрат; оружју из Италије, Мађарске и СССР.

Устав Македонске федеративне револуционарне организације (1922). Зидни календар у издању Удружења против бугарских бандита у Штипу (1924).

Два билтена Земљорадничке странке Бугарске у иностранству - Београд о стању у земљи (1924).

Година: 1920-1925.

Врста документа: извештај, устав, новински чланак, меморандум и календар.

Језик: српски, француски, бугарски и турски.

Фолијација: 1-551.

24 73 БУГАРСКА (1926-1934)

Материјали о: три струје у ВМРО-у; Четвртог конгресу македонских братстава у Бугарској; резултатима општинских избора; односу владе Љапчева према ВМРО-у; броју емиграната у Бугарској из Јужне Србије; избе-

гличком зајму Бугарској и представци КСХС упућеној Лиги народа по питању истог;

- састанку ВМРО-а у горњој Цумаји; оснивању Унутрашње тајне револуционарне организације ВРТОП (проглас у прилогу - 1926); стању у земљи; конгресу Илинденске организације; писању часописа "Балканска федерација" у Бечу и Димитрију Влахову као и поделама унутар македонствујућих у Бечу; конгресу Демократске странке Бугарске; македонском питању; спољној политици Бугарске; реаговању ВМРО-а на италијанско-албански споразум из 1926. године; односу СССР према ВМРО-у; бугарским емигрантима у Прагу; конгресу избеглица из Тракије као и конгресу македонске омладине у 1926. години; иницијативи за издавање турско-бугарског листа "Бадаште" у сврху борбе за независност целокупне Македоније (1926);

- политичком активирању Земљорадничке странке; терористичким акцијама ВМРО-а и њеним повереницима у нашој земљи; кретању македонствујућих; бугарској тајној организацији и Македонској федералистичкој организацији у Цариграду; набавци ратног материјала у Италији; петицији Македонског комитета Лиги народа (петиција у прилогу - 1928); активности ВМРО-а и међусобним расправама (два мемоара из 1928.); меморандуму присталица покојног Протогера Јапчеву против терора Ивана Михајлова (1928);

- доласку Анте Павелића у Софију; петицији Балканског комитета из Лондона Лиги народа у вези положаја мањина у КЈ (1929);

- оснивању Македонске народне банке у Софији; организацији и стању бугарске војске; приликама у организацији ВМРО-Обедињена; везама ВМРО-а са Италијанима и комунистима; фотографији председништва Деветог конгреса македонских братстава (1931);

- турској мањини у Бугарској; илегалној тракијској организацији; ноти владе КЈ Бугарској поводом одржавања Македонског сабора у Горњој Цумаји (1933); одговору Југословенског удружења за Лигу народа на меморандум Бугарског удружења за Лигу народа о положају "бугарске мањине" у Јужној Србији (1933);

- односима Бугарске са Грчком, Турском и КЈ; посети Мушанова Риму и Будимпешти; политичким променама односно влади Георгијева; шовинистичкој пропаганди у бугарским уџбеницима; доласку у Турску Ванче Михајлова, његовом интернирању и питању његове екстрадиције КЈ.

Година: 1920, 1926-1934.

Врста документа: извештај, проглас, меморандум, петиција, фотографија, новински исечак и резолуција.

Језик: српски, бугарски и француски.

Фолијација: 1-714.

25 74 БУГАРСКА (1935-1944)

Материјали о: раду на уједињењу македонског покрета; питању изласка Бугарске на Егејско море; питању чувања интернираног Ванче Михајлова у Турској, његовим везама са хрватским емигрантима, курирској скужби, инструкцијама за будући рад македонске организације, везама са Совјетима и друго у вези акција македонствујућих (фотографија Ванче Михајлова у прилогу (1935);

- унутрашњим приликама у Бугарској, паду владе Тошева и образовању владе Кјосеиванова; спољној политици Бугарске; подвојености у редовима Македонаца; акцијама за одлазак из Турске Ванче Михајлова; војним испорукама Бугарској; сарадњи усташа, ВМРО и комуниста;

- преговорима држава Балканског споразума са Бугарском и активности Велике Британије у томе, солунском споразуму и бугарско-грчким односима; односу Бугарске са суседним државама посебно са Турском и КЈ; одласку Ванче Михајлова у Пољску; питању Добруце односно ревизији територијалних одредаба Нејског уговора;

- реаговању Бугарске на италијанску окупацију Албаније и немачко-совјетски пакт о ненападању; декларацији бугарске владе о неутралности; ставу Бугарске према догађајима у Европи и Анкарском пакту и италијанско-грчком споразуму; односу према СССР и страху од болшевизма; ситуацији у Бугарској, шпијунским аферама, хапшењима, парламентарним изборима; изјави Кјосеиванова о политичкој и војничкој солидарности Бугарске са државама Балканског споразума; односима Бугарске са Румунијом, Грчком, Турском и СССР у 1939;

- паду владе Кјосеиванова, влади Филова, заседању новоизабраног Народног собрања, спољној политици Бугарске, њеном односу према великим силама и посебно према КЈ;

- мисији у Софији британског амбасадора из Анкаре у вези одбране Балкана; ревизионистичким тежњама Бугарске уз помоћ Немачке и Италије; немачком утицају у Бугарској и резултатима састанка у Салцбургу; новој оријентацији бугарске спољне политике након слома Француске; декларацији легалних македонских организација о решењу македонског питања; присаједињењу Јужне Добруце Бугарској; активности бугарских комуниста и везама са СССР; посети краља Бориса Хитлеру; летцима легионера и ратника против бугарских комуниста и СССР; посети Собољева Софији; мисији пуковника Донована у Бугарској;

- немачким војним припремама у Бугарској и уласку немачких трупа у Бугарску; бугарској окупацији грчких и југословенских територија у 1941. и 1943. години; реперкусијама пропасти фашизма у Италији, војној ситуацији и положају Немаца у Бугарској; Бугарској после смрти краља Бориса, Намесништву и новој влади Божилова; бугарској акцији за прекид савезничког бомбардовања, контактима са савезницима и апелу Димитрова из Москве бугарском народу; кризи бугарске владе и бугарско-совјетских односа; стању у земљи и покушајима преласка на страну савезника; објави рата СССР Бугарској; молби совјетској влади за помоћ бугарској војсци против Немаца; савезничким и грчким условима примирја Бугарској; војном режиму у грчкој Тракији; стању у Бугарској након уласка совјетских трупа.

Година: 1935-1944.

Врста документа: извештај, преписка, фотографија и новински чланак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-796 (+ 668 а, б, в, г, д, ђ, е, ж, з, и, ј).

26 75 ОДНОСИ КЈ И БУГАРСКЕ

Материјали о: ратификацији Нејског уговора о миру и акредитацији отправника послова у Софији и Београду; разлозима обуставе железничког саобраћаја са Бугарском; додељивању КСХС бугарског ратног материјала од

стране Међусавезничке комисије за разоружање Бугарске, његовом транспортовању и трошковима превоза из Сан Стефана и Цариграда; изјави Цанкова о македонском питању и праву мањина; раду Мешовите комисије по питању безбедности и олакшања саобраћаја на нашој граници према Бугарској и ликвидације двовласничких имања;

- реаговању суседних држава на посету бугарског краљевског пара Београду и југословенско-бугарско приближавање; понуди Бугарске за склапање пакта о пријатељству са КЈ, ставу земаља Мале Атанте, Балканског споразума и Француске према тој понуди као и реаговању на склопљени пакт; југословенско-бугарским односима, питању Македоније односно бугарске мањине у КЈ; састанку Стојадиновић-Кјосеиванов у Нишу;

- дипломатском особљу КЈ у Бугарској након Априлског рата и заштити наших држављана у Бугарској од стране САД; бугарској окупацији делова наше земље и њиховој административној подели; нотификацији турској влади о ратном стању КЈ са Бугарском; ноти Турској против анексије југословенских територија од стране Бугарске; условима примирја КЈ код преговара савезничких сила са Бугарском;

- разговору Георги Димитрова са југословенским представником и совјетским амбасадором Виноградовим у Анкари о југословенско-бугарским односима и положају Бугарске; успостављању дипломатских односа између Југославије и Бугарске и разговору са бугарским послаником у Анкари о односима двеју земаља и положају Турске према СССР.

Година: 1920-1927, 1929-1931, 1933-1938, 1941. и 1944-1945.

Врста документа: преписка, извештај, табела и нота.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-192.

26 76 ОДНОСИ ТУРСКЕ И БУГАРСКЕ

Материјали о: преговорима између Турске и Бугарске и успостављању дипломатских односа, спорним питањима (повратак бугарских емиграната у источну Тракију, непокретности, школе); Уговору о пријатељству и ненападању; исељавању Турака из Бугарске; посети Мушанова Анкари и Тевфик Ружди-беја Софији; турско-бугарским преговорима о исељеничким имањима; положају турске мањине у Бугарској (бугаризовању турских имена, инцидентима, протеривању и злостављању, контроли над вакуфским имањима);

- потписивању Уговора о неутралности, помирењу и арбитражи и његовом продужавању; закључењу трговинског уговора; деловању Тракијског комитета и незадовољству Турске држањем Бугарске према истом; размени становништва између Турске и Бугарске; исељавању Турака из Бугарске; противљењу Турака у Бугарској увођењу латинице у турске школе; прогањању Бугара у Тракији; концентрацији турских турпа у Тракији;

- инструкцијама лорда Халифакса у вези разговора Нуман-Кјосеиванов, односно држања Бугарске и Турске у ратном конфликту и политичко-војничкој солидарности Бугарске са Балканским споразумом; акцији турске владе за сарадњу са Бугарском у циљу одржања мира на Балкану, заједничкој декларацији о ненападању и чувању неутралности као и реаговању појединих земаља на исту;

- реаговању Турске на бугарско потписивање Трипартитног пакта, улазак немачких трупа у Бугарску и бугарску окупацију југословенских и грчких територија; говорима у Собрању о турској опасности; турско-бугарским односима; совјетској понуди територијалног проширења Турске на рачун Бугарске и реаговању Турске на исти; турској мањини у Бугарској; акцији Турске да привуче Бугарску на страну Савезника; изјави нове бугарске владе о односима са Турском.

Година: 1924-1944.

Врста документа: извештај, новински исечак, нота и декларација.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 193-698.

ФРАНЦУСКА

27 77 ФРАНЦУСКА (1919-1944)

Материјали о: врбовању југословенских и бугарских регрута за француску Легију странаца; укидању француских дипломатских и конзуларних мисија у Цариграду; турско-француским односима односно француским интересима у Турској; турско-француским преговорима за закључење конвенције о настањивању, конзуларне конвенције, споразума о Сирији и о сиријској граници; закључењу југословенско-француске конзуларне конвенције и о настањивању; акцији Француске на чвршћем повезивању са КСХС, Грчком и Турском; турско-француском споразуму о имањима у Турској и Сирији, сиријској железници, отоманским дуговима и трговини; турско-француским односима и њиховом утицају на спољну политику Турске; спољној политици Француске и њеном односу према КЈ; трговинским односима КЈ и Француске;

- преговорима и споразуму о статусу Сирије и питању санџака Александрете односно турске мањине (у прилогу три свеске турске беле књиге по питању Александрете и Антиохије); француско-турском спору по питању Александрете и Антиохије пред Лигом народа, састанцима Комитета експерата за израду Статута и Устава санџака Александрете (у прилогу брошуре Лиге народа са релевантним документима, Статутом и основним Законом Санџака); говору Исмета Иненија о спољној политици Турске поводом ратификације споразума о Санџаку; неповерењу Турске у Француску и њену ефикасну помоћ малим државама; раду Комисије Лиге народа за припрему избора у Александрети (у прилогу Правилник за прве изборе); француско-турским несугласицама, пакту пријатељства, споразуму о Санџаку и уласку турских трупа у Санџак (у прилогу Протокол о оптантима); резултатима избора, конституисању врховне државне управе нове државе Хатај и изгласавању Устава; одбијању Сирије да призна нову владу у Хатају; Протоколу о разграничењу Сирије и Хатаја; споразуму у вези регулисања територијалних питања између Турске и Сирије односно припајања Александрете Турској;

- стању духова у Француској на почетку рата; положају Француске након склапања примирја са Немачком, немачком ставу према режиму Вишија, Лавалу и кризи у Вишију; држању генерала Вегана у Северној Африци; односима Турске са Француском; престанку рада дипломатске мисије КЈ у Вишију; признању и контактима са Де Головом владом и њеним представницима у Турској.

Година: 1919-1929, 1931-1941. и 1944.

Врста документа: преписка, извештај, новински исечак, брошура, реферат; правилник, споразум, протокол и устав.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-462 (+ 2а, 3а).

ГРЧКА

27 78 ГРЧКА (1920-1945)

Материјали о: поразу Венизелоса на изборима и реаговању грчког становништва у Цариграду (1920); грчкој цензури у Смирни (1922); италијанској окупацији Крфа и судбини монархије у Грчкој (1923); приликама у Грчкој повратком Венизелоса у земљу; војној диктатури генерала Пангалоса; покушају преврата; економско-финансијској кризи; односу режима према словенском живљу у грчкој Македонији; грчкој слободној зони у Солуну (1926); споразуму са Италијом о пријатељству, консолидацији и правном поступку (1928);

- односу Грчке и Бугарске (1931); одјеку Грандијевог говора у грчкој штампи и испоруци торпиљера Грчкој; унутрашњој ситуацији (1932); односима Грчке, Турске и Италије; влади Цалдариса; могућности склапања трипартитног пакта Грчка-Турска-Италија (1933); грчко-бугарским односима и војним обавезама Грчке у Балканском споразуму (1934); грчкој мањини у Албанији; обарању владе Цалдариса, рестаурацији монархије и новој влади (1935); стању у Грчкој повратком краља Ђорђа; резултатима избора; спољној политици Грчке (1936); режиму генерала Метаксе (1937); побуни на Криту (1938); изјави Метаксе у вези вести о ревизији грчких граница; безбедности земље и страху од италијанских намера; енглеско-грчким односима и грчком неутралном ставу (1939);

- држању Грчке према ратним збивањима и њеној позицији у односу на Италију и балканске земље; међународном положају Грчке; нападу Италије на Грчку и држању Немачке, Турске и Бугарске у том сукобу; току рата и могућности немачке војне интервенције (1940); нота грчке владе упућена савезницима о територијалним захтевима према Италији; војној ситуацији и стању исхране у Солуну; стању на острву Самосу и осталим грчким острвима (1943); претензијама Грчке на Додеканезе; разговору Гавриловића са Папандреуом, председником Владе о основним линијама грчке спољне политике; захтеву Грчке да се енглеске трупе искрцају у Грчку и Југославију, а након уласка Совјета у Бугарску; пројекту грчке владе о условима примирја са Бугарском (1944); мишљењу бугарског посланика о односима Грчке са суседима (1945).

Година: 1920, 1922, 1924, 1926, 1928, 1931-1940. и 1943-1945.

Врста документа: нота, извештај и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 463-705.

28 79 ОДНОСИ ТУРСКЕ И ГРЧКЕ

Материјали о: затварању Атинске банке у Турској; одредбама Лозанског уговора; протестном митингу у Смирни против насиља грчких власти над муслиманима у Грчкој (1923); грчко-турском споразуму у вези размене становништва и о непокретностима; тешкоћама у раду Мешовите комисије

за размену становништва у вези цариградских Грка; главним одредбама Анкарског споразума о размени становништва и скидању секвестра (1924-1925); ускраћивању права грчкој мањини и плаћању пореза на ратну добит (1926); ратификацији Анкарског и Атинског споразума у турској Народној скупштини; бојазни да и наши поданици православне вере не подлегну размени (1927); преговорима о имовинским питањима насталим услед размене становништва; главним одредбама грчко-турског споразума о размени имања и његовој ратификацији у турском Парламенту (1929-1930);

- посети турских студената и Исмет-паше Атине и тешкоћама у извршавању анкарских конвенција (1931); грчко-турским односима, Венизелосу, грчкој опозицији и новој грчкој влади (1932); положају Грка у Цариграду; трговинским преговорима и трговинском споразуму потписаном у Атини; грчко-турском пакту пријатељства и путу Цалдариса у Анкару; споразуму о компензацијама;

- досије у вези утврђивања националности Нафиза Исмаила Рагнибовића са боравком у Солуну, пред Мешовитом комисијом за размену становништва (1933);

- грчко-турској војној конвенцији; пројекту Конвенције о гоњењу кријумчарења између Грчке и Турске; посети генерала Кондилиса Турској (1934); утицају на грчку мањину турског закона о занатима; турском закону о мантијама; кампањи грчке штампе за заштиту грчке мањине у Цариграду; ставу Турске према војној побуну и рестаурацији монархије у Грчкој (1934, 1935); турско-грчком споразуму о железници у Тракији; боравку Ине-нија у Атини и Метаксе у Анкари; проширењу грчко-турског споразума из 1933. године (1937); потписивању новог грчко-турског споразума (1938); писању грчког дописника из Турске о грчко-турским односима, ситуацији на Балкану, англо-француско-турском пакту и политици Италије; реаговању Грчке на румунски предлог о стварању неутралног блока на Балкану (1939);

- ставу Турске у вези могућег напада Италије или Бугарске на Грчку; нападу Италије на Грчку и турском обезбеђењу Грчке од стране Бугарске; нон-белижерант ставу Турске према том сукобу (1940); ставу Турске у случају напада Немачке на Грчку и турским обавезама према Грчкој; боравку Идна у Анкари и Атини (1941); спорном питању Додеканеза између Грчке и Турске; инцидентима у вези грчких избеглица који беже у Турску (1942); нерасположењу совјетског амбасадора у Турској због грчко-турских манифестација пријатељства (1944).

Година: 1923-1942, 1944.

Врста документа: извештај, споразум, конвенција, преписка и исечак из штампе.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-475.

28 80 ОДНОСИ КЈ И ГРЧКЕ

Материјали о: питању ослобађања наших поданика у Грчкој да учествују у грчком принудном зајму (1922); писању турске штампе по питању Солуна односно српске слободне зоне (1923); спорним питањима у односима између Грчке и КСХС, преговорима и југословенском захтеву за проширењем солунске зоне, железници Ђевђелија-Солун, нашим мањинама у Грчкој; прекиду преговора и реаговању турске јавности на прекид (1925); спремности Грчке на обнову преговора; реаговању у Турској на атинске конвенције

(1926); Пакт пријатељства, мирења и судског расправљања, као и коментар конвенција које се односе на нашу слободну зону у Солуну (1929); путу генерала Кондилиса у КЈ (1934).

Година: 1921-1923, 1925-1926, 1929 и 1934-1935.

Врста документа: пакт, извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 476-569.

ИТАЛИЈА

28 81 ИТАЛИЈА (1919-1944)

Материјали о: ситуацији у Италији - положају Нитијеве владе и војничкој партији; погоршавању италијанско-румунских односа; политичкој ситуацији у Италији након убиства посланика Матеотија и спољној политици Италије (1924); скупу фашиста у Задру; деоби интересних сфера у источној Африци између Италије и Велике Британије и историји италијанско-абисинских односа; измирењу фашистичких фракција; посети министра финансија САД и питању стабилизације лире (1926); италијанском признању Бесарабије (1927);

- променама у италијанском кабинету (1932); неповерењу у Азији и Африци према Италији због њеног територијалног империјализма (1934); седници Великог фашистичког савета у вези рата у Абисинији, девалвације лире и незадовољству сељака; финансијским, монетарним и привредним приликама у Италији произашлим из вођења рата и санкција; реаговању на говор Мусолинија у Милану у вези ревизионистичких тежњи и мађарског питања (1936);

- енглеско-италијанском споразуму о Средоземном мору и реаговању Мађарске на исти; економским приликама и унутрашњем италијанском зајму; политици Рима у средоземном базену; писању турске штампе о посети Мусолинија Хитлеру (1937); посети Чемберлена Риму у турској штампи; посети грофа Ћана Будимпешти; писању турксе штампе против италијанских аспирација на Средоземном мору; приступању Италије Конвенцији о мореузима из Монреа; неутралном ставу Италије у случају немачко-пољског рата; италијанско-грчком споразуму о повлачењу трупа са грчко-албанске границе; осовини Рим-Берлин; смањењу италијанске војске у Додеканезу; италијанско-турским односима; реаговању бугарске јавности на пут грофа Ћана у Берлин; напорима Италије да створи нови балкански блок и њеном подозрењу према намерама СССР на Балкану; ставу Италије према положају Румуније а у вези Бесарабије и Трансилваније (1939);

- хипотезама о ставу Италије у случају руског напада на Балкан и држању Турске у случају руско-румунског рата; спољној политици Италије; миту Мусолинија у Италији; јачању положају Ћана; разговору Мусолини-Хитлер на Бренеру; војним припремама Италије и подозрењу савезника према њеним намерама; држању Италије у ратном сукобу; наводном незадовољству Мусолинија осовином Берлин-Москва-Рим; италијанском односу према Балкану и посебно према КЈ и Грчкој; писању италијанске штампе о енглеској блокади против Немачке; разговору Рима и Вашингтона; уласку Италије у рат са Француском и Великом Британијом; италијанско-грчким затегнутим односима и неизвесности у турским круговима у погледу стварних намера

Италије према Грчкој; италијанско-грчком рату, уласку грчке војске у Албанију и држању Немачке (1940);

- разлозима промена у италијанској влади и уклањању Тана; променама у Италији и циљевима новог италијанског режима; паду Мусолинија; немачким трупима у Италији и италијанских на Родосу и Самосу; односу савезничких шефова мисија у Турској према новом италијанском амбасадору, његовој посети амбасадору Шуменковићу и питању узвратне посете (1943); финансирању италијанских представништава у Турској од стране САД и Велике Британије; седници Саветодавног одбора за Италију и расправи о политичким питањима - влади Бадоља и комунистима; контакту италијанског амбасадора у Турској са савезничким дипломатским представницима и узвратној посети Шуменковића (1944).

Година: 1919, 1923-1924, 1926-1927, 1930, 1932, 1934, 1936-1940. и 1943-1944.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 570-888.

29 82 ИТАЛИЈАНСКО - АБИСИНСКИ РАТ

Материјали о: абисинском питању односно италијанско-абисинском сукобу; отварању етиопског посланства у Анкари; тражењу турске и југословенске војне помоћи од стране Абисиније; увођењу економских и финансијских санкција према Италији од стране Лиге народа, ставу КЈ и Турске према њима, протестној ноти Италије и усаглашавању заједничког одговора земаља Балканског споразума и Мале атанте на исту; примени санкција против Италије у Турској и КЈ; одлукама Лиге народа и раду Комитета за координацију санкција; штетама које погађају КЈ применом санкција; француско-енглеским преговорима у вези рата и примене чл. 16 Пакта Лиге народа; држању Турске и КЈ у случају напада Италије на Енглеску; ноти Велике Британије Турској у вези италијанско-абисинског рата и агресивних намера Италије на Медитерану и одговор Турске на исту (1935);

- раду Комитета експерата у вези примене санкција; одговору турске владе на италијанску ноту с обзиром на италијанско-турски Уговор о неутралности из 1928. године (у прилогу); току ратних операција; изигравању санкција од стране Бугарске; меморандуму владе Велике Британије по питању узајамне помоћи, италијански протест на исти и енглески одговор на италијански протест; нашим губицима због санкција; приликама у Абисинији; присаједињењу Абисиније Италији и укидању међународних санкција; могућности настанка герилске борбе у Абисинији; турским обавезама из средоземних споразума; повлачењу турског отправника послова из Адис Абебе (1936).

Година: 1935-1936.

Врста документа: нота, извештај, реферат, уговор, меморандум и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-290.

29 83 ОДНОСИ КЈ И ИТАЛИЈЕ

Материјали о: решењу јадранског питања односно потписивању Рапалског уговора, његовим одредбама и ратификацији (препис уговора у прилогу) - 1920; сукобу са италијанским маринцима у Шибенику (1921); разговору Мусолинија са послаником Антонијевићем у вези упада фашиста у Сушак; ратификацији споразума из Санта Маргарите и повлачењу наше војске са демаркационе линије; понашању италијанских власти у Цариграду према Краљевини СХС, пропаганди међу југословенима - поданицима бивше Аустро-Угарске и присвајању целокупне имовине бивше Аустро-Угарске у Цариграду (1922); италијанским шпијунима у КСХС са фалсификованим пасошима и контактима Министарства војног Италије са хрватским сепаратистима; ставу турске јавности према ријечком питању (1923); реаговању у Турској на споразум између КСХС и Италије о пријатељству и о Риједи; наводном присаједињењу Скадра Краљевини СХС (1924); писању турске штампе о италијанско-југословенско-грчким преговорима у Риму; реаговању Краљевине СХС на италијанско-албански пакт (1926); турском јавном мњењу о италијанско-југословенском спору (1927); кампањи италијанске штампе против неше земље (1929);

- раду Совјета и Италије против наше земље и уз помоћ усташа; настојању Италије за успостављање царинске уније са Албанијом, разбијање Мале атанте и југословенском противљењу њеном продирању на Балкан (1932); милитаристичкој и иредентистичкој пропаганди у италијанским школама у КЈ и Јулијској Крајини и у италијанском удружењу (1935); пуштању на слободу усташа у италијанским затворима; постављењу Ћана за министра спољних послова; новом трговинском споразуму са Италијом (1936);

- југословенско-италијанским преговорима за склапање политичког и привредног споразума, потреби решења питања терориста у Италији, положаја наше мањине и у вези Албаније, склопљеним споразумима и њиховом одјеку у турској штампи (извештај МИП-а о одредбама политичког споразума и Билтен агенције "Авала" са текстовима споразума и пратећим материјалима); посети грофа Ћана Тирани; посети Стојадиновића Риму; заседању Сталног италијанско-југословенског привредног одбора (1937); посети Стојадиновића југословенском павиљону сликарства у Венецији и Мусолинија нашем граничном селу Планине; заседању Сталног италијанско-југословенског привредног одбора (1938); посети Ћана Београду; сусрету Цинцар-Марковић - Ћано у Венецији у вези догађаја у Албанији; посети принца Павла Италији (1939);

- наводним агресивним намерама Италије према КЈ, Грчкој и Балкану; саопштење КЈ о односима са Италијом; војним намерама Италије; интересу СССР да КЈ не буде нападнута; демантијима италијанске владе да намерава напасти КЈ; уласку Италије у рат са Француском и Великом Британијом; разговору Шуменковића са турским амбасадором у Риму и италијанским у Анкари у вези грчко-италијанског рата; бомбардовању Битоља (1940);

- молби папе да се не бомбардује Рим; одбијању италијанске владе да Швајцарска заступа наше интересе у Италији (1941); нашим територијалним захтевима према Италији упућеним САД и Великој Британији (ноте у прилогу); условима под којима живе Југословени у италијанским концентрационим логорима (извештај МИП-а КЈ - 1943); нота Владе КЈ учућена САД и Великој Британији у вези намере савезника да преда италијанској управи већи део контроле над југословенским становништвом које је Рапалским и Римским уговором потпало под Италију (1944); ед-мемоар владе ДФЈ упућен

великим силама по питању враћања југословенских територија под Италијом; подршци СССР у вези Јулијске Крајине и изјави бугарског посланика о Трсту (1945).

Година: 1920-1924, 1926-1927, 1929, 1932, 1935-1941 и 1943-1945.

Врста документа: извештај, уговор, споразум, нота, ед-мемоар и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 291-563.

29 84 ОДНОСИ ТУРСКЕ И ИТАЛИЈЕ

Материјали о: организацији италијанских фашиста у Цариграду и наводним везама са турским националистима (1923); изјави Мусолинија о будућности Италије на Блиском истоку, турском неповерењу у италијанске намере и потреби регулисања положаја италијанских грађана и школа у Турској (1924); чланку у турској штампи "Италија и Балкан"; узроцима смењивања италијанског амбасадора (1925); турском јавном мишљењу о циљевима посете Мусолинија афричким колонијама и делимичној мобилизацији у Турској; реаговању Турске на писање британског листа о намерама Италије у вези њених утицајних зона у Турској (1926);

- посети Турској Италијанске поморске лиге и трговинским односима двеју земаља (1927); разговру Тевфик Ружди-беја са италијанским представником у Женеви и резултатима његове посете Риму; преговорима Италије, Турске и Грчке у вези пакта о ненападању; турско-италијанским уговорима о пријатељству и ненападању; посети Грандија Турској у вези образовања средоземног блока (1928); настојању Италије да Грчка и Турска реше спорна питања и закључе пакт пријатељства; трговинским односима (1929); изградњи турских топовњача и подморнице у Италији; Арбитражни споразум, потписан 1929. године, између Турске и Италије по питању разграничења територијалних вода између острва Каstellорицо и анадолске обале;

- захлађењу турско-италијанских односа (1931); продужењу уговора о пријатељству на пет година (1932); турско-италијанским политичким односима; трговинским преговорима и преговорима за зајам; боравку Ружди-беја у Риму (1933); говору Тевфик Ружди-беја у Скупштини поводом Мусолинијеве изјаве о Блиском истоку; настојању Италије да разбије Балкански пакт; одјеку обнове италијанско-турског пакта пријатељства у Грчкој (1934); утврђивању Додеканеза од стране Италије и забринутости Турске (1935); развоју турско-италијанских односа и лиферовању ратног материјала Турској (1936); сусрету Ружди Араса са Ђаном и решењу спорних питања између двеју земаља (1937);

- турско-италијанским трговинским преговорима; писању турске штампе против Италије и Немачке; задржавању италијанског бомбардера принудно спуштеног и заплени турског брода од стране Италије; турском прекиду саобраћаја са Додеканезима након уласка Италије у рат (1940); предлогу Италије да са Турском закључи нови политички споразум (1941);

- реакцији Турака на закључење примирја са Италијом; чланку лондонског листа поводом намере Бадоља да именује Бастијанинија за амбасадора у Турској и његових злочина почињених у Далмацији у функцији гувернера; незадовољству Сараџоглуа политиком савезника према Италији Бадоља; одбијању турске амбасаде да буде акредитована код Мусолинијеве владе (1943).

Година: 1923-1929, 1931-1941. и 1943.

Врста документа: споразум, извештај и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 564-732.

МАЂАРСКА

30 85 МАЂАРСКА (1919-1944)

Мађарска

Службене новине бр. 201 од 10.9.1921. године са Наредбом у вези стицања и губитка држављанства Краљевине СХС а на основу Тријанонског уговора.

Извештаји о: спољној и унутрашњој политици Мађарске; мађарској иреденти и пропаганди; режиму Хорти - Бетлен; политичко - страначком животу; фалсификаторској афери; рестаурацији Хабсбурговаца; набавкама оружја у Италији; путу Бетлена у Рим; организацији мађарске војске; путу регента Хортија у Рим и Беч; неуспелом десничарском пучу и мерама владе против крајње деснице; мађарској мањини у Чехословачкој; разговору Немаца са Чакијем; споразуму Мађарске и Румуније о смањењу војних ефектива; резултатима разговора Ђано-Чаки у Венецији и ставу према Румунији; путу Телекија у Рим; реаговању Мађарске на долазак немачких трупа у Румунију; акцијама мађарских емисара у Турској и контактима са савезницима у 1943. години; политичкој ситуацији у земљи и мађарском меморандуму (у прилогу) о положају државе и погледима на будућност земље (1919, 1923-1924, 1926-1928, 1930-1931, 1935-1940. и 1943).

Односи Турске и Мађарске

Извештаји о: путовањима вође "Пробуђених Мађара" Иштван Фридриха у Турској; мађарским официрима у турској војсци; уговору о пријатељству и успостављању дипломатских односа; војним везама; размени студента; пантуранизму; боравку Тевфик Ружди-беја у Будимпешти; трговинским односима (Протоколи о трговинској сарадњи из 1943.); циљевима посете Гембеша и Кање Анкари; плановима Нумана о балканској конфедерацији и уласку Мађарске у исту у циљу изградње мира после рата; азилу Калаја у турској амбасади у Будимпешти (1923-1926, 1928, 1930-1935, 1937-1938, 1940. и 1943-1944).

Односи КЈ и Мађарске

Извештаји о: трговинским и другим споразумима између КСХС и Мађарске у 1921. години; представци Мађарске Лиги народа у вези инцидента на нашој граници; мађарској мањини у КЈ и југословенској у Мађарској; изјави Чакија о односима са КЈ, посети Београду и потписивању пакта о пријатељству; посети Цинцар-Марковића Мађарској; немачким трупама у Мађарској; протестима Мађарске због бомбардовања југословенских авиона; прокламацији Хортија приликом уласка мађарске војске у Војводину; прогону Срба из Бачке (1921, 1926, 1934, 1937-1938. и 1940-1941).

Година: 1919, 1921, 1923-1928, 1930-1941. и 1943-1944.

Врста документа: извештај, меморандум, протокол, наредба и штампа.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-234.

НЕМАЧКА**30 86 НЕМАЧКА (1926-1944)**

Материјали о: држању Италије према могућем Аншлусу; немачком кредиту СССР; спољној политици Немачке; Берлинском уговору између Немачке и СССР и реаговању европских сила на исти; закону о поравнању са Хоенцолернима; Немачкој и Лиги народа; намерама Немачке да затвори путеве продора и утицаја СССР у Европи и Азији; чланку Розенберга о питању ревизионизма; посети фон Нојрата Бугарској; говору Хитлера о опасности од большевизма у Шпанији и Европи; Аншлусу и реаговању на исти; судетском питању и држању Француске и Велике Британије; посети Хитлера Риму; анексији Чешке; акцији на стварању антинемачког блока; осовини Рим-Берлин и подели интересних сфера на Балкану; питању Данцига; пакту Немачке са СССР; нападу на Пољску и путу Рибентропа у Москву у вези пољског питања; немачко-мађарским односима;

- ставу Немачке према Балкану; идеји рестаурације Хабсбурговаца у Аустрији након Аншлуса; ратним циљевима Немачке у излагању фон Папена; састанку на Бренеру; немачком упаду у Данску и Норвешку; немачким трупама према мађарској граници; дипломатској активности Немачке на споразуму Немачка-Италија-СССР; духовном расположењу у Немачкој; држању Немачке према Италији и немачким условима за мир; разлозима Немачке за настојање да склопи мир са Великом Британијом; немачком плану о реорганизацији Европе; резултатима посете Молотова Берлину; немачким трупама у Румунији; реакцији Немачке на пробритански став САД; боравку турских новинара у Немачкој и њиховим импресијама о стању у Немачкој, рату и ратним догађањима на источном фронту; почетку политичке кампање Немачке у циљу организације целе Европе око Немачке и заједничке борбе против СССР и Англосаксонаца; стању у Немачкој и савезничком бомбардовању; саботажама у Риги; ставу Немачке према рату након капитулације Италије.

Елаборат: Националсоцијализам, његов програм и проблем беспослености (1933).

Меморандум Немачке учућен Белгији, Холандији и Луксенбургу (9.5.1940).

Година: 1926, 1933-1934, 1936-1940. и 1942-1944.

Врста документа: извештај, елаборат, преписка и меморандум.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 235-444.

30 87 ОДНОСИ ТУРСКЕ И НЕМАЧКЕ

Материјали о: немачким официрима у турској војсци; полемици у штампи о немачким циљевима у Турској за време Првог светског рата; закључењу немачко-турског уговора о пријатељству (1924); преговорима и потписивању трговинског споразума, трговинској сарадњи и преговорима о компензацијама; посети др Шахта Турској у вези привредне сарадње; немачком утицају на Турску; немачком кредиту Турској; наименовању фон Папена за амбасадора у Турској и његовој акцији на одвајању Турске од Велике Британије; политичкој пропаганди Немачке против актуелних турских власти; турско-немачким односима, италијанско-грчком сукобу и односу Немачке према Балкану; ставу Турске према Немачкој и немачком плану о организа-

цији Европе; разговору фон Папена са новинарима о немачко-турским односима и спољној политици Турске;

- ставу Турске у односу на намере Немачке на Блкану, уверењу Немачке да ће Турска остати неутрална у случају немачког уласка у Бугарску односно напада на Грчку преко Бугарске и ставовима савезничких сила (Велика Британија, Француска, СССР, Грчка и др.) о истом; потписивању немачко-турског пакта о ненападању и неутралности и разговорима Шуменковић-Сарацоглу о разлозима и последицама потписивања истог по Турску, СССР и Балкан; ставу Немачке према Турској након уласка совјетских и британских трупа у Иран; намерама Немачке на Блиском Истоку; немачко-турском трговинском споразуму и питању хрома; територијалним и политичким циљевима Немачке на Балкану; посети Турској немачког Пресбириа; политичком говору фон Папена пред немачком колонијом у Цариграду о нацистичкој концепцији спољне и унутрашње политике, проширењу немачке зоне безбедности и ван Европе и ставу Турске према Немачкој; разговору амбасадора Шуменковића са Нуманом о ратној ситуацији у јесен 1942. године и положају Турске у вези са том ситуацијом; питању лиферације турског хрома Немачкој; реализацији немачко-турског трговинског уговора и његовој обнови;

- питању проласка немачких трговачких бродова кроз мореузе; захтеву савезника да Турска прекине односе са Немачком; одласку Немаца из Турске након прекида дипломатских односа и др.

Трговински споразум из 1930. и 1940. године.

Година: 1923-1924, 1926-1927, 1930, 1932. и 1936-1945.

Врста документа: извештај, уговор и преписка.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 445-764.

31 88 ОДНОСИ КЈ И НЕМАЧКЕ

Материјали о: југословенско-немачкој размени отправника послова у 1920. години; потреби закључивања социјалне конвенције са Немачком; посети фон Нојрата Београду; путу М. Стојадиновића у Берлин; немачкој мањини у КЈ и југословенској у Немачкој (са Аустријом); односима КЈ и Немачке; посети кнеза Павла Немачкој;

- могућности немачке интервенције преко КЈ ради помоћи Италији у рату са Грчком; посети Цветковића и Цинцар-Марковића Немачкој и потписивању Трипартитног пакта; промени владе у КЈ и покушају посредовања Италије у спору између КЈ и Немачке; померању немачких трупа у Бугарској са турске на југословенску границу; питању репатријације нашег дипломатско-конзуларног особља и грађана из Немачке, преузимању заштите наших интереса у Немачкој од стране Швајцарске и одбијању Немачке да исту прихвати; састанку у Бечу у вези утврђивања граница НДХ и италијанским и бугарским територијалним претензијама; немачком варварству у односу на југословенске ратне заробљенике и интернирце у логорима Норвешке и ноти КЈ турском МИП-у о истом; протесту МИП-а КЈ у Лондону упућеном савезничким владама о немачкој политици денационализације у Словенији.

Година: 1920, 1922, 1926. и 1937-1943.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-75.

РУМУНИЈА**31 89 РУМУНИЈА (1922-1944)**

Нацрт конзуларне конвенције о настањивању између Отоманске империје и Румуније.

Материјали о: венчању краља Александра I са румунском принцезом Маријом; територијалним ревандикацијама суседних земаља према Румунији; бројном стању румунске и совјетске војске; турско-румунском спору у вези острва Ада-Кале (1923); Румунији, Бесарабији и румунско-руским односима (1924);

- абдикацији принца Карола, политичким странкама и изборном закону; румунској мањини у Југославији (1926); посети Титулеска Турској и пакту о пријатељству и ненападању; турско-румунском трговинском споразуму;

- румунско-совјетском пакту о ненападању; састанку Титулеско-Мущанов и отвореним питањима између две земље;

- исељавању Турака из Добруце (1933); румунско-турском споразуму о транзиту; трговински споразум Румуније и Турске (1935); петролејском споразуму КЈ и Румуније (1936); односима Румуније са Пољском и Бугарском; спољној политици Румуније и политичким догађајима у земљи (1937); путу краља Карола у Турску и разговору са Ататурком (1938);

- ситуацији у Румунији и Гвозденој гарди; румунско-немачком економском споразуму; румунским територијалним захтевима Поткарпатској Русији и односима са Мађарском; румунско-бугарским односима и положају бугарске мањине у Добруци; британским гаранцијама Румунији; путу Гафенка у Берлин и главним спољнополитичким линијама румунске владе; циљу посете Гафенка Анкари и Атини; војним мерама у Румунији; убиству Калинеска, образовању нове владе Арђетојана и кризи исте; предлогу румунске владе за стварањем неутралног блока балканских држава; ситуацији Румуније после говора Молотова и страху од СССР; активности Гвоздене гарде (1939);

- изјавама Гафенка о спољној политици земље; међународном положају Румуније; проблему Добруце; влади Татареска и акцијама забрањених странака; незадовољству Савезника према политици румунске владе у односу на њен међународни положај; Румунији и Балканском споразуму; бечкој арбитражи у вези румунско-мађарског спора; политици генерала Антонеска; немачким трупама у Румунији; стању у земљи (1940);

- извештаји и депеше посланика Авакумовића из Букурешта о румунско-југословенским односима након немачке објаве рата Југославији; нота посланика Авакумовића МИП-у Румуније о прекиду дипломатских односа због признања НДХ и немачког напада са румунске територије (1941); политичкој ситуацији у Румунији, отпору политичких странака слању нових трупа на источни фронт, финансијској и економској ситуацији и румунско-мађарским односима (1942); разлозима Турске да остане неутрална, политичкој акцији Турске у Румунији и страху Румуније од СССР; састанку Хитлер-Антонеску; положају Румуније (1943); мисији румунске опозиције и кнеза Штирбеја код Савезника; састанку Хитлер-Антонеску; капитулацији Румуније; разговору румунског посланика са Шуменковићем у вези намере Румуније да још у јануару 1944. напусти Осовину у случају уласка Турске у рат на страни Савезника (1944).

Година: 1922-1924, 1926-1928, 1932-1933. и 1935-1944.

Врста документа: извештај, споразум, нота, преписка и новински исечак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 76-515.

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ

31 90 СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ

Извештаји о: престанку рада црногорског представништва у Њујорку; преговорима са Турском у вези плаћања одштете америчким грађанима; писању америчких публициста о одговорности Србије за Први светски рат; разлозима нератификације Лозанског уговора из 1923. године у Сенату САД; империјалистичким тежњама САД према Централној Америци; иницијативама Рузвелта и Кордел Хала у вези решавања економских проблема, разоружања и о главним смерницама спољне политике САД са турским и југословенским одговором на исте;

- гледишту САД на развој политичке ситуације у Европи; одјеку у САД Хитлеровог говора од фебруара 1938. године, Аншлуса и Минхенског споразума; држању САД у европском сукобу и измени Закона о неутралности; ставу САД према совјетско-финском сукобу; политици САД према Јапану и Далеком истоку у светлости јапанско-кинеског сукоба; реаговању у САД на догађаје на западном фронту и америчком програму наоружања; панамеричкој конференцији у Хавани; реаговању на приступање Јапана осовини Рим-Берлин; војној помоћи Великој Британији; политици Рузвелта након избора; конференцији са Черчиллом и ставу САД према Италији и планираним савезничким акцијама на Балкану; посети монсињора Спелмана Цариграду; турско-америчким односима; ставу САД односно апетита СССР према балтичким земљама; пројектима у САД у вези Немачке после рата.

Година: 1921, 1923, 1926-1927, 1931, 1933, 1937-1941. и 1943-1945.

Врста документа: извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 516-609.

СССР

32 91 СССР (1919-1921)

Материјали о: представницима српског посланства у Царицину; економској и финансијској ситуацији Републике Азербејџан (брошура за конференцију мира у Паризу); приликама на југу Русије; предаји руске флоте Србији на чување у случају евакуације руских пристаништа на Црном мору; руским избеглицама у Цариграду и молбама за долазак у КСХС; борбама Врангела са болшевицима на Криму; успесима болшевика у Грузији и Азербејџану и признању њихове независности од стране совјетске власти; нашој војној мисији на Криму и Кавказу; болшевичким агентима са југословенским пасошем и повратку наших људи - припадника добровољачке дивизије; повлачењу наше војне мисије односно доласку Врангелове војске, руских избеглица и бродова са Крима; евакуацији наших поданика - војника и цивила - из јужне Русије, сукобу надлежности нашег војног и цивилног делегата у Цариграду о истом и трошковима за њихово издржавање и транспорт; положају наше колоније у Одеси; обустави пријема руских избеглица због појаве зара-

зних болести; упутствима МИП-а у вези визирања пасоша руским избеглицама; репатрирању Литванаца, Летонаца и Естонаца преко КСХС; понуди КСХС руског санитетског воза, руских бродова, делова руске фабрике оружја у другог војног материјала; афери фалсификовања наших пасоша и виза;

- тешком положају руских избеглица у Цариграду; седници Руског савета у Цариграду под председништвом Врангела; политичкој и економској ситуацији у Грузији; большевичкој мисији у Цариграду; молби генерала Врангела да са својим штабом и члановима Руског савета дође у КСХС; настојању француског комесара у Цариграду на евакуацији руских избеглица из Цариграда и дозволи уласка у КСХС; примању руских избеглица у КСХС за рад на железничким и другим путевима, руских официра и војника у наше граничне трупе, руских жандара, инжењера, пољопривредних радника и др.; примању остатка Врангелове војске; окупацији Украјине од стране большевика; трошковима репатрирања наших поданика из Русије и др. у вези руских избеглица.

Година: 1919-1921.

Врста документа: преписка, извештај, нота и брошура.

Језик: српски, француски, руски и енглески.

Фолијација: 1-607.

33 92 СССР (1922-1930)

Материјали о: инструкцији за политичку пропаганду на истоку датој политичким комесарима армије; ситуацији у Русији и на Кавказу; доласку изасланика совјетске Русије у Анкару; большевичкој пропаганди из Цариграда; ситуацији на Далеком истоку и Јапану; судбини Руског археолошког института у Цариграду; незваничном представнику југословена на Кавказу и репатрирању наших избеглица из Русије; образовању Руског комитета у Цариграду; положају руских избеглица у Цариграду, пријему у КСХС штаба генерала Врангела и накнадном пријему руских избеглица уз одређене услове; тајној организацији руских избеглица у КСХС; престанку рада Руске дипломатске мисије у Цариграду и њеном претварању у организацију за помоћ руским избеглицама у Турској;

- забрани издавања југословенских виза большевичким агентима; раду большевика на повратку руских избеглица у Русију; Антону Бумсалу, секретару југословенске секције у Москви (фотографија у прилогу); раду большевичких агената и курира у Цариграду, Софији и КСХС; раду большевика на Балкану; большевичким агентима запосленим у Лиги народа у Цариграду; побунама на Кавказу; раду большевика у Цариграду - њиховом положају, правцима и структури рада, агентури и гледању турских власти на исте; активности большевика у Паризу и Бечу; везама большевика са турско-македонско-тракијским комитетом; инфилтрацији Коминтерне под видом привредне сарадње;

- стању у СССР и сукобу са Троцким; изјави Раковског о односима са балканским државама; преношењу Балканског комитета Треће интернационале из Беча у Цариград; конференцији Треће интернационале у Москви; планирању терористичких акција у КЈ; унутрашњим приликама и спољној политици СССР-а.

Година: 1922-1930.

Врста документа: извештај, преписка, фотографија и инструкција.

Језик: српски, француски, руски и енглески.

Фолијација: 1-382.

33 93 СССР (1931-1945)

Материјали о: ситуацији у Украјини и новим хапшењима; организацији совјетских трупа на Кавказу; организацији ГПУ на Балкану и болшевичким агентима у КЈ; совјетско-јапанским односима; совјетско-британским преговорима; совјетско-немачком пакту о ненападању; концентрацији совјетских јединица према пољској граници; ставу СССР према Балкану и мореузима; гледању Италије на немачко-совјетску поделу Пољске и болшевичку опасност за Балкан; совјетским трупама на иранској и авганистанској граници; политичкој акцији СССР на Балтику; намерама СССР на Балкану и Блиском Истоку и гледању совјетске Русије на апетите Италије; спољној политици совјетске Русије; питању Бесарабије; трговинском споразуму СССР и Бугарске; совјетско-финском рату; ставу Москве према Турској, Румунији и Бугарској; плановима о стварању црноморског пакта против СССР; Кавказу и Централној Азији као могућим областима сукоба СССР и савезника; финско-совјетском уговору о миру;

- говору Молотова о спољној политици СССР и међународној ситуацији одржаном 29.3. и 1.8.1940. (брошура); немачко-совјетским односима; жељи Москве за статус квоом на Балкану; совјетским агентима у Турској; иранско-совјетском трговинском уговору; совјетској ратној флоти у Црном мору; совјетском заузимању балтичких земаља, Бесарбије и Буковине; совјетско-турским односима и питању мореуза; италијанско-немачким гаранцијама Румунији; неусклађеностима совјетских интереса са немачким и италијанским; реаговању СССР на потписивање Тројног пакта; састанку Молотов-Хитлер;

- совјетско-британским односима; држању СССР у односу на ратна збивања; разговорима Стаљин-Идн; совјетским територијалним претензијама и гледању на послератну Европу;

- разговору са Виноградовим у вези турско-совјетских преговора у 1943. години; совјетско-пољском спору о границама; изјави Бенеша о систему колективне безбедности без СССР и његовој посети Москви; неповерењу Москве према плановима о Балканској конфедерацији и искрцавању савезника на Балкан; политичко-територијалним захтевима совјетске Русије; совјетско-финским односима; просовјетском ставу Јермена у Ирану и др.

Година: 1931-1933, 1936. и 1939-1945.

Врста документа: извештај, преписка, експозе, брошура и чланак.

Језик: српски, француски и руски.

Фолијација: 383-830.

34 94 ОДНОСИ ТУРСКЕ И СССР

Материјали о: односу кемалиста и болшевика у светлости одржавања Лозанске конференције и њиховом захлађењу због мореуза; активности и хапшењу болшевичких агената у Турској; раду Совјетске трговачке агенције у Цариграду; преговорима за закључивање конзуларно-трговинске конвенције; признању СССР од стране Турске; руском гробљу у Галипољу; затегнутим односима и страху Турске од болшевичке опасности;

- совјетско-турском споразуму о неутралности потписаном у Паризу 1925. ратификованом 1926. године (споразум у прилогу); совјетско-турском трговинском споразуму и конвенцији о настањивању; турско-совјетском поморском споразуму; кампањи против совјетског дампинга; сусретима и разговорима совјетских и турских државника и дипломата; продужењу совјет-

ско-турских споразума; совјетском кредиту Турској; совјетској пропаганди у Турској; совјетској флоти на Црном мору; незадовољству СССР спољнополитичком оријентацијом Турске односно њеном прилажењу Великој Британији и Француској; совјетско-турским преговорима за закључење пакта о узајамној помоћи, принципу тзв. руске клаузуле и могућим реперкусијама на трипартитни британско - француско-турски споразум;

- разговору турског амбасадора Хајдара са Молотовом о уласку немачких трупа у Румунију, Балкану и рату; совјетској декларацији о неутралности у случају напада на Турску; совјетско-британској декларацији Турској у вези мореуза, територијалног интегритета и помоћи у случају напада; разговору Идн-Стаљин у вези Турске; неповерењу Турске према СССР појачаном немачком пропагандом; атентату на фон Папена, умешаности Совјета, суђењу и пресудама; гаранцијама Турској након закључења британско-совјетског уговора о савезу; турским иредентистима из совјетске Русије (Кавказ);

- незадовољству СССР због односа Турске према Немачкој, Мађарској и Румунији и њене политике неутралности; гледању Виноградова на одлуку Турске да прекине дипломатске и економске односе са Немачком и чланку ТАСС-а о истом; совјетском отказу споразума о пријатељству и неутралности из 1925. и продуженог 1935. године (споразум у прилогу), спољном положају Турске и совјетско-турским односима након отказа истог; совјетско-турским преговорима о савезу и совјетским условима.

Година: 1922-1927, 1929, 1931-1933. и 1935-1945.

Врста документа: извештај, споразум и чланак.

Језик: српски, француски и руски.

Фолијација: 1-579 (423а).

34 95 ОДНОСИ КЈ И СССР

Материјали о: питању обнове односа КЈ са СССР; контактима нашег посланика у Турској са совјетским; демантију о обнови наших односа са СССР (1926-1927, 1930, 1934, 1936. и 1939);

- разговорима Шуменковића са совјетским амбасадором Терентијевим о обнови дипломатских односа; слању југословенске трговинске делегације у Москву ради успостављања економских веза, основним линијама преговора, саставу делегације, склопљеном трговинском споразуму и одјеку истог у Бугарској и Француској; питању зграде бившег руског посланства у Београду;

- давању агремана за совјетског посланика у Београду Виктора Андрејевића Плотникова и југословенског у Москви Милана Гавриловића; измени писама између амбасадора Шуменковића и Терентијева у Анкари о успостави совјетско-југословенских дипломатских односа; разговору Гавриловић - Молотов у вези положаја КЈ као и о Бугарској и Немачкој; Уговору о пријатељству и ненападању између КЈ и СССР од 5.4.1941. (уговор у прилогу);

- престанку рада Посланства КЈ у Москви након окупације земље и обнови дипломатских односа након напада Немачке на СССР као и изјави Симовића о истом нападу; разговорима са совјетским амбасадором Мајским и Богомолотовим о борби четника и партизана и узалудног настојања владе у избеглиштву да склопи споразум са СССР;

- југословенском војном одреду у Русији и његовом команданту пуковнику Марку Месићу, који је као командант хрватске легије (НДХ) био заробљен у Стаљинграду;

број бр. јед.
фасцикле описа

- гледању Стаљина на национално питање Југославије; уласку совјетских трупа у Југославију из Румуније; Уговор о пријатељству, узајамној помоћи и послератној сарадњи од 11.4.1945. и говори Молотова и Тита поводом потписивања истог у Москви (1940-1945).

Година: 1926-1927, 1930, 1934, 1936. и 1939-1945.

Врста документа: извештај, уговор, новински исечак и преписка.

Језик: српски, француски, енглески и руски.

Фолијација: 580-743.

ШПАНИЈА

35 96 ШПАНИЈА (1933-1940)

Материјали о: грађанском рату у Шпанији; оснивању и раду Међународног комитета за примену Споразума о немешању у шпански грађански рат; кршењу Споразума о немешању од стране одређених земаља (Италија, Немачка, СССР и др.); контроли у вези увоза ратног материјала и организацији поморске контроле; приступању КЈ напред наведеном Споразуму и одлукама наше владе ради спровођења истог, посебно забране врбовања и одласка југословенских добровољаца; пролазу кроз Босфор и Дарданеле бродова са ратним и другим материјалом за Шпанију; нападима на мору; Нионском споразуму средоземних и других сила о сузбијању пиратерије у Средоземном мору (споразум са анексима у прилогу); инциденту у турској амбасди у Мадриду; успостављању односа односно признању владе генерала Франка од стране КЈ и земаља Балканског споразума; престанак контроле Међународног комитета за примену Споразума о немешању у шпански грађански рат и укидању Нионског споразума; држању Шпаније у ратном сукобу у Европи.

Година: 1933. и 1936-1940.

Врста документа: извештај, преписка, споразум и нота.

Језик: српски, француски и италијански.

Фолијација: 1-160.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

35 97 ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Велика Британија

Материјали о: циљевима посете британских обавештајних официра балканским државама; питању превласти на Средоземном мору поводом маневара британске флоте у Средоземљу; генералном штрајку и општинским изборима у Великој Британији; циљевима састанака Халифакса са Хитлером и фон Нојратом; британским ваздухопловним базама у арапским земљама; спољној политици и плановима Велике Британије за економском и финансијском сарадњом са подунавским земљама; посети Чемберлена и Халифакса Риму; ставу према пољској кризи и иницијативи на стварању неутралног балканског блока; ситуацији у Великој Британији, ваздушним нападима и гледању на рат и међународну ситуацију; доласку Идна у Египат; променама у британској влади и др. (1924, 1926, 1936-1940. и 1943).

Односи КЈ и Велике Британије

Материјали о: путу британских официра у Србији ради обиласка дела Солунског фронта; трговинском споразуму КЈ са Великом Британијом; акцији Идна у Анкари и његовим разговорима са Шуменковићем у вези става КЈ за случај немачке акције на Балкану преко Бугарске; ставу владе Велике Британије према влади КЈ у избеглиштву и о наставку борбе против заједничког непријатеља; британском кредиту за евакуацију избеглица и војних лица; молби Идна да амбасадор Шуменковић утиче на Турску да уђе у рат на страни савезника и с тим у вези сугестијама Пурића (1922, 1926, 1936, 1938, 1941. и 1944).

Година: 1922, 1924, 1926, 1936-1941. и 1943-1944.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 161-255.

35 98 ОДНОСИ ТУРСКЕ И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ

Материјали о: откупу анадолских железница и акцијама енглеског капитала на подизању турских комуникација и на наоружању; питању Мосула и енглеско-турским преговорима о истом, прекиду преговора и упућивању мосулског питања пред Лигу народа; меморандуму турске владе упућеном Лиги народа у вези турско-ирачке границе (меморандум у прилогу у форми новинског исечка); затегнутим британско-турским односима и британским концесијама Турској у вези Мосула;

- турско-енглеском приближавању, питању Средоземног мора и реаговању СССР на то приближавање; посети британског краља Цариграду; преговорима за закључење турског зајма у Енглеској и споразумима о клирингу, трговачким кредитима и кредитима за наоружање (споразуми у прилогу); турско-британској сарадњи и захлађењу турско-совјетских односа; турско-британском споразуму и настојању Немачке на одвајању Турске од Велике Британије; војној сарадњи Турске и Велике Британије након пораза Француске; говору британског амбасадора на сајму у Смирни у вези рата и британско-турских односа; посети британских генерала Анкари; посети Идна Анкари, британској пресији на Турску у вези рата, дефанзивној војној политици Турске и њеним обавезама према Великој Британији и Грчкој; доласку британских генерала и војних мисија након састанка у Адани и конференцији за штампу генерала Вилсона о разлозима његове посете Турској; предусретљивости турске владе према енглеској акцији на Егејским острвима.

Година: 1923-1924, 1926-1927, 1931-1932, 1936-1941. и 1943.

Врста документа: извештај, новински исечак, споразум и меморандум.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 256-439.

ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ**35 99 ОСТАЛЕ ЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ****Белгија**

Извештаји о: конгресу белгијске Социјалистичке странке; међународном положају Белгије након енглеско-француске и немачке декларације о

истом; робном и платном промету између КЈ и белгијско-луксембуршке уније (1927. и 1937-1938).

Чехословачка

Извештаји о: посети краља Александра I председнику републике Масарику; Уговору о пријатељству Чехословачке и Турске (уговор у прилогу 1924.); унутрашњој политичкој ситуацији; совјетској мисији у Прагу; односима са Аустријом, Италијом и Турском; костурници српских заробљеника у Оломуцу; укидању Посланства КЈ у Прагу и успостављања дипломатских односа са Словачком у 1939. години; принципима могуће конфедерације између Чехословачке и Пољске након рата (1922, 1924, 1926, 1930-1931, 1933, 1936-1937, 1939, 1943-1944).

Холандија

Извештаји о: успостављању дипломатских односа између КСХС и Холандије (1922).

Пољска

Извештаји о: укидању Делегације Пољске у Цариграду и отварању Посланства у Анкари; положају Пољске с обзиром на њене источне границе и пољски коридор; односима Пољске са Турском, КЈ, Румунијом и Италијом; неповерењу Пољске према француско-совјетским разговорима; пољско-литванском спору због пољске мањине; идеји о стварању неутралног блока од Балтика до Црног мора; положају Пољске после Минхенског споразума; железничкој вези Пољске са Егејским морем; састанку Бек-Хитлер у Берхтесгадену; британским гаранцијама Пољској; држању румунских власти према члановима пољске владе и о ратним операцијама у Пољској; пољско-совјетским односима и афери о осам хиљада пољских официра (1922-1924, 1926-1927, 1932, 1934, 1936-1939. и 1943).

Швајцарска

Извештаји о: турско-швајцарском уговору из 1920. године о извозу сребра и злата (1931).

Балтичке државе

Извештаји о: признању балтичких република од стране КСХС; литванско-совјетском уговору из 1926. године (1923, 1926).

Скандинавија

Извештаји о: уговору о пријатељству између Данске и Турске; прекиду дипломатских односа КЈ са Данском 1941. године; признању Финске од стране КСХС; културној сарадњи Финске и Мађарске; прекиду дипломатских односа КЈ са Финском 1941. године и заштити наших интереса у Финској од стране Швајцарске; Уговору о пријатељству и трговинској сарадњи између Шведске и Турске; трговинским односима КЈ са скандинавским земљама; конференцији шефова нордијских земаља у Стокхолму у вези положаја Финске; односу скандинавских земаља и Данске према Немачкој и СССР (1921, 1924-1926, 1933, 1937, 1939, 1940-1941. и 1944).

Година: 1921-1927, 1930-1941, 1943. и 1944.

Врста документа: извештај и уговор.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 440-588.

36 100 ИРАН, ИРАК, АВГАНИСТАН И СААДАБАТСКИ - ИСТОЧНИ ПАКТ***Иран***

Материјали о: турско-иранским политичким и привредним односима (прилог Конвенција о настањивању између Персије и Отоманске империје из 1871. године); упадима курдских банди из Турске у Иран и из Ирана у Турску; посети шаха Пахлавија Анкари; политичкој ситуацији у земљи и потреби отварања нашег дипломатског представништва у Техерану; отварању и раду Конзулата КЈ у Техерану; положају и заштити југословенских радника запослених на изградњи иранских железница; питању отварања иранског поштанства на Балкану односно у Београду; укидању Конзулата КЈ у Техерану; привредно-економском стању Ирана; турско-иранској војној сарадњи за случај рата; изјави о неутралности Ирана; стању у земљи; иранској објави рата Немачкој (1923, 1926-1928, 1931-1937, 1939-1940. и 1943).

Ирак

Материјали о: посети ирачког краља Фејсала Турској; граничном спору између Ирана и Ирака (у прилогу петиција Ирака Лиги народа са споразумом, протоколом и нотама о истом); савезу Ирака са Хеџасом; насељавању ирачких Асираца на реци Кхабуру и њиховој економској ситуацији у северним провинцијама Ирака; ирачко-турским односима у вези са питањем санџака Александрете (1931, 1935-1940. и 1945).

Авганистан

Материјали о: Уговору о пријатељству између Турске и Авганистана; извештај о наводној мобилизацији и преласку британских трупа у Авганистан (1927-1928, 1936. и 1940).

Саадабатски - источни пакт

Материјали о: закључењу пакта о ненападању између Турске, Ирана и Ирака и приступању Авганистана истом; одлагању потписивања Источног пакта због граничног спора између Ирака и Ирана, потписивању и садржају истог (текст уговора у прилогу); питању приступања Египта Источном пакту; основним подацима о Ираку и Авганистану (1935-1938. и 1940).

Година: 1923, 1926-1928, 1931-1940, 1943. и 1945.

Врста документа: извештај, петиција, уговор и конвенција.

Језик: српски, француски, немачки и енглески.

Фолијација: 1-261.

36 101 БЛИСКИ ИСТОК, СИРИЈА, ПАЛЕСТИНА И ТРАНСЈОРДАНИЈА***Блиски исток***

Извештаји о: паду Хеџасовог краљевства под ударцима Арапа из племена Вехабита; државама на полуострву; палестинском питању, заштити британских интереса и њеним ваздушним базама у арапским земљама; немачкој пропаганди против Турске и Велике Британије у арапским земљама; ситуацији на Блиском и Средњем истоку у 1940. години (1924, 1927. и 1938-1940).

Сирија

Извештаји о: седници Мандатне комисије за Сирију и Либан; идеји о подели Сирије односно сиријском питању; италијанској пропаганди у Сирији; турским и другим претензијама на Сирију; прокламовању независности

Сирије и Либана; наводној претензији Сирије на Хатај (1938-1940, 1942. и 1945).

Палестина

Извештаји о: писању турске штампе о палестинском питању; одјеку британско-француско-турског уговора у Палестини; турској војној мисији у Палестини и држању Арапа према ратним догађајима (1939-1940).

Трансјорданија

Извештаји о: промени владе Трансјорданије; посети председника трансјорданијске владе, Тефик-паше, Анкари (1938-1939).

Година: 1924, 1927, 1938-1940, 1942. и 1945.

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 262-300.

36 102 ЕГИПАТ И АБИСИНИЈА

Египат

Материјали о: споровима између Египта и Велике Британије по питању Судана и Суеског канала; египатској дуванској индустрији; турско-египатским односима; турско-египатском уговору о пријатељству, настањивању и држављанству; посети Ружди Араса Каиру; посети египатског министра иностраних послова Турској и балканским земљама; гледању Египта на гомилање италијанских трупа у Либији; манифесту вафдистичке партије Египта односно захтева према Великој Британији; разговору министра иностраних послова Египта са италијанским послаником у вези ратних намера Италије (1926, 1933. и 1936-1940).

Абисинија

Материјали о: предлогу Марка Божовића, југословенског држављанина у Цариграду, да се отвори конзуларно представништво у Абисинији и о могућностима привредно-трговинске сарадње; жељи Абисиније да успостави са КСХС дипломатске односе; постављењу етиопског почасног конзула у Београду (1922, 1924. и 1935).

Година: 1922, 1924, 1926, 1933. и 1935-1940.

Врста документа: извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 301-346.

36 103 КИНА, ЈАПАН, БРАЗИЛ, ЧИЛЕ

Кина

Материјали о: изјави кинеског отправника послова у Анкари о кинеско-јапанском рату; тајном уговору између Јапана и кинеске владе Ванг Чинг Веја и декларацији Чанг Кај Шека о истом; уговору о пријатељству између Кине и Ирака; комунистичкој активности у Кини (1938, 1940. и 1942).

Јапан

Материјали о: посети јапанских крстарица Турској; састанку у Цариграду јапанских дипломата са Балкана и Блиског истока са наводним антиру-

ским циљем; изјави јапанског амбасадора у Анкари о кинеско-јапанском рату и односима са СССР; стању рата КЈ са Јапаном (1925, 1935, 1938. и 1942).

Бразил

Материјали о: турско-бразилском трговинском уговору из 1933.

Чиле

Материјали о: разлозима негативног реаговања Чилеа на Аншлус; прекиду дипломатских односа Чилеа са земљама Осовине (1938. и 1943).

Година: 1925, 1933, 1935, 1938, 1940. и 1942-1943.

Врста документа: извештај и уговор.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 347-390.

МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ

Месечни извештаји МИП-а (август-децембар 1930) о: важним политичким догађајима и општој политичкој ситуацији у појединим страним државама и о њиховим односима са нашоом земљом, као и о раду међународних организација, конференција и пактова.

36 104 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1930)

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Напомена: недостају извештаји за јануар-јул.

Фолијација: 391-635.

37 105 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1931)

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 1-587.

38 106 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1932)

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 1-422.

38 107 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1933)

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Напомена: недостају извештаји за фебруар, март, јул, август и септембар.

Фолијација: 423-641.

39 108 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1934)

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

Фолијација: 1-345.

број бр. јед.
фасцикле описа

- 39 109 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1935)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Напомена: Недостају извештаји за јануар, мај, јул и август.
Фолијација: 346-590.
- 40 110 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1936)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Фолијација: 1-443.
- 40 111 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1937)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Фолијација: 444-861.
- 41 112 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1938)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Фолијација: 1-453.
- 41 113 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1939)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Напомена: недостаје извештај за март.
Фолијација: 454-807.
- 42 114 МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ МИП-а КЈ (1940)**
Врста документа: извештај.
Језик: српски.
Напомена: недостају извештаји за мај и децембар.
Фолијација: 1-307.

МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И КОНГРЕСИ

42 115 ЛИГА НАРОДА

Материјали о: конвенцијама Лиге народа које ће КЈ ратификовати са или без резерве или их уопште неће ратификовати; предлогу КЈ о измени састава, броја и начина бирања чланова Савета Лиге народа; раду пасошке конференције; међународним конгресима одржаним у 1925. и 1926. у вези националних мањина у Европи; словенском живљу у Грчкој; македонској мањини у КЈ и словеначкој у Немачкој (1926); уласку Турске у Лигу народа (1926-1927); немачким и источним репарацијама (1929); враћању Турске у Лигу народа и одјеку истог у Грчкој (1931-1932); студији пољског амбасадора у Турској по питању ревизије уговора о миру у светлости чл. 19 Пакта Лиге народа (1933); саставу Савета Лиге народа; питању реформе Пакта Лиге народа и избору несталних чланова Савета; раду XVII Скупштине Лиге народа (1936);

- кандидовању КЈ у Административни савет Међународног бироа рада; избору нових чланова Управног савета и признавању делегата владе КЈ на Међународној конференцији рада у Филадельфији 1944. (1937, 1940, 1944);

- ставу КЈ поводом иступања Италије из Лиге народа, кризи Лиге и реформи Пакта; раду XVIII Скупштине Лиге народа (1938); аргентинском пројекту Конвенције о праву азила (1939); ванредном стању у Лиги народа и оставци генералног секретара (1939-1940);

- одлагању конференције о разоружању (1925); ставу Турске по питању разоружања и британског пројекта о разоружању (1931-1933); ставу КЈ у вези Лондонског поморског уговора; конференцији за разоружање (1937); акцији нордијских земаља у вези разоружања великих сила (1938);

- кандидатима за Стални суд међународне правде (1935); заседању Међународне криминалне полиције у Београду; поступку поводом тражења саветодавног мишљења Сталног суда; арбитражи између Француске и Грчке при Сталном суду по питању спора око светионика отоманског царства на Криту и Самосу (1936); избору чланова Хашког суда; Конференцији за сузбијање тероризма; Конференцији за шећер у Лондону (1937); избору чланова Сталног суда међународне правде (1939).

Година: 1922, 1925-1927, 1929, 1931-1940. и 1944.

Врста документа: извештај, записник, студија и конвенција.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 308-576.

42 116 МАЛА АНТАНТА

Извештаји о: писању штампе у Турској поводом Синајске конференције, саставу, циљевима, војној снази и слабостима Мале антанте као и о наводном уласку Турске у исту (1923-1925); продужењу уговора о дефанзивном савезу држава Мале антанте (1925); сарадњи у питањима јавне безбедности (1926); коминикеи са седница Сталног савета Мале антанте у Прагу (1933); коминике са заседања у Братислави (1936); дневном реду и одлукама Сталног савета Мале антанте усвојеним на заседању у Београду и Синаји (1937); одлукама усвојеним у Синаји и о питању споразума између Мађарске и Мале антанте; одлукама са састанка Сталног савета на Бледу са коминикеима и говорима у прилогу; коминикеу са састанка Сталног савета у Синаји (1938).

Година: 1923, 1925-1926, 1933. и 1936-1938.

Врста документа: извештај и коминике.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 577-646.

43 117 БАЛКАН И БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ (1923-1936)

Материјали о: могућности стварања балканског блока односно тзв. треће Антанте под руководством Италије; ставу наше земље по питању балканског пакта сигурности; турској мањини у балканским државама; настојању великих сила, посебно Италије, за стварањем балканског пакта; реаговању у Турској на италијанско-албански пакт и предлогу за одржавање балканске конференције; могућности остварења балканског Локарна (1923. и 1925-1929); ставу КЈ по питању сазива Балканске конференције у Атини (1930);

оснивању Удружења студената за Балканску конфедерацију у Паризу; заседању Савета Балканске конференције у Солуну; конгресу Балканске туристичке федерације у Цариграду; припреми, програму и раду друге Балканске конференције у Анкари; Албанији и питању мањина на конференцији; говору Ататурка (1931); Балканској правној недељи у Београду; оснивању Балканског клуба штампе у Бечу; оснивању Међубалканске трговинско-индустријске коморе на Економској балканској недељи одржаној у Цариграду маја 1932. године (1932);

- ставу турске владе у вези последњих измена у Балканском пакту; чланку Папанастасија о пројектима међубалканског пакта изгласаних у Букурешту и посебно грчко-турској сарадњи (1933); одредбама Балканског споразума (споразум и допунски протокол у прилогу), реаговању у Турској на исти, грчкој декларацији поводом његове ратификације у Атини; Петим Балканским играма у Загребу; састанку министара спољних послова држава Балканског споразума; захтеву Албаније да буде примљена у Балкански споразум; изјави Максимоса о пакту и грчко-турским односима; статуту Балканског споразума и консултативног Економског савета (1934); састанку у Женеви држава Балканског споразума односно става према француско-италијанском споразуму; италијанској акцији против Балканског пакта; састанку Економског савета у Анкари; реаговању у Грчкој на коминике са састанка Савета у Анкари 1934. и у Букурешту 1935. године; спремности Бугарске да уђе у Балкански блок; састанку генералштабова у Београду у вези пројекта војне конвенције (1935);

- ед мемоар у вези грчке војне помоћи у оквиру Балканског пакта; обавезама чланица Балканског споразума у случају напада на КЈ; састанку Савета Балканског споразума у Београду и одјека у грчкој штампи; војним клаузулама Балканског пакта и румунско-турском војном споразуму; састанку шефова генералштабова у Букурешту; писању турске штампе о положају Грчке у Балканском споразуму (1936).

Година: 1923, 1925-1927. и 1929-1936.

Врста документа: споразум, протокол, статут, извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-457.

43 118 БАЛКАН И БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ (1937-1940)

Мареријали о: заседању Сталног савета Балканског споразума у Атини и одјека истог у Бугарској; одговору албанске групе на мемоар југословенске групе у вези политичког зближавања међу балканским државама; односу Италије и држава Балканског споразума; југословенско-бугарском пакту пријатељства, приближавању Бугарске Грчкој и Румунији и њеном уласку у Балкански споразум; ставу Турске по питању учешћа држава Балканског споразума на конференцији средоземних сила (1937);

- раду, одлукама и коминикеу са заседања Сталног савета Балканског споразума у Анкари и мишљењу аустријске и немачке јавности о истом као и коментарима у Италији и Бугарској; изјави Ружди Араса о Балканском пакту, грчко-турском и југословенско-бугарском споразуму; конференцији војних експерата Балканског споразума; турско-грчком допунском споразуму и реаговању на Солунски протокол; коминике и одлуке са састанка Сталног савета у Женеви; писању турске штампе о циљевима Балканског споразума (1938);

- говори Сараџоглуа поводом ратификовања Солунског протокола и изјави грчког краља о Балканском споразуму; изјави Сараџоглуа у вези француско-турског споразума; одлукама са заседања Балканског споразума у Букурешту у вези актуелних политичких питања и писању турске и бугарске штампе о истом; уласку Бугарске у Балкански споразум; активности Велике Британије на стварању балканског блока против немачко-италијанског продирања на Балкан; енглеско-турској декларацији и Балканском споразуму; ставу грчке владе према енглеско-француско-турском споразуму о узајамној помоћи (1939);

- састанку Сталног савета Балканског споразума у Београду (говори, изјаве, коминике, одлуке), реаговању у Бугарској, Турској и Италији на београдско заседање; измени чл. 14 Војне конвенције и пројекту протокола односно укидања грчке резерве; контактима генералштабова у вези заједничке одбране; измени ратификационих инструмената Солунског споразума у Софији; заседању Привредног савета Балканског споразума у Београду; примени руске клаузуле на Балкански пакт односно Румунију од стране Турске; ставу Турске и КЈ по питању румунско-совјетског спора око Бесарабије; заседању експерата за пошту и телекомуникације земаља Балканског споразума одржаног у Београду јуна 1940. године; решењу румунске владе о укидању амбасада у земљама Балканског споразума; изјави Антонеска о Балканском споразуму (1940).

Година: 1937-1940.

Врста документа: билтен, протокол, коминике, извештај и преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 458-829.

43 119 МЕЂУНАРОДНИ И БАЛКАНСКИ КОНГРЕСИ У КЈ

Преписка о: одржавању Међународног конгреса за заштиту ауторског права у Београду у 1928. години са позивом Турској да учествује на истом; одржавању XV међународног конгреса за хидрологију, климатологију и медицинску геологију у Београду у 1936. години и учешћу Турске на истом; одржавању XI међународног конгреса за историју медицине у КЈ (Загреб, Београд, Сарајево, Дубровник) у 1938. години и учешћу Турске на истом; II балканском конгресу за заштиту деце у Београду у 1938. години и учешћу Турске на истом;

- незадовољству организацијом Балканских игара у Београду од стране турских учесника; сазиву V међународног конгреса за кривично право октобра 1940. године у Београду и његовог одлагања због рата; сметњама за одржавање Миоровног конгреса балканске студентске омладине у Београду.

Година: 1928, 1936, 1938. и 1940.

Врста документа: преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 830-853.

ПРОТОКОЛИ И ОДЛИКОВАЊА

44 120 ПРОТОКОЛ

Материјали о: прописима и пракси издавања дипломатских пасоша, виза и пропусница у Турској, КЈ и Швајцарској; протоколу приликом предаје акредитива у Турској; церемонијалу пријема извандредних и опуномоћених амбасадора у КЈ; турским царинским прописима односно царинским повластицама дипломатског особља у Турској; издавању легитимација за дипломатско особље и послугу у Турској; давању егзекватуре конзула; правилима о првим посетама војних изасланика; персоналу турског МИП-а; листи дипломатског особља Посланства КЈ и позивима на прославе проглашења Републике Турске; растурању страних публикација у Турској; возилима дипломатског особља у Турској; потреби давања биографских и других података о истакнутим личностима турске државне управе и одређених страних дипломатских представника у Турској.

Година: 1923-1928, 1936-1939. и 1943-1945.

Врста документа: преписка, нота, наређење и упутство.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-105.

44 121 ОДЛИКОВАЊА

Преписка о: одликовању дипломатског особља Посланства Шведске у Цариграду које је заступало српске интересе у Турској за време I светског рата; одликовању енглеских и француских официра и полицајаца на раду при савезничким окупационим властима у Цариграду због помоћи на заштити наших поданика у Цариграду и давања важних обавештајних података; процедури код предаје југословенских одликовања; одликовању чланова Светог синода и чиновника Васељенске патријаршије;

- разрешењу Посланства Шведске у Цариграду, холандског конзулата у Алепу, француског конзулата у Смирни и шпанског конзулата у Јерусалиму од даљег заступања наших интереса у Турској, предаји архиве о истом и њиховом одликовању;

- предлогу за одликовање главног уредника француског листа у Цариграду "Стамбул" због учињених услуга; одликовању председника владе, министра спољних послова, дипломата и високих чиновника државне управе Турске, спортских и других јавних радника, турских новинара и официра турске ратне морнарице; одликовању немачког, италијанског и румунског амбасадора у Турској; одликовању француском Легијом части Шапоњића и грчком одликовању Бранка Ацемовића и др.

Немачка повеља о одликовању Драгомира Богића од 24.8.1939. године.

Година: 1920-1927. и 1933-1940.

Врста документа: преписка и повеља одликовања.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 106-329.

ШТАМПА

ТУРСКА ШТАМПА

44 122 ТУРСКА ШТАМПА (1919-1938)

Материјали о: писању турске штампе о КЈ и потреби праћења и исецања чланака који пишу против нас; забрани уласка у КЈ турских листова који пишу против наше земље; субвенцији турским листовима; пласирању наших чланака и вести агенције Авала у турској штампи; турским новинарима у КЈ; турској штампи, политичком правцу листова и часописа и њиховим редакцијама.

Писање турске штампе у вези: грчко-српских односа; положаја муслимана у КСХС и њиховог исељавања, југословенско-бугарских односа, југословенско-албанских односа, југословенско-турских односа; македонског покрета, ситуације у Бугарској и положаја бугарских муслимана; ситуације у КСХС; мосулског питања; хапшења Стјепана Радића; међусавезничких дугова и јавних дугова Турске; избора и политичких сукоба у КСХС; судова за одштету страних поданика у Турској; положаја Турске на Балкану; побуне у Сирији; увођења диктатуре краља Александра I; италијанско-југословенских односа односно инцидента на Крку и у Трогиру; изјаве краља Александра I о КЈ и Балкану; Марсељског атентата пред Лигом народа; турских Јевреја и антисемитизма у Турској, састанка Савета Балканског споразума у Анкари и Атини; Аншлуса; чехословачке кризе; смрти Ататурка и његовог тестамена, нове турске владе, избора Исмета Иненија за председника Републиканске народне партије, француско-немачке декларације од децембра 1938. и др.

Часопис "Анал де Тирки" бр. 8 из 1932. године.

Материјали о: новој организацији Генералне дирекције штампе у Турској; публицистичко-научној сарадњи Балканског института у Београду; биографији М. Стојадиновића ради пласирања у турским листовима (са фотографијама у прилогу); циркуларима ЦПБ у вези рада њихових дописника за штампу.

Година: 1919-1925, 1927, 1929-1936. и 1938.

Врста документа: извештај, исечак, новина, чланак и часопис.

Језик: српски, француски и турски.

Напомена: турска штампа је највећим делом на француском језику.

Фолијација: 330-699.

45 123 ТУРСКА ШТАМПА (1939-1940)

Извештаји о: турској штампи - листовима, часописима и новинарима; инструкцијама за писање турским листовима; систему дириговане штампе у Турској; демаршима КЈ код турске владе у вези негативног писања турске штампе о нашој земљи и разлозима за такво писање; забрани излажења турских листова.

Прегледи писања турске штампе (од 11.9.1939) о: држању КЈ према италијанској окупацији Албаније; спољној политици Турске; уласку руске војске у Пољску; могућности проширења рата на Балкан и идеји образовања неутралног балканског блока; држању Италије у вези рата, Балкана и Блиског истока; посети Рибентропа Москви и склопљеним споразумима; преговорима Сарацоглуа у Москви; закључењу турско-енглеско-француског пакта

о узајамној помоћи и реаговању Италије, Немачке и СССР на исти; немачко-турским односима; енглеској блокади у рату са Немачком; неутралности малих држава; нападу СССР на Финску; одговорности за рат и његовом могућем исходу; положају КЈ и њеној унутрашњој ситуацији; положају Бугарске; могућности одржања мира на Балкану и у Подунављу и ситуацији у земљама тог региона; састанку Савета Балканског споразума у Београду и о положају Бугарске; турско-бугарским и турско-италијанским односима; питању уласка Турске у рат; састанку Хитлер-Мусолини; проширењу рата на Скандинавију; доласку Черчила на власт; рату у Француској; политици Осовине на Балкану; доласку Антонеска на власт у Румунији; отказивању Балканског пакта и окупацији Румуније; италијанско-немачким преговорима и састанку на Бренеру; италијанско-грчком сукобу и положају балканских држава; немачком плану о новој организацији Европе; развоју политичке ситуације у Бугарској; југословенској спољној политици и пакту са Мађарском; односу СССР-а према Турској и Балкану и др.

Годишњи извештај о раду дописника ЦПБ у Цариграду у току 1939. године.

Часопис "L' economist d' orient" од 10.2.1939. године.

Година: 1939-1940.

Врста документа: извештај, часопис, новина и исечак.

Језик: српски, француски и турски.

Напомена: турска штампа је највећим делом на француском језику.

Фолијација: 1-656.

46 124 ТУРСКА ШТАМПА (1941-1942)

Дневни прегледи писања турске штампе (од 29.11.1941. на француском језику) о: рату Немачке са Великом Британијом и СССР-ом; рату у Африци; јапанско-америчким преговорима и ситуацији на Далеком истоку; Петеновој Француској; напредовању руских трупа; проблемима исхране у Турској; декларацији Беле куће у вези Турске; ситуацији у Југославији и покрету отпора; руско-пољском пакту; објави рата Велике Британије Финској, Мађарској и Румунији; ситуацији у Либији; јапанско-америчко-британском рату на Далеком истоку; турско-немачкој трговинској сарадњи; турској неутралности; односу Јапана и СССР-а; положају Бугарске; путу Черчила у САД; изјави Рибентропа о комунистичкој и руској опасности; новој немачкој офанзиви у СССР-у (1941).

Прегледи (углавном недељни) писања турске штампе (од 7.1-31.12.1942. на српском језику) о: састанку Идна са Стаљином и европском поретку после рата; Вашингтонској декларацији; балканским државама; новој влади КЈ у емиграцији и генералу Михајловићу; припремама Бугарске за рат; проблему исхране становништва Турске; спољној политици Турске посебно односима са Бугарском и СССР-ом; атентату на Фон Папена; комунистима и одредима генерала Михајловића у земљи; борбама у Египту; писању загребачке штампе у вези са Турском и Хрватима исламске вере и др. у вези ратних догађања.

Дневни прегледи турске штампе (од јануара до маја 1942. на француском језику) о: ратним операцијама у Европи, северној Африци и на Далеком истоку; састанку Идна и Стаљина; позицији Турске с обзиром на ратна збивања; питању мореуза; Вашингтонској декларацији; односу Јапана и СССР-а; говору Рузвелта у Конгресу; Емигрантској влади и генералу Дражи Михајло-

вићу; југословенско-грчком пакту и балканској федерацији; ратним плановима Осовине за 1942. годину; Бугарској; Румунији; Мађарској; ратној политици Велике Британије; доласку америчких трупа у Велику Британију; политици неутралности Турске; политичким и војним односима САД и Велике Британије са СССР-ом; проблему Индије; Француској, Вишију и деголистима; спољној и унутрашњој политици Турске; Италији; процесу учесницима атентата на Фон Палена; питању отварања другог фронта; руско-јапанским односима; ситуацији на фронту и општој политичкој ситуацији; ставу САД по питању рата и др.

Година: 1941-1942.

Врста документа: извештај.

Језик: француски и српски.

Фолијација: 1-1233.

47 125 ТУРСКА ШТАМПА (1942)

Дневни прегледи турске штампе (од јуна до децембра 1942. године на француском језику) о: спољној политици Италије, совјетском отпору на фронту; новој фази рата на Западу - бомбардовању Немачке; позицији Бугарске; положају савезничких сила; офанзиви Осовине у Либији и паду Тобрука; односу СССР-Јапан-Савезници; улози Италије у рату; трговинској сарадњи Турске и Немачке; рату на Далеком истоку; англо-руској сарадњи и питању отварања другог фронта; међународним односима након рата; подморничком рату; питању независности Индије и хапшењу Гандија; састанку Рузвелт-Черчил; битци за Египат и ситуацији на Средњем истоку; смрти Рефик Сајдама, новој влади Шукри Сарацоглуа, унутрашњој и спољној политици Турске; немачком надирању на источном фронту; ситуацији у Југославији, Михајловићу и четницима; немачкој пропаганди и британској контрапропаганди; савезничком новом поретку у Европи и свету; савезничкој помоћи СССР и припреми САД за дуги рат; конференцији у Москви и њеном значају; Кавказу и борби за нафту; другом фронту на Пацифику; борбеној Француској; искрцавању у Дијепу; Јеврејима, антисемитизму и рату; политици Турске у односу на рат; турско-британским односима; нацистичком режиму; битци код Стаљинграда; ситуацији у Европи и земљама под немачком окупацијом; неизбежности руско-јапанског рата; борби за Тунис; питању кажњавања ратних злочина; британској офанзиви на египатском фронту; учешћу САД у рату; положају Италије; руској офанзиви; Балкану и балканским државама, посебно Бугарској; рату на Медитерану; Француској и афери Дарлан и др. у вези рата и међународне ситуације.

Година: 1942.

Врста документа: извештај.

Језик: француски.

Фолијација: 1-1340.

48 126 ТУРСКА ШТАМПА (1943)

Дневни прегледи турске штампе (од 1. јануара до 9. јула и 18. и 24. августа 1943. године на француском језику) о: немачком погледу на рат; војној ситуацији и ратним догађањима у Европи, Африци, Далеком истоку и на источном фронту; новој Француској у Африци и савезничким операцијама у Тунису; ставу САД по питању будућег мира и ратној производњи; јеврејском питању у Европи; ситуацији на Медитерану и Балкану, посебно у Бугарској

и Румунији и њиховом односу са Немачком; сателитима Немачке и о неутралним државама; унутрашњој и спољној политици Турске и о њеној политици неутралности; конференцији у Казабланки; ситуацији у Немачкој и масовној мобилизацији; бомбардовању Италије; састанку са Черчилом у Адани; положају Италије у рату; изјави Рузвелта по питању рата и послератног периода; отварању другог фронта; опасности од большевизације Европе, СССР-у и питању пољских граница; конференцији Осовине у Риму; различитим погледима Велике Британије и СССР на послератно уређење; односу СССР-САД-Велика Британија; безбедности Европе; крају дефанзиве савезника; састанку Хитлер-краљ Борис, Хитлер-Мусолини; приближавању рата Балкану; активности четника у Југославији; савезничкој победи у северној Африци и положају Осовине након Туниса; Панславенском конгресу у Москви; конференцији Рузвелт-Черчил у Вашингтону; разликама по питању ратних планова САД и Велике Британије; распуштању Треће интернационале; инвазији Италије и Европе; билансу двогодишњег рата на источном фронту; спољној политици САД и рату на Пацифику; идеји арапске уније; офанзиви код Курска; конференцији у Квебеку и др. у вези актуелне међународне ситуације.

Извештаји о писању турске штампе (25.5-16.12.1943. на српском језику) у вези: савезничких планова на Балкану, ривалитета САД и Велике Британије и политике неутралности Турске; турско-грчког пријатељства; устаничких група у Југославији и њене будућности; ослободилачких покрета на Балкану; турско-бугарских односа.

Година: 1943.

Врста документа: извештај.

Језик: француски и српски.

Фолијација: 1-1289.

49 127 ТУРСКА ШТАМПА (1944-1945)

Материјали о писању турске штампе у вези: ситуације у Југославији, грађанског рата, Михајловића и Тита и признања последњег, од стране савезника за главног команданта југословенских снага, будућег уређења земље; политике СССР-а према Југославији; ослободилачких покрета у Југославији и Грчкој; Турске и Балкана; односа Тита, краља и Емигрантске владе; демарша Амбасаде због промене у писању турске штампе о Југославији; споразума Тито-Шубашић; говора Папандреуа, председника грчке владе о ситуацији у земљи; говора Исмета Иненија турској омладини; говора Сарацоглуа поводом дебате о буџету (1944);

- питања опстанка монархије у Југославији; гледања турске на догађаје на Балкану; турске објаве рата Немачкој и мореуза; будућности Балкана; Тита и његових намера да анектира грчку Македонију; Титове владе и њеног програма; славенског блока балканских земаља; писања Титове штампе и радија против Турске као балканске државе; велике офанзиве на западу и ситуације у Немачкој; организовања светског мира и конференције у Сан Франциску; Бугарске и њене просовјетске политике; Албаније и Грчке; суђења расистичком тајном удружењу у Анкари; демократији у Турској по писању америчког новинара; питања Трста, Ријеке и Истре и споразума о Трсту и Јулијској Крајини; крвавих догађаја у Сирији и Либану; нове Југославије и југословенско-совјетског споразума; опозиције Титовом режиму; односа Турске са СССР-ом и Бугарском и одговора Турске Москви на отказ уговора о пријатељству; ривалитета између Велике Британије и СССР и победи либе-

рала у првој; бољшевичке доминације у Југославији и парламентарних избора; говора Молотова и политике СССР-а и др. (1945).

Година: 1944-1945.

Врста документа: извештај, чланак и новина.

Језик: српски, француски, турски и енглески.

Фолијација: 1-158.

МАТЕРИЈАЛИ ЦЕНТРАЛНОГ ПРЕСБИРОА

49 128 МАТЕРИЈАЛИ ЦЕНТРАЛНОГ ПРЕСБИРОА

Дневни преглед стране штампе и телеграфски извештаји од 27.5.1927. о: односима између Велике Британије и СССР-а; италијанском фашизму и италијанско-југословенским односима; спољној политици Бугарске и др.

Петнаестодневни извештај о кретању страних новинара у КЈ и месечни преглед стране штампе по питању одговорности за Марсељски атентат (1934).

Петнаестодневни извештај о кретању страних новинара од 15.1.1935. године.

Два недељна билтена светских проблема (фебруар и март 1936.) о: Немачкој и њеној милитаризацији; Бугарској, Балканском споразуму; Италији; католицизму и фашизму; слому Локарна; Мађарској, Аустрији, Пољској, Чехословачкој, Румунији, Албанији и СССР-у; поморској конференцији у Лондону; Јапану и друго у вези међународних односа.

Пропагандни материјали о Југославији - штампи, сликарству, економској и финансијској политици, дувану, положају земље у базену Дунава, шумарској индустрији, спољној трговини, Југославији у оријенталној литератури и науци (1936).

Два недељна билтена стране штампе од 7. и 11.11.1940. о бомбардовању Битоља, КЈ и актуелним међународним збивањима.

Година: 1927, 1934-1936. и 1940.

Врста документа: извештај, чланак и билтен.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 159-393.

БИЛТЕНИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ ЕМИГРАНТСКЕ ВЛАДЕ

49 129 БИЛТЕНИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ ЕМИГРАНТСКЕ ВЛАДЕ (БР. 59-111)

Билтени Дирекције за информативну службу од бр. 59 - 111 (01.07-31.08.1942.) са мање више следећим поглављима: званична саопштења, вести из поробљене Југославије; преглед енглеске штампе; преглед савезничке штампе; преглед неутралне штампе; преглед непријатељске штампе; преглед наше иселеничке штампе; преглед штампе из наше земље; радио билтен и специјални телеграфски извештаји.

Билтени прате активности чланова Емигрантске владе и других југословенских личности у Великој Британији и САД, њихове изјаве, говоре и

деловање међу југословенским исељеницима у Америци, стање у земљи, борбе са окупатором, путовање краља Петра II у САД и Канаду, боравак Черчила у Москви и друго у вези рата.

Година: 1942.

Врста документа: билтен.

Језик: српски.

Фолијација: 394-886.

50 130 БИЛТЕНИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ ЕМИ-ГРАНТСКЕ ВЛАДЕ (БР. 112-216)

Билтени Дирекције за информативну службу од бр. 112-216 (септембар-децембар 1942.) са мање више следећим поглављима: званична саопштења; вести из поробљене Југославије; преглед енглеске штампе; преглед савезничке штампе; преглед неутралне штампе; преглед непријатељске штампе; преглед наше исељеничке штампе; радио билтен и специјални телеграфски извештаји.

Билтени прате активности чланова Емигрантске владе у Великој Британији, њихове изјаве и говоре, стање у земљи, борбе четника Драже Михајловића и партизана против окупатора, квислиншке власти у Југославији посебно режим и пропаганду НДХ, окупаторске режиме - немачке, италијанске, бугарске и мађарске - њихове злочине и посебно злочине НДХ над српским народом, ситуацију у Бугарској, Мађарској и Румунији, говоре Рузвелта, Черчила и Стаљина о ратној ситуацији, догађаје на фронтима Африке и СССР, спољну политику Велике Британије, стање у Немачкој и Италији и питање сепаратног мира последње као и остала међународна збивања у периоду септембар-децембар 1942. године.

Година: 1942.

Врста документа: билтен.

Језик: српски.

Фолијација: 1-865.

51 131 БИЛТЕНИ ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ ЕМИ-ГРАНТСКЕ ВЛАДЕ (БР. 218 И 465-507)

Билтен Дирекције за информативну службу бр. 218 од 4.1.1943. године о другој влади Слободана Јовановића, стању у земљи, ратним операцијама, НДХ и Недићевој влади.

Билтени Дирекције за информативну службу од бр. 465-507 (13.1-4.3.1945.) са следећим поглављима: прегледи енглеске штампе, извештаји агенције Ројтер и вестима Радио Београда, Агенције Тањуг, Борбе, Политике, Радио Свободна Европа и др. Билтени говоре о: изјави краља Петра поводом другог споразума Тито-Шубашић, владиној кризи, наименовању нове владе и њеним задацима; декларацији краља о Намесништву; заседању Скупштине у Београду; одлукама АВНОЈ-а; совјетско-пољским односима; Италији и Бугарској и суђењу ратним злочинцима; повратку југословенске владе у земљу; организацији нове власти у Југославији и будућем уређењу земље; југословенско-совјетским односима; народноослободилачком покрету и личности Тита; ратним операцијама у Југославији; злочинцима и злочинима почињеним у Југославији; одлукама на Криму о Југославији; помоћи УНРРА-е Југославији; савезничким везама Југославије и Велике Британије; пацификацији

и обнови Балкана; уласку Земљорадничке странке Драгољуба Јовановића у Народноослободилачки фронт; одлуци Турске да објави рат Немачкој и Јапану; стању у Грчкој; стању у ослобођеним и неослобођеним деловима Југославије; боравку фелдмаршала Александра у Београду и на југословенском фронту; активности УНРРА-е у Европи; позиву за повратак југословенских држављана у земљу; оптужбама против Драже Михајловића; саставу Намешништва и др.

Година: 1943. и 1945.

Врста документа: билтен.

Језик: српски.

Фолијација: 1-163.

51 132 ШТАМПА - РАЗНО

Италијански антифашистички лист "Il basso giallo" који је излазио у Паризу (од бр. 59-61, 1930.).

Експозе М. Стојадиновића, председника владе о спољној политици КЈ ("Време" од 10.3.1938.). Чланак из "Политике" од 18.5.1938. о француско-југословенским односима у прошлости.

Чланци из листа "Време" и др: Шта је остало од версајског и других уговора о миру; нови Устав Чешко-моравског протектората; 35 влада КЈ; Бугарска на Београдском сајму (1939).

Исечци из турске и египатске штампе о Грчкој: партизанима, грчко-бугарским проблемима, стању у земљи и питању формирања грчке владе (1944).

Три билтена бугарске штампе од јуна 1943. о ситуацији у Бугарској, важности Медитерана и питању искрцавања савезника у Европу.

Телеграми бугарске телеграфске агенције и преглед писања бугарске штампе од октобра 1944. до марта 1945. године о: ратним операцијама против Немаца у Србији и Македонији и учешћу бугарских јединица; суђењима у Бугарској припадницима бугарског фашистичког режима и злочинима почињеним на територији окупираној од стране Бугарске; идеји балканске федерације; славенском конгресу у Софији; новој Југославији и југословенско-бугарским односима; Македонији; демократској влади Бугарске и њеном програму; актуелним збивањима у Бугарској и на међународној сцени.

Кратак билтен Енглеског информативног бироа у Цариграду о ситуацији у Југославији крајем 1944. године.

Година: 1930-1938, 1939. и 1943-1945.

Врста документа: новина, извештај, исечак и билтен.

Језик: француски, српски, италијански и енглески.

Фолијација: 164-375.

ПОСЛАНСТВО И КОНЗУЛАТИ КЈ У ТУРСКОЈ

51 133 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАДУ ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА КЈ У ТУРСКОЈ

Материјали о: укидању Војне делегације у Цариграду и преузимању несвршених послова од стране делегата МИП-а (1920); начину вођења коре-

спонденције, потписивању аката, штамбиљима и печатима, телеграфској адреси Посланства; обавези слања месечних и других извештаја политичке, економске, законодавне, социјалне и друге природе о земљи домаћину као и о нашим исељеницима; одвајању конзуларних послова од Делегације (1923);

- материјалном положају особља Посланства; односу Конзулата и Делегације у Цариграду; поверљивој архиви бившег српског Посланства у Цариграду; питању преласка Посланства из Цариграда у Анкару; раду Генералног конзулата КЈ у Цариграду за 1929. годину; упутству за рад војног изасланика у Грчкој и Турској односно организовању обавештајне службе за те земље и Бугарску;

- отварању Конзулата КЈ у Техерану и Смирни (1935); пројекту Закона о надлежности конзула КЈ; раду Посланства за I, II и IV тромесечје 1934. и за период од VII 1936 - VI 1937. године (статистички прегледи); територијалној надлежности Посланства и Конзулата КЈ у Турској; подизању Посланства КЈ на степен Амбасаде (1939); месечним припадностима и другим издацима као и о неутрошеним средствима Амбасаде и Конзулата;

- притужбама амбасадора СССР у Турској на сумњиво понашање секретара наше амбасаде Радивоја Николајевића; скидању краљевих слика са зида у нашим представништвима и одбијању војног изасланика генерала Раносовића да поступи по наређењу МИП-а ДФЈ; забрани политичких разговора у нашем Генералном конзулату у Цариграду; посебном положају првог секретара Нијаза Диздаревића у односу на амбасадора Шуменковића; нашем војном изасланству у Турској - његовом особљу, политичком опредељењу и др.

Курирска служба

Преписка и ноте у вези: организације курирске службе МИП-а; организације курирске службе Цариград-Софија; проблема курирске службе са Посланством у Анкари преко Цариграда; званичних курира и њихових исправа; курирских трошкова Посланства; цензуре приватне поште; слања дипломатске поште у Лондону по енглеском куриру; увођења нове процедуре за курире за и кроз Палестину; телеграфских пошиљки, шифрирања и потписивања телеграма.

Година: 1920-1945.

Врста документа: реписка, циркулар, упутство, правилник, закон, извештај и нота.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 376-785.

52 134

КАДРОВСКО-ПЕРСОНАЛНА ПИТАЊА ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА КЈ У ТУРСКОЈ

Материјали о: статусу цивилног делегата МИП-а у Цариграду, особљу Делегације, пословима и њиховој подели; неправилностима у раду особља; непотребности постојања генералног конзула у Цариграду истовремено са постојањем Посланства у истом месту; постављењу, разрешењу, премештају, пензионисању, примопредаји дужности и тражењу агремана за посланика, генералног конзула у Цариграду и војног изасланика у Турској као и о кадровским проблемима Посланства и Генералног конзулата; листама дипломатског и другог особља Посланства и Конзулата; предаји акредитива посланика; службеницима Посланства, Конзулата и Војног изасланства у Турској ко-

ји су разрешени дужности, премештени у земљу, на путу за земљу или су одбили повратак у току 1945. године.

Дипломатски пасоши Љубомира Хаџи Ђорђевића, генералног конзула у Цариграду са породицом и Велимира Раносовића, војног изасланика.

Оверени препис указа о постављењу за амбасадора ДФЈ у Турској Божина Симића и акредитивно писмо.

Година: 1920-1940. и 1942-1945.

Врста документа: преписка, извештај, нота, указ, акредитивно писмо и дипломатски пасош;

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-491.

52 135 ДЕЛЕГАЦИЈА КСХС У СМИРНИ

Извештаји и преписка о: југословенској колонији у Смирни, бившим аустроугарским поданицима, њеном положају под грчком управом, хапшењу и протеривању наших поданика из Смирне; историјату српског метоха у Смирни и потреби отварања наше школе и болнице;

- нашем војном делегату у Смирни и потреби обезбеђења новчаних средстава за рад; одласку војног делегата, доласку цивилних и њиховој надлежности; понашању грчких окупационих власти према нашим поданицима; заштити грађана Чехословачке у Смирни од стране наше Делегације; лично понашању грчког комесара према нашем делегату; премештају шефа Делегације Желалића и постављењу Чохаџић Димитрија (1919-1921);

- тешком положају наше колоније у Смирни и потреби слања нашег представника у Смирну ради заштите исте; недостатку средстава за помоћ пострадалима од пожара у Смирни; одбијању Турске да прими нашег конзула у Смирни док се не закључи мир (1922-1923).

Година: 1919-1923.

Врста документа: преписка и извештај.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 492-605.

ОПШТА АРХИВА

ТУРСКА

53 136 ТУРСКА (1920-1938)

Материјали о: апелу савезничких власти да се помаже турска полиција у одржавању реда у Цариграду; савезничким окупационим установама у Цариграду; претплати на Економски билтен, Цариград (у прилогу Билтен бр.1 од 3.1.1921. године о трговини, индустрији и финансијама Турске, Русије, Кавказа и балканских земаља); рангу завршене турске школе; режиму уласка, боравка и запослења странаца у Турској; режиму пролаза бродова кроз Мореузе и саставу Комисије за мореузе; прописима о кретању страних бродова и авиона у турским водама и у ваздушном простору; спољној трговини Турске за 1932, јануар-фебруар 1933. и за април 1936. године; турској економији у 1926. години (финансијама, извозу, индустрији и слободној зони у Ца-

риграду); појави куге у Турској; сточним болестима; повратку избеглих лица из Турске са страним пасошима; цивилном авионском саобраћају; трговачкој флоти; хидротехничким радовима у Турској; царинским прописима; турском монопољу дувана; монопољу опојних дрога у Турској (закон); индустрији коже; шумарској индустрији; подизању државних путева и силоса; производњи и извозу пољопривредних производа, стоке, гумиарабике, текстила и друго у вези Турске.

Турски пројекат Конвенције о екстрадицији.

Подаци о Турској и југословенима у њој за Алманах за 1926. годину.

Година: 1920-1938.

Врста документа: преписка, конвенција, нота, закон, извештај и билтен.

Језик: српски, француски, турски и енглески.

Фолијација: 1-354.

ЈУГОСЛАВИЈА

53 137 ЈУГОСЛАВИЈА (1919-1941)

Материјали о: потписивању уговора о миру са Аустријом и Бугарском од стране наше делегације у Паризу; ширењу тенденциозних вести о нашој земљи у Цариграду (побуна у Црној Гори, немири широм земље, италијанске намере према Сплиту и др.) и потреби слања извештаја Пресбирао и наше штампе нашој делегацији у Цариграду; активности Одбора Хрвата у иностранству; престанку штрајка железничара; догађајима у Суботици априла 1920. године, влади Миленка Веснића и резултатима избора за Уставотворну скупштину; чланак из 1916. године о српском народу у рату; полагању заклетве краља Александра у Народној скупштини; протоколарним сусретима са амбасадорима Италије и Француске у Београду; оставци Треће Пашићеве владе; нашим војним бегунцима, муслиманима који су преко Румуније дошли у Цариград; забрани извоза валута из Краљевине СХС и уношења аустријских круна и бугарских лева у земљу; кријумчарењу златног новца; репатрирању седам наших добровољаца из Аустралије преко Цариграда и трошковима истог; комунистима као извршиоцима атентата на краља Александра I; извозним могућностима наше земље пољопривредних, сточарских и других производа; економском стању појединих регија, индустрији целе земље и производњи вина у КЈ; резултатима парламентарних избора у 1927. и 1938. години; злочину у Народној скупштини; изменама прописа о регрутима југословенских држављана у иностранству и др.

Лист "Prager Presse" од 1.4.1923. посвећен КСХС и њеним односима са Чехословачком.

Часопис "Мањински пресбирао" о положају наше мањине у Италији и хеленизацији Јужне Македоније (1928).

Преписка о: смрти и месту сахране француских војника умрлих на територији Краљевине СХС; исплати југословенског дела дуга за ограђивање савезничког војничког гробља у Зејтинлику код Солуна; разним потраживањима између српских и француских трупа из 1918. године.

Спискови официра и војника српске војске одликованих француским ратним крстовима од стране Савезничких источних војски.

Два указа краља Александра о одликовању француских војника и официра учесника септембарске офанзиве 1918. године (1920-1922).

Година: 1919-1923, 1926-1928, 1930, 1934, 1935, 1938. и 1941.

Врста документа: извештај, преписка, штампа, часопис и указ.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 355-878.

ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ

54 138 ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ (1919-1940)

Материјали о: поступању наших власти према муслиманима; успостављању телеграфских веза између Турске и КСХС; раду савезничке Трговачке коморе у Цариграду (записници са седница, статистика спољне трговине Цариграда за 1919. и 1920. годину и др.); предлогу за оснивање Југословенске источне банке у Цариграду са нацртом статута у прилогу; потреби отварања једне наше трговачке агенције у Цариграду; тражењу података из разних области привредног и другог живота Турске, размени публикација и др.; могућности извоза КЈ у Турску разних производа као и увоза турских производа у КЈ (резнице смокава и лешника, морске соли и др.); режиму увоза у Турску разних производа, легализацији уверења о пореклу робе, питању закључења трговинског уговора са Турском и положају наших држављана у Турској; могућности унапређења трговинских и привредних односа КЈ и Турске; турском опијуму; транзиту турске робе; питању конвертирања турских папирних лира; наплати пореза у КЈ од турских поданика; визирању пасоша; реципрочној наплати таксе; дозволи боравка наших поданика у Турској; тражењу планова и тапија војног имања и зграда у Скопљу и околини; захтеву за уступање турских књига катастра које се односе на Јужну Србију; неважењу Цариградског уговора из 1914. године; сарадњи између КЈ и Турске по питању судске односно правне помоћи; питању екстрадиције; размени студената, студентским и научним екскурзијама; учествовањима на сајмовима у КЈ и Турској; гостовању певачког друштва из Београда и др. у вези односа КЈ и Турске.

Година: 1919-1940.

Врста документа: преписка, нота, извештај, записник, статут, ед мемоар и штампа.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 1-706.

54 139 ТРГОВИНСКИ ДЕЛЕГАТ КЈ У ТУРСКОЈ

Материјали трговинског делегата КЈ у Турској настали преписком са Заводом за унапређивање спољне трговине у Београду о: оснивању турско-југословенског трговинског уреда у Цариграду; турској спољној трговини; југословенско-турским трговинским преговорима и трговинском споразуму; извозу југословенских производа у Турску; условима продаје, ценама и др.; увозу из Турске разне робе и адресама турских изозника и увозника разних артикала; турским листама континентата и могућностима њиховог проширења за југословенске производе; учествовању КЈ на привредним сајмовима у

Турској; потешкоћама код извоза у Турску разних југословенских артикала; рекламацијама; увозном режиму у Турској и контингентима и др.

Турско-бугарска трговинска конвенција из 1934. године.

Година: 1934-1937.

Врста документа: извештај, преписка и конвенција.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 707-917.

55 140 ЈУГОСЛОВЕНИ У ТУРСКОЈ

Представке југословенских држављана у Турској и преписка у вези њихових жалби на понашање турске полиције, турских власти и појединаца и тражења заштите код наше делегације - посланства односно савезничке полиције у Цариграду: заштити њихове покретне и непокретне имовине; несметаном вршењу њихове привредне активности односно забрани бављења трговачким пословима;

- полагају Завода загревачких милосрдних сестара у Једрену и регулисању питања њиховог даљег рада и боравка (у прилогу две фотографије наших милосрдних сестара у Једрену);

- тражењу одосно оспоравању југословенског држављанства и стим у вези ослобађања од служења грчке (у Смирни за време окупације) и турске војске;

- полагају југословенске колоније, бивших црногорских поданика у Зунгулдаку под влашћу кемалиста, пљачки њихове имовине, прогона и интернирања; плаћању турског пореза на зараду; наредби савезничких власти о обавезном плаћању општинских такса свих странаца у Цариграду; српском стражарском батаљону на раду код енглеских окупационих власти у Цариграду; потреби постављења почасног конзула у Бруси ради заштитителе интереса наших поданика у Бруси, Ада Базару и Зунгулдаку; протеривању из Турске односно добијању дозволе боравка и рада; ослобађању из турског затвора; издавања пасоша; плаћања пореза на имања и плаћања пореза за транспорт војске и ратну добит; забране упослења страних радника у Турској за одређена занимања; права наслеђивања имања у Турској; конфискације и секвестрације имовине; реципрочног коришћења сиромашног права и друго по питању полагаја и рада југословенских држављана у Турској.

Година: 1918-1930. и 1933-1940.

Врста документа: преписка, представка и фотографија.

Језик: српски, француски, енглески и турски.

Фолијација: 1-1024.

56 141 ЈУГОСЛОВЕНСКА КОЛОНИЈА У ЦАРИГРАДУ

Материјали о: стању и потребама југословенске колоније (школа, црква и болница) односно додели дела имовине бивше Аустро-Угарске у Цариграду како би се сузбила италијанска и бугарска пропаганда међу нашим сународницима (у прилогу нацрт Правила Југословенске слоге у Цариграду); обавези чланова колоније да се одазивају на позиве Делегације; потреби покретања листа Цариградски гласник; повећању плате и потраживањима проте В. Ковачевића; прилозима наше колоније Српском црвеном крсту, Колу

српских сестара и Материнском удружењу; делегатима Југословенске слоге на венчању краља Александра; црквеном фонду "Свети Сава" у Цариграду, средствима уложеним у исти пре и за време Првог светског рата и повереног на чување од стране аустро-угарског конзулата у Бечку банку у Цариграду ради изградње православне цркве; одржавању помена погинулим у рату и умрлим у заробљеништву у Турској; раду Југословенке слоге; полагају југословена у Цариграду и проблемима у вези одржавања наше школе у Цариграду; помоћи руским избеглицама од стране Југословенске слоге; оснивању и раду Југословенског клуба у Цариграду и избору његове управе и др. у вези деловања колоније.

Досије у вези заоставштине Катарине Пупатор, пореклом из Дубровника, југословенској колонији у Цариграду.

Година: 1919-1924, 1926-1930, 1934. и 1938.

Врста документа: преписка, извештај тестамент и правила.

Језик: српски, француски и немачки.

Фолијација: 1-192.

56 142 ИСЕЉАВАЊЕ МУСЛИМАНА ИЗ КЈ У ТУРСКОЈ

Преписка у вези: одобрења исељења из КЈ за Турску наших муслимана; одбијања визирања турског пасоша од стране конзулата КЈ због примања турског држављанства односно забране визирања пасоша муслиманима - исељеницима за повратак у земљу без одобрења југословенских власти осим због ликвидирања њихове имовине; држављанства наших исељеника у Турској односно престанка југословенског држављанства потписом изјаве о одрицању од истог.

Иступи из југословенског држављанства односно изјаве о одрицању држављанства КЈ и брисању из матичног регистра.

Година: 1920, 1923-1931, 1936-1937. и 1939-1941.

Врста документа: преписка.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 193-618.

57 143 ПОТРАГА ЗА НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА И РАТНИМ ЗАРОБЉЕНИЦИМА (1918-1921)

Материјали (већим делом молбе) у вези: потраге за несталим лицима - југословенским држављанима који су за време Првог светског рата били заробљени од стране бугарске, аустро-угарске и немачке војске и интернирани у Турску; тражења умрлица за особе умрле у логорима ратних заробљеника; гробова југословенских војника сахрањених у Турској; парастоса српским ратним заробљеницима сахрањеним на грчком гробљу у Сан Стефану.

Спискови заробљеника са фотографијама, већим делом муслимана, отпуштених од стране британске врховне команде из заробљеничких логора у Египту који моле пропуснице за повратак у Краљевину СХС.

Година: 1918-1921.

Врста документа: молба, преписка, извештај, списак и фотографија.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-658.

58 144 ПОТРАГА ЗА НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА И РАТНИМ ЗАРОБЉЕНИЦИМА (1922-1930)

Материјали (већим делом молбе) у вези: потраге за несталим лицима - југословенским држављанима који су за време Првог светског рата били заробљени од стране бугарске, аустро-угарске и немачке војске и интернирани у Турску; тражења умрлица за особе умрле у логорима ратних заробљеника; гробова југословенских војника сахрањених у Турској; парастоса српским ратним заробљеницима сахрањеним на грчком гробљу у Сан Стефану.

Спискови заробљеника са фотографијама, већим делом муслимана, отпуштених од стране британске врховне команде из заробљеничких логора у Египту који моле пропуснице за повратак у Краљевину СХС.

Спискови Југословена узетих у бугарску војску и предатих Турској; спискови несталих југословенских војника и грађана у Цариграду; спискови Југословена који се налазе у турској војсци; спискови југословена - ратних заробљеника који се, по причању, налазе у турском или енглеском ропству у Малој Азији односно Месопотамији и Египту; спискови несталих за време Првог светског рата у енглеским или турским болницама и др.

Година: 1922-1928. и 1930.

Врста документа: молба, преписка, извештај и списак.

Језик: српски, француски и енглески.

Фолијација: 1-567.

58 145 РЕПАТРИРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА ИЗ ТУРСКЕ

Преписка у вези: издавања пасоша нашим муслиманима за повратак у домовину; визирања грчких пасоша муслиманима избеглим са наше територије; повратка мухаџира (избеглица) у Краљевину СХС; повратка муслимана родом из наших јужних крајева и околине Струмице; повратка Босанаца (муслимана) из Турске у Босну и процедури за добијање дозвола.

Молбе за добијање југословенског пасоша и пропусница ради повратка у земљу или стављања под заштиту Делегације КСХС у Цариграду.

Путне исправе Црне Горе из 1902, 1904. и 1905. године.

Уверења о упису у регистар конзулата САД, Шпаније и Шведске у Цариграду; југословена - поданика Краљевине Црне Горе, Краљевине Србије и Аустро-Угарске који су вршили заштиту интереса поданика напред наведених држава.

Уверења о упису у регистар југословенских држављана Делегације КСХС у Цариграду.

Саслушања југословенских држављана у Делегацији - Посланству КСХС по питању повратка у домовину, издавања пасоша и новчане помоћи за репатрирање.

Спискови југословенских држављана избеглица са колективним визама и пасошима за повратак у земљу.

Година: 1919-1925. и s.a.

Врста документа: молба, преписка, списак, уверење и пасош.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 568-742.

58 146 ИМОВИНСКА ПИТАЊА ТУРСКИХ ДРЖАВЉАНА У КЈ

Преписка у вези: жалби турских држављана на југословенске власти због онемогућавања продаје њихове имовине, конфискације имања као и стављања њихове имовине под државни секвестар; потраживања прихода са имања у КЈ; заштите имања; наплате дугова; пуномоћја за управљање имањем; заоставштине односно стицања права на наследство и др. у вези имовине турских држављана у КЈ.

Година: 1923-1926.

Врста документа: преписка и нота.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 743-825.

59 147 ОДШТЕТНИ ЗАХТЕВИ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВЉАНА ОД ТУРСКЕ

Молбе односно одштетни захтеви југословенских држављана за одузету, оштећену или уништену покретну и непокретну имовину од стране Турака, турских власти, кемалиста, грчких власти или савезничких сила у Турској већим делом за време Првог светског рата и грчко-турског рата. Уз одштетне захтеве налазе се спискови покретне и непокретне имовине са назнаком вредности исте у турским лирама, изјаве сведока и друго у вези ратних збивања у Турској и страдања нашег живља посебно у Смирни и Зунгулдаку.

Година: 1918-1931, 1933-1937. и 1940.

Врста документа: молба, преписка и списак.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 1-910.

РУСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ**60 148 РУСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ (1919-1923)**

Молбе и преписка у вези: дозволе уласка у КСХС руским избеглицама; пријема у службу у КСХС руских избеглица разних професија (официра, лекара, ветеринара, инжењера, професора, уметника и др.); издавања транзитних виза за избегле руске сељаке (2112), ђаке (550) и наставнике (85) на путу за Чехословачку; визирања пасоша за улазак у КСХС руским инвалидима (693); забране уласка руских избеглица у КСХС осим по специјалном одобрењу МИП-а; проналажења и репатрирања југословенских поданика из Русије (цивила, ратних заробљеника и добровољаца); искрцавања избеглица са Крима; понашања југословенских власти према руским избеглицама; понуда руских фирми за рад у КСХС; отварања пољопривредне школе у КСХС за децу избеглих козака са Дона и Кубана; признања Грузије на Конференцији мира и рада Посланства Украјине у Цариграду и др.

Спискови руских избеглица који траже или су добили визу за улазак у КСХС.

Свеска са наредбама о распоређивању официра и добровољаца код генерал-мајора Литвинова у Севастопољу (од јуна до октобра 1920.) и концепти неколико писама у вези пословања руских избеглица у Цариграду.

Досије Руске сеоско-земљорадничке колоније у Цариграду: статут, уговор између представника Руске колоније и власника земљишта - југословенских држављана (Бућин и Димитријевић) о његовом изнајмљивању у аренду и други материјали о међусобним споровима и њиховом ликвидирању посредством Делегације односно Посланства КСХС, инциденту поводом евакуације Руса са имања уз помоћ савезничке полиције и сл. (1921-1922).

Година: 1919-1923.

Врста документа: статут, уговор, молба, преписка, списак и фотографија.

Језик: руски, француски, српски и енглески.

Фолијација: 1-771.

ПОСЛАНСТВО И КОНЗУЛАТИ КЈ У ТУРСКОЈ

ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАДУ ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА У ТУРСКОЈ

61 149 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАДУ ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА КЈ У ТУРСКОЈ

Записници о предаји и пријему дужности иземђу посланика и отправника послова Посланства са пописом инвентара ствари и библиотеке као и спискови ствари које су предложене за расхоровање.

Предрачуни буџета, захтеви за кредитима односно попуни касе Посланства за трошкове репрезентације, репатрирања, канцеларијских трошкова, додатка због скупоће и других издатака.

Материјали о: особљу Посланства и Конзулата КЈ у Турској, постављењу, преузимању дужности, премештају и пензионисању посланика, генералног конзула и војног аташеа, припадностима особља, радном времену и др; издавању, продужавању и визирању путних исправа југословенским држављанима и посебно муслиманима пореклом из КСХС односно из наших јужних крајева; визирању пасоша страним поданицима и наплаћивању такси по основу реципроцитета; наплаћивању разних конзуларних такси; вођењу администрације; заштити југословенских држављана у Смирни од стране француског конзулата; надлежности Генералног конзулата КСХС у Цариграду; слању економских извештаја; статусу дипломатског особља у Турској; примедбама на пројекат Уредбе о пријему у службу и полагању испита чиновника МИП-а; распореду особља и подели рада у Генералном конзулату КЈ у Цариграду; честиткама и прославама у Посланству поводом рођендана краља, дана Уједињења и годишњице ослобођења Београда и друго у вези рада Посланства.

Правилник о издавању дипломатских пасоша; Правилник о изради и ношењу дипломатско конзуларне униформе.

Списак лица којима је Посланство издало дипломатске визе и пропунице.

Евиденција унутрашњих службених наређења и административних упутстава са кратким садржајем истих (1937-1941).

Година: 1918-1919, 1921-1935, 1937-1941. и 1945.

Врста документа: преписка, правилник, записник, извештај и распис.

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 1-613.

ЗАКУП ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА У ТУРСКОЈ

61 150 ЗАКУП ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У ТУРСКОЈ (1920-1937)

Преписка у вези: закупа зграде за потребе Делегације односно Посланства КЈ у Цариграду, услова закупа и његовог продужења, спорова у вези станарине; отказа старе зграде, закупа нове и одобрења МИП-а са Уговором о закупу у прилогу; потребе преношења дела дипломатског особља Посланства из Цариграда у Анкару и с тим у вези закупа стана и набавке намештаја; понуде за куповину зграде у Анкари; закупа зграде за летњу резиденцију Посланства у Јеникеју и друго у вези пословног и другог простора Посланства КЈ у Турској као што је питање наше православне капеле при Посланству у Цариграду.

Година: 1920-1928. и 1930-1937.

Врста документа: преписка и уговор;

Језик: српски, француски и турски.

Фолијација: 614-918.

ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ

62 151 ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ (1930-1938)

Материјали о: потреби подизања зграде Посланства у Анкари; куповини земљишта за изградњу зграде; одобрењу Министарског савета од 9.8.1935. о изградњи зграде Посланства; модификацији пројекта, извођењу радова, додели кредита, набавци материјала, намештаја и другог; образовању колаудационе комисије са извештајем о извршеним радовима и инвентаром ствари набављених из кредита за зидање зграде Посланства; предрачуна за завршне радове и набавке на згради Посланства и одобрењу кредита; исплати дугова и друго у вези радова на изградњи зграде Посланства.

Фотографије о стању радова на зидању зграда Посланства КЈ у Анкари од новембра 1935. до новембра 1936. године.

Година: 1930-1931. и 1933-1938.

Врста документа: преписка, фотографија, извештај и решење.

Језик: српски и француски.

Фолијација: 1-228.

62 152 ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ (1932)

Планови и предрачуни изградње I, II и III зграде Посланства КЈ у Анкари, статички прорачуни, описи радова, пројекат инсталације гаса, предрачуни за инсталацију гасне мреже, електричног осветљења и телефона, предрачун за канализацију и водовод, нивелацију терена, аркада, оградног зида и др.

Година: 1932.

Врста документа: архитектонски план и предрачун.

Језик: француски и српски.

Фолијација: 229-521.

63 153 ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ (1935-1937)

Предлог Уговора о изградњи I, II и III зграде Посланства КЈ у Анкари од 21.11.1935. године.

Планови и скице са предрачунима за изградњу I, II и III зграде Посланства, појединих делова зграде, фасаде, гараже, прозора, врата, баште, разних инсталација и других неидентификованих делова зграде.

Година: 1935-1937. и с.а.

Врста документа: архитектонски план, прорачун, скица и уговор.

Језик: француски и српски.

Фолијација: 1-304.

ОСНОВНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

ОСНОВНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

- 1 СТРОГО ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1938. ГОДИНУ
број: 1-130
- 2 СТРОГО ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1939. ГОДИНУ
број: 1-402
- 3 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920-1021. ГОДИНУ
година: 1920; 1921
број: 1-579; 1-407
- 4 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922-1924. ГОДИНУ
година: 1922; 1923; 1924
број: 1-586; 1-904; 1-464
- 5 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1924. ГОДИНУ
број: 465-826
- 6 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1925-1928. ГОДИНУ
година: 1925; 1926; 1927; 1928
број: 1-585; 1-549; 1-428; 1-232
- 7 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1930-1932. ГОДИНУ
година: 1930; 1931; 1932
број: 1-425; 1-492; 1-276
- 8 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1932-1934. ГОДИНУ
година: 1932; 1933; 1934
број: 277-433; 1-430; 1-623
- 9 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1935. ГОДИНУ
број: 1-715
- 10 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1936. ГОДИНУ
број: 1-1326
- 11 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1937. ГОДИНУ
број: 1-1089
- 12 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1938. ГОДИНУ
број: 1-860
- 13 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1939. ГОДИНУ
број: 1-1000
- 14 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1940. ГОДИНУ
број: 1-1961
- 15 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1941. ГОДИНУ
број: 1-1518
- 16 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1942-1943. ГОДИНУ
година: 1942; 1943
број: 1-1120; 1-1042
- 17 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1944-1945. ГОДИНУ
година: 1944; 1945
број: 1-648; 1-650

- 18 РЕГИСТАР ПОВЕРЉИВОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1923. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 19 РЕГИСТАР ПОВЕРЉИВОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1924. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 20 РЕГИСТАР ПОВЕРЉИВОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1926. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 21 РЕГИСТАР ПОВЕРЉИВОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1945. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 22 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 1-797
- 23 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1923-1924. ГОДИНУ
година: 1923; 1924
број: 1-383; 1-810
- 24 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1925-1926. ГОДИНУ
година: 1925; 1926
број: 1-791; 1-1222
- 25 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1927-1928. ГОДИНУ
година: 1927; 1928
број: 1-1142; 1-780
- 26 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1928-1929. ГОДИНУ
година: 1928; 1929
број: 781-1569; 1-1461
- 27 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1930. ГОДИНУ
број: 1-1656
- 28 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1931-1933. ГОДИНУ
година: 1931; 1932; 1933
број: 1-1174; 1-1177; 1-72
- 29 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1933. ГОДИНУ
број: 73-1267
- 30 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1934. ГОДИНУ
број: 1-1612
- 31 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1935. ГОДИНУ
број: 1-1336
- 32 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1936. ГОДИНУ
број: 1-1832
- 33 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1937. ГОДИНУ
број: 1-2071
- 34 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ СА РЕГИСТРОМ ЗА 1938.
ГОДИНУ
број: 1-1472
- 35 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ СА РЕГИСТРОМ ЗА 1939.
ГОДИНУ
број: 1-1162

- 36 АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1940-1944. ГОДИНУ
година: 1940; 1941; 1942; 1943; 1944
број: 1-957; 1-376; 1-77; 1-135; 1-141
- 37 РЕГИСТАР АДМИНИСТРАТИВНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1924. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 38 РЕГИСТАР АДМИНИСТРАТИВНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1925. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 39 РЕГИСТАР АДМИНИСТРАТИВНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1926. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 40 РЕГИСТАР АДМИНИСТРАТИВНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1928-1929. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 41 РЕГИСТАР АДМИНИСТРАТИВНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1931. ГОДИНУ
слово: А-Ш
- 42 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 1-1116
- 43 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 1117-3525
- 44 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ, ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 3526-4120; 10209-11275
- 45 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 1-2442
- 46 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ, ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 2443-3247; 12365-12674
- 47 КОНЗУЛАРНИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 1-1512
- 48 РЕГИСТАР КОНЗУЛАРНОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1920. ГОДИНУ
- 49 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 1-954
- 50 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 955-2170
- 51 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 2171-3479
- 52 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 3480-5871
- 53 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ
број: 5872-8292

- 54 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1920. ГОДИНУ, ДЕО ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА РУСКИХ ИЗБЕГЛИЦА ЗА 1920-1921. ГОДИНУ
година: 1920; 1920/21
број: 8293-10208; 8350-10647
- 55 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 1-1616
- 56 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 1617-3616
- 57 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 3617-5616
- 58 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 5617-7600
- 59 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1921. ГОДИНУ
број: 7601-9307
- 60 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 1-1824
- 61 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 1825-3824
- 62 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 3825-5824
- 63 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 5825-8224
- 64 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 8225-10256
- 65 ПАСОШКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922. ГОДИНУ
број: 10257-12364
- 66 РЕГИСТАР ПАСОШКОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1919. ГОДИНУ
- 67 РЕГИСТАР ПАСОШКОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1920. ГОДИНУ
- 68 БЛАГАЈНИЧКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1922-1923. ГОДИНУ
година: 1922; 1923
број: 1-651; 1-450
- 69 БЛАГАЈНИЧКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1938. ГОДИНУ
број: 1-738
- 70 БЛАГАЈНИЧКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1939. ГОДИНУ
број: 1-703
- 71 БЛАГАЈНИЧКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1940-1942. ГОДИНУ
година: 1940; 1941, 1942
број: 1-620; 1-714
- 72 БЛАГАЈНИЧКИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1944-1945. ГОДИНУ
година: 1944-1945
број: 1-403;
- 73 РЕГИСТАР БЛАГАЈНИЧКОГ ДЕЛОВОДНОГ ПРОТОКОЛА ЗА 1923. ГОДИНУ
слово: А-Ш

- 74 РЕГИСТАР ЈУГОСЛОВЕНА У ТУРСКОЈ (ПОДАНИКА БИВШЕ АУСТРО-УГАРСКЕ) СНАБДЕВЕНИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ИСПРАВАМА
број: 1-200
напомена: регистар садржи личне податке особе, занимање и фотографију.
- 75 РЕГИСТАР ЈУГОСЛОВЕНА У ТУРСКОЈ (ПОДАНИКА БИВШЕ АУСТРО-УГАРСКЕ) СНАБДЕВЕНИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ИСПРАВАМА
број: 201-400
- 76 РЕГИСТАР ЈУГОСЛОВЕНА У ТУРСКОЈ (ПОДАНИКА БИВШЕ АУСТРО-УГАРСКЕ) СНАБДЕВЕНИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ИСПРАВАМА
број: 401-600
- 77 РЕГИСТАР ЈУГОСЛОВЕНА У ТУРСКОЈ (ПОДАНИКА БИВШЕ АУСТРО-УГАРСКЕ) СНАБДЕВЕНИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ИСПРАВАМА
број: 601-800
- 78 РЕГИСТАР ПРИЈАВЉЕНИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ПОДАНИКА У ТУРСКОЈ
- 79 РЕГИСТАР МУСЛИМАНА ИСЕЉЕНИХ ИЗ КЈ У ТУРСКУ
- 80 РЕГИСТАР СУМЊИВИХ ЛИЦА
- 81 КЊИГА ДИПЛОМАТСКИХ И СЛУЖБЕНИХ ВИЗА 1928-1930. ГОДИНУ
- 82 КЊИГА ДИПЛОМАТСКИХ И СЛУЖБЕНИХ ВИЗА 1931-1932. ГОДИНУ
- 83 КЊИГА ДИПЛОМАТСКИХ И СЛУЖБЕНИХ ВИЗА И ПРОПУСНИЦА ЗА 1940-1942. ГОДИНУ
- 84 КЊИГА ИЗДАТИХ ПАСОША ЗА 1937-1941. ГОДИНУ
- 85 КЊИГА ИНВЕНТАРА ПОСЛАНСТВА ЗА 1924-1935. ГОДИНУ
- 86 КЊИГА ИНВЕНТАРА ПОСЛАНСТВА ЗА 1936-1948. ГОДИНУ

**ИНДЕКСИ
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**

ИМЕНСКИ ИНДЕКС

- А**
- АЛЕКСАНДРОВ ТОДОР
72
- АЛТУНИЈАН МЕРЏАН
9
- АНТОНЕСКУ ВИКТОР
89, 118
- АРАЛОВ СЕМЕН ИВАНОВИЋ
94
- АРАС РУЖДИ
17, 19, 20-22, 36, 84, 94, 118
- АТАНАСОВ ФИЛИП
73
- АТАТУРК КЕМАЛ, види КЕМАЛ ПАША
МУСТАФА
16-18, 20-21, 79, 117
- АЧКОВ ДИМИТРИЈЕ
74
- АЏЕМОВИЋ БРАНКО
134
- Б**
- БАДОЉО ПЈЕТРО
81, 84
- БАЈАР ЏЕЛАЛ
20-23, 36
- БАСТИЈАНИНИ ЂУЗЕПЕ
84
- БЕЊАМИН, васељенски патријарх
18
- БЕТЛЕН ИШТВАН
85
- БРОЗ ЈОСИП ТИТО
55, 56, 95, 131
- В**
- ВАСИЛИЈЕ III, васељенски патријарх
61
- ВАХИД-УД-ДИН, бивши султан
5
- ВЕГАН МАКСИМ
68
- ВЕЛТМАН МАРТИН
59
- ВЕЛЧЕВ ДАМЈАН
74
- ВЕНИЗЕЛОС ЕЛЕФТЕРОС
78-79, 117
- ВИНОГРАДОВ
29, 93-94
- ВИСАРИОН, архимандрит
62
- ВЛАХОВ ДИМИТРИЈЕ
73
- ВРАНГЕЛ ПЈОТР НИКОЛАЈЕВИЧ
91-92
- Г**
- ГАВРИЛОВИЋ МИЛАН
95
- ГАФЕНКУ ГРИГОРЕ
89
- ГЕОРГИЈЕВ ВЛАДА
52
- ГОРАЗД., епископ
63
- ГРИГОРИЈЕ VII, васељенски патријарх
61
- Д**
- ДАКИЋ МИЛАН
63
- ДИЗДАРЕВИЋ НИЈАЗ
133
- ДИМИТРИЈЕ, српски патријарх
62
- ДИМИТРИЈЕВИЋ МИТА
33
- ДИМИТРОВ ГЕОРГИ
74-75
- ДОЖИЋ ГАВРИЛО, митрополит
61-62
- Ђ**
- ЂУРИЋ, пуковник
39
- Е**
- ЕНВЕР ПАША
3-4
- ЕСАД ПАША
70
- ЕТХЕМ ЧЕРКЕЗ
17

Ж

ЖЕЛАЛИЋ ШПИРО
135

ЖИВКОВИЋ ПЕТАР
60

ЖИВКОВИЋ СТАНИМИР
37

З

ЗОГУ АХМЕД
70

И

ИДН ЕНТОНИ
37, 97-98

ИНЕНИ ИСМЕТ, види ИСМЕТ ПАША
16-18, 20-21, 23-25, 30, 35, 79, 98

ИСМЕТ ПАША, види ИНЕНИ ИСМЕТ
4-7, 9, 12-15

ИСХАН БЕЈ
10

Ј

ЈАНКОВИЋ МИРОСЛАВ
134

ЈОВИЋЕВИЋ ИВАН
40

К

КАЈА ШУКРИ
18

КАЛИНЕСКУ
89

КАРА БЕЋИР ПАША ЂАЗИМ
10

КАРАЂОРЂЕВИЋ АЛЕКСАНДАР
34, 51-52

КАРАЂОРЂЕВИЋ ЂОРЂЕ
51

КАРАЂОРЂЕВИЋ ПЕТАР I
51

КАРАЂОРЂЕВИЋ ПЕТАР II
51, 55, 129-131

КАРАХАН
94

КЕМАЛ БЕЈ КАРА
4

КЕМАЛ ЈУСУФ
4

КЕМАЛ ПАША МУСТАФА, види АТАТУРК
КЕМАЛ
2-9, 12-15

КЈОСЕИВАНОВ ГЕОРГИЈ
68, 76

КЛИСУРА АЛИ
70

КОНДИЛИС ГЕОРГИОС
79, 80

КОНСТАНТИН VI, васељенски патријарх
61

КОПЕРЛЕР ТЕВФИК КЈАМИЛ
38

КОТА КОЧО
70

КРУЈА МУСТАФА
70

КУРДИ САИД
17

Л

ЛАВАЛ ПЈЕР
77

ЛАЗАРЕВИЋ БРАНКО
134

ЛИТВИНОВ МАКСИМ
94

ЛОЗИЋ МИОДРАГ
57

ЛУФТИ БЕЈ ЕУМЕР
9

М

МАКСИМОС ДЕМЕТРЕ
117

МАРИЋ ЉУБОМИР
36

МАРКОВ, бугарски генерал
72

МЕЛЕТИЈЕ, бугарски митрополит у Цариграду
72

МЕЛЕТИОС IV, васељенски патријарх
61

МЕНЕМЕНЏОГЛУ НУМАН
26, 28-29, 48, 76, 85

МЕТАКСАС ЈОАНИС
20, 78-79

МЕХМЕД VI, султан
4

МЕЦИД АБДУЛ, калифа
4

МИЛАНКОВИЋ МИЛУТИН
61

МИЛЕНА, бивша црногорска краљица
40

МИРКОВИЋ БОРА
57

МИХАЈЛОВ ВАНЧА
73-74

МИХАЈЛОВ ПАНЧО
72

МИХАЈЛОВИЋ ДРАГОСЛАВ
46, 139

МИХАЈЛОВИЋ ДРАЖА
55-57, 60, 129-131

МОЛОТОВ ВЈАЧЕСЛАВ МИХАЈЛОВИЧ
24, 93-95

МУСОЛИНИ БЕНИТО
81- 84

Н

НЕМЕТ СТЕВАН
63

НЕШИЋ ЉУБОМИР
134

НИКОЛАЈЕВИЋ РАДИВОЈЕ
133

НИНЧИЋ МОМЧИЛО
50

НОЛИ ФАН
62

О

ОСМАН БЕЈ
72

П

ПАВЕЛИЋ АНТЕ
52, 56, 73, 129-131

ПАНГАЛОС ТЕОДОРΟΣ
80

ПАПАНАСТАСИОС
117

ПАПАНДРЕУ ГЕОРГИОС
78

ПАПЕН ФРАНЦ
29, 86-87

ПАХЛАВИ, ирански шах
100

ПАШИЋ НИКОЛА
49

ПЕКЕР РЕЦЕП
18

ПЕТЕН ФИЛИП
77

ПЛАМЕНАЦ ЈОВАН
40

ПЛОТНИКОВ ВИКТОР АНДРЕЈЕВИЋ
95

ПОПОВИЋ ТИХОМИР
134

ПРИШТИНА ХАСАН
70

ПРОТОГЕРОВ АЛЕКСАНДАР
72-73

Р

РАДИЋ СТЕПАН
49

РАКИЋ МИОДРАГ
57

РАКОЧЕВИЋ, пуковник
37

РАНОСОВИЋ ВЕЛИМИР
133

РЕУФ БЕЈ
31

РЕФЕТ ПАША
4-5

РИБЕНТРОП ЈОАКИМ
86

РОЗЕНБЕРГ АЛФРЕД
86

РУЖДИ БЕЈ ТЕВФИК
7, 9, 11, 13, 16, 32-34, 94

РУЗВЕЛТ ФРАНКЛИН ДЕЛАНО
90

С

САВАТИЈЕ, епископ
63

САИД ШЕИК
7

САИП АЛИ
17

САЈДАМ РЕФИК
23, 25

САКА ХАСАН
29

САРАЏОГЛУ ШУКРИ
24-26, 28-30, 37, 48, 68, 76, 87, 94, 98, 118

СИМИЋ БОЖИН
134

СТАМБОЛИСКИ АЛЕКСАНДАР
72

СТАНИШЕВ ХРИСТО
74

СТОЈАДИНОВИЋ МИЛАН
35-36, 49-50, 64, 83, 118

СТРЕЗЕМАН ГУСТАВ
86

СУРИЧ ЈАКОВ
94

Т

ТАДИЋ ЈЕВРЕМ
134

ТАЈАР ПАША
10

ТАТАРЕСКУ ГРИГОРЕ
20

ТЕВФИК РУЖДИ БЕЈ
84

ТЕЛЕКИ МИХАЈЛО
85

ТЕРЕНТИЈЕВ АЛЕКСЕЈ
95

ТЕФИК ПАША
2-3

ТРБИЋ ВАСИЛИЈЕ
60

Ћ

ЋАНО ГАЛЕАЦО
81, 83-84

Ф

ФЕВЗИ ПАША
14

ФЕЈСАЛ, ирачки краљ
100

ФЕРИД БЕЈ
6

ФЕРИД ПАША ДАМАД
2

ФЕТИ БЕЈ
12

ФЕТХИ БЕЈ
5-7

ФРАНКО БЕХАМОНДЕ ФРАНЦИСКО
96

ФРАШЕРИ МЕХДИ
70

ФРИДРИХ ИШТВАН
85

ФУАД БЕЈ
72

Х

ХАБЗБУРГ ОТО
68

ХАЛИЛ ПАША
70

ХАЛИФАКС ЕДВАРД
97

ХАМИД БЕЈ
4

ХИКМЕТ БЕЈ ЈУСУФ
32

ХИТЛЕР АДОЛФ
86

ХОРТИ МИКЛОШ
85

ХУСНИ БЕЈ ШЕФИК
10, 12

Ц

ЦАЛДАРИС М.
79

ЦАНКОВ АЛЕКСАНДАР
72

ЦВЕТКОВИЋ ДРАГИША
60

ЦИНЦАР МАРКОВИЋ АЛЕКСАНДАР
85

Ч

ЧАКИ ИШТВАН
85

ЧАКМАК, турски маршал
37

ЧАУШЕВИЋ МЕХМЕД, босанско-херцеговачки
муфтија
65

ЧИЧЕРИН ГРИГОРИЈ ВАСИЉЕВИЋ
94

ЧОК ИВАН
60

ЧОХАЦИЋ ДИМИТРИЈЕ
135

Ц

ЏЕВАД БЕЈ
31

Ш

ШАЈНОВИЋ МУНИР
37

ШАНДАНОВ ПЕТАР
73

ШАТЕВ ПАВЕЛ
73

ШУБАШИЋ ИВАН
55, 131

ШУМЕНКОВИЋ ИЛИЈА
133-134

ШУМЕНКОВИЋ РАДМИЛА
58

ШУМЕНКОВИЋ РАДОВАН
60

ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС**А**

АБИСИНИЈА
82, 102

АВГАНИСТАН
100

АЗЕРБЕЈЦАН
91

АЛБАНИЈА
70, 117-118

АЛЕКСАНДРЕТА
77

АЛЕКСАНДРЕТСКИ САНЦАК
21

АНТИОХИЈА
77

АСИР
101

АУСТРИЈА
71

Б

БАЛКАН
68-69, 92, 117-118

БАЛТИЧКЕ ДРЖАВЕ
99

БЕЛГИЈА
99

БЕСАРАБИЈА
68

БЛИСКИ ИСТОК
68, 101

БРАЗИЛ
103

БУГАРСКА
68, 72-76, 117-118, 132

В

ВАТИКАН
64

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА
97-98

Г

ГОРЊА ЦУМАЈА
73

ГРУЗИЈА
3, 91

ГРЧКА
74, 78- 80, 117-118, 132

Д

ДАРДАНЕЛИ
19

ДЕРСИМ
21

ДОБРУЦА
74, 89

ДОДЕКАНЕЗИ
84

Е

ЕВРОПА
67

ЕГИПАТ
57, 102

И

ИРАК
100

ИРАН
100

ИТАЛИЈА
68, 81-84

Ј

ЈАПАН
103

ЈЕМЕН
101

ЈЕРМЕНИЈА
3

К

КАИРО
57

КАРА АГАЧ
31, 72

КИНА
103

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
31-39, 42, 46-49, 56, 72-75, 83, 85, 88, 95, 97, 117-
118, 129-131, 137

КУРДИСТАН
7

М

МАЂАРСКА
85

МАКЕДОНИЈА
72-73

МАРСЕЉ
52

Н

НЕЗАВИСНА ДРЖАВА ХРВАТСКА (НДХ)
56

НЕМАЧКА
67-68, 86-88

П

ПАЛЕСТИНА
101

ПЕТРИЋ
73

ПОЉСКА
99

Р

РУМУНИЈА
89, 117-118

РУСИЈА
91-92

С

САВЕЗ СОВЈЕТСКИХ СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ
РЕПУБЛИКА (СССР)
92-95

СИРИЈА
77, 101

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ (САД)
90

СКАНДИНАВИЈА
99

СМИРНА
135

СОЛУН
80

СРБИЈА
56

СРЕДЊИ ИСТОК
68

Т

ТРАКИЈА
4, 72-74, 76

ТРАНСЈОРДАНИЈА
101

ТУРСКА
1-39, 41-43, 45-48, 61, 68, 72-74, 7677, 79, 84-85,
87, 94, 98, 100, 117-118, 136, 140-141

Ф

ФРАНЦУСКА
77

Х

ХАТАЈ
77

ХЕЦАС
101

ХОЛАНДИЈА
99

Ц

ЦАРИГРАД
44, 91-92

Ч

ЧЕХОСЛОВАЧКА
99

ЧИЛЕ
103

Ш

ШВАЦАРСКА
99

ШПАНИЈА
96

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС**А**

АВНОЈ
55

АЛБАНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
62

АЛБАНСКИ КОМИТЕТ У ЦАРИГРАДУ
70

Б

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
73

БАЛКАНСКИ КОМИТЕТ ТРЕЋЕ
ИНТЕРНАЦИОНАЛЕ
92

БАЛКАНСКИ КОМИТЕТ-ЛОНДОН
73

БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ
15-16, 21, 68, 76, 79, 117-118

БУГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
62

БУГАРСКО-ТУРСКИ-АРБАНАШКИ КОМИТЕТ
72

В

ВАСЕЉЕНСКА ПАТРИЈАРШИЈА
61-63

ВАФДИСТИЧКА СТРАНКА ЕГИПТА
102

ВЕЛИКИ ФАШИСТИЧКИ САВЕТ
81

ВЛАДА АЛБАНИЈЕ
70

ВЛАДА БУГАРСКЕ
72-74

ВЛАДА ГРЧКЕ
78

ВЛАДА ДФЈ
55

ВЛАДА ИТАЛИЈЕ
81

ВЛАДА КЈ
49-50

ВЛАДА РУМУНИЈЕ
89

ВЛАДА ТУРСКЕ

5-7, 9, 12-15, 17-18, 20-21, 23, 25

ВЛАДА ТУРСКЕ У АНКАРИ
3-4

ВЛАДА ТУРСКЕ У ЦАРИГРАДУ
2-4

ВМРО
72-74

ВМРО-ОБЕДИЊЕНА
73

ВОЈНА ЛИГА БУГАРСКЕ
74

ВОЈНО ИЗАСЛАНСТВО КЈ У ТУРСКОЈ
133-134

ВРХОВНА КОМАНДА КЈ У КАИРУ
57

Г

ГВОЗДЕНА ГАРДА У РУМУНИЈИ
89

Д

ДАЛМАТИНСКО ДОБРОТВОРНО ДРУШТВО
СВЕТИ ВЛАХО У ЦАРИГРАДУ
44

ДЕЛЕГАЦИЈА КСХС У СМИРНИ
135

ДЕНИЗ БАНКА
23

ДИРЕКЦИЈА ЗА ИНФОРМАТИВНУ СЛУЖБУ
ЕМИГРАНТСКЕ ВЛАДЕ
129-131

ДУНАВСКА КОМИСИЈА
67

Е

ЕМИГРАНТСКА ВЛАДА
55-57, 129-131

З

ЗЕМЉОРАДНИЧКА СТРАНКА БУГАРСКЕ
72

- И**
- ИЛИНДЕНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА-СОФИЈА
72-73
- ИСЛАМСКА ВЕРСКА ЗАЈЕДНИЦА У КЈ
65
- Ј**
- ЈЕДИНСТВО И НАПРЕДАК, странка Турске
4-5, 8
- ЈУГОСЛОВЕНСКА СЛОГА У ЦАРИГРАДУ
141
- ЈУГОСЛОВЕНСКА НАЦИОНАЛНА СТРАНКА
49
- ЈУГОСЛОВЕНСКА ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКА РАДИКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА
49
- ЈУГОСЛОВЕНСКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА У ЦАРИГРАДУ
40
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛУБ У ЦАРИГРАДУ
44, 141
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ОДБОР ИЗ ИТАЛИЈЕ
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЦРВЕНИ КРСТ У КАИРУ
58
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЦРВЕНИ КРСТ У ЛОНДОНУ
58
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЦРВЕНИ КРСТ У БЕЈРУТУ
58
- К**
- КАЛИФАТ
4-5
- КОМИСИЈА КР. СХС ЗА ПРИЈЕМ РАТНОГ МАТЕРИЈАЛА У ЦАРИГРАДУ
39
- КОМИТЕТ ЗА ПОМОЋ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РАТНИМ ЗАРОБЉЕНИЦИМА У АНКАРИ
58
- КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ
49, 56
- КОНЗУЛАТ КЈ У СМИРНИ
133
- КОНЗУЛАТ КЈ У ТЕХЕРАНУ
100, 133
- КОНЗУЛАТ КЈ У ЦАРИГРАДУ
133-134
- КОНФЕРЕНЦИЈА У МОНТРЕУ
19
- КОСОВСКИ АРБАНАШКИ КОМИТЕТ
72
- КУБРАТ
72
- Л**
- ЛИГА НАРОДА
46, 77, 82, 115
- М**
- МАКЕДОНСКА НАРОДНА БАНКА-СОФИЈА
73
- МАКЕДОНСКА ФЕДЕРАТИВНА РЕВОЛУЦИОНАРНА ОРГАНИЗАЦИЈА
72
- МАКЕДОНСКИ КОМИТЕТ
74
- МАКЕДОНСКО-ТРАКИЈСКИ КОМИТЕТ
72
- МАЛА АНТАНТА
116
- МЕЂУНАРОДНА ДУНАВСКА КОМИСИЈА
68
- МЕЂУНАРОДНА КОМИСИЈА ЗА МОРЕУЗЕ
7-8
- МЕЂУНАРОДНИ БИРО РАДА
115
- МЕЂУНАРОДНИ КОМИТЕТ ЗА ПРИМЕНУ СПОРАЗУМА О НЕМЕСАЊУ У ШПАНСКИ ГРАЂАНСКИ РАТ
96
- МЕЂУНАРОДНИ ЦРВЕНИ КРСТ
47
- МЕШОВИТА КОМИСИЈА ЗА РАЗМЕНУ ГРЧКОГ И ТУРСКОГ СТАНОВНИШТВА
79
- МОСКОВСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ИЗ 1943. ГОДИНЕ
69
- Н**
- НАПРЕДНА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА ТУРСКЕ
6, 7
- НАРОДНА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА ТУРСКЕ
4-7, 9, 12-13, 17-18, 21
- НАРОДНА СКУПШТИНА ТУРСКЕ
4-6, 9, 12-15-17, 21
- НЕМАЧКА НАЦИОНАЛ - СОЦИЈАЛИСТИЧКА РАДНИЧКА СТРАНКА
86

О

ОДБОР ЈЕВРЕЈА ИЗ ЈУГОСЛАВИЈЕ У
ПАЛЕСТИНИ
59

ОДБРАНА ПРАВА, партија у Турској
5

ОТОМАНСКА БАНКА У ТУРСКОЈ
7

П

ПАНИСЛАМИЗАМ
66

ПОСЛАНСТВО КЈ У ТУРСКОЈ
133-134

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У АЛБАНИЈИ
70

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У МАЂАРСКОЈ
62-63

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ
63

ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
61

ПРОБУЂЕНИ МАЂАРИ
85

Р

РЕПУБЛИКАНСКА ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА
ТУРСКЕ
12

РИМОКАТОЛИЧКА ЦРКВА
64

РУСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
63

С

СААДАБАДСКИ - ИСТОЧНИ ПАКТ
100

САВЕТОДАВНИ ОДБОР ЗА ИТАЛИЈУ
81

СЕЉАЧКО-ДЕМОКРАТСКА КОАЛИЦИЈА
49

СЛОБОДНА ЗОНА КЈ У СОЛУНУ
80

СОВЈЕТСКА ТРГОВАЧКА АГЕНЦИЈА -
ЦАРИГРАД
94

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
62-63

СРПСКА-ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА
СВ. САВА У ЦАРИГРАДУ
44

СТАЛНИ ЈУГОСЛОВЕНСКО-ИТАЛИЈАНСКИ
ПРИВРЕДНИ ОДБОР
83

СТАЛНИ СУД МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВДЕ
115

Т

ТРАКИЈСКИ КОМИТЕТ
73, 76

ТРГОВИНСКА АГЕНЦИЈА КР.СХС У СМИРНИ
32

ТРГОВИНСКИ ДЕЛЕГАТ КЈ У ЦАРИГРАДУ
139

ТРЕЋА ИНТЕРНАЦИОНАЛА
92

У

УДРУЖЕЊЕ ПРОТИВ БУГАРСКИХ БАНДИТА-
ШТИП
72

УДУЖЕНА ОПОЗИЦИЈА
49

УНИВЕРЗИТЕТ ЕЛ АЗХАР У АЛЕКСАНДРИЈИ
66

УНИОНИСТИ (ИТИХАЦИЈА) ТУРСКЕ
6

УНУТРАШЊА ТАЈНА РЕВОЛУЦИОНАРНА
ОРГАНИЗАЦИЈА ВРТОП
73

Х

ХИЛЕНДАР
62

Ц

ЦЕНТРАЛНИ ОПИЈУМСКИ БИРО ЦАРИГРАД
46

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕСБИРО МИНИСТАРСКОГ
САВЕТА КЈ
128

ЦРВЕНИ КРСТ ТУРСКЕ
58

Џ

ЏЕМИЈЕТ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
65

ТЕМАТСКИ ИНДЕКС

- А**
- АБИСИНСКИ РАТ
82
- АЛБАНСКА ПОЛИТИЧКА ЕМИГРАЦИЈА
70
- АЛБАНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
62
- АЛБАНСКИ КОМИТЕТ У ЦАРИГРАДУ
70
- АНКАРСКИ ТРИПАРТИТНИ ПАКТ
24, 68
- АНШЛУС
71, 86
- АПРИЛСКИ РАТ И ОКУПАЦИЈА КЈ
37, 56
- Б**
- БАЛКАН - ЗОНЕ УТИЦАЈА
69
- БАЛКАНСКИ КОНГРЕСИ И СКУПОВИ У КЈ
119
- БАЛКАНСКИ ПАКТ И БУГАРСКА
68
- БАЛКАНСКИ СПОРАЗУМ
15-16, 79, 117-118
- БОЉШЕВИЧКА ПРОПАГАНДА
92-94
- БОСАНСКИ МУСЛИМАНИ
38
- БУГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
62
- БУГАРСКА ШТАМПА
132
- В**
- ВАСЕЉЕНСКА ПАТРИЈАРШИЈА
61-63
- ВЛАДА ДФЈ
55
- ВЛАДА ТУРСКЕ
5-7, 9, 12-15, 17-18, 20-21, 23
- ВОЈСКА КЈ НА БЛИСКОМ ИСТОКУ
57
- ВОЈСКА ТУРСКЕ
17, 19, 21, 24-25
- Г**
- ГРЧКО-ТУРСКИ РАТ
3-4
- ГРЧКО-ТУРСКА РАЗМЕНА СТАНОВНИШТВА
79
- Д**
- ДЕПОЗИТ КЈ У ТУРСКОЈ
48
- ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ КЈ
53
- ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ
37, 68-69, 74-76, 85-88, 90, 93-94, 97-98, 123-127, 129-131
- Е**
- ЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ
99
- ЕКОНОМСКО СТАЊЕ ТУРСКЕ
18, 20, 22, 25, 136, 138
- ЕКОНОМСКО_ФИНАНСИЈСКО СТАЊЕ ТУРСКЕ
21
- ЕМИГРАНТСКА ВЛАДА
55, 129-131
- З**
- ЗАСТУПАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ИНТЕРЕСА У ТУРСКОЈ
121
- ЗГРАДА ПОСЛАНСТВА КЈ У ТУРСКОЈ
150
- ЗИДАЊЕ ЗГРАДЕ ПОСЛАНСТВА КЈ У АНКАРИ
151-153
- ЗЛОЧИНИ У ЗЕМЉИ
56
- ЗЛОЧИНИ У НДХ
56
- И**
- ИЗБЕГЛИЦЕ У СРБИЈИ
56
- ИЗДАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ВИЗА
54
- ИМОВИНА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВЉАНА У

- ТУРСКОЈ
147
- ИМОВИНА ТУРСКИХ ДРЖАВЉАНА У КЈ
146
- ИНОСТРАНА ШТАМПА
128
- ИСЕЉАВАЊЕ МУСЛИМАНА ИЗ КЈ
142
- ИСЕЉАВАЊЕ МУСЛИМАНА У ТУРСКУ
42
- ИСЛАМСКА ВЕРСКА ЗАЈЕДНИЦА У КЈ
65
- ИСТОЧНО ПИТАЊЕ
4-5
- Ј**
- ЈЕВРЕЈИ
54
- ЈЕВРЕЈИ - ЈУГОСЛОВЕНСКИ
59
- ЈУГОСЛОВЕНИ - ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ РУСИЈЕ
91-92, 148
- ЈУГОСЛОВЕНИ У СМЕРНИ
135
- ЈУГОСЛОВЕНИ У ТУРСКОЈ
31-33, 40-41, 43-45, 60, 140-141, 147
- ЈУГОСЛОВЕНСКА КОЛОНИЈА У СМЕРНИ
135
- ЈУГОСЛОВЕНСКА КОЛОНИЈА У ЦАРИГРАДУ
44
- ЈУГОСЛОВЕНСКА ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКА ПРОПАГАНДА
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКА ОСНОВНА ШКОЛА У ЦАРИГРАДУ
44
- ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ВОЈНИ ОБВЕЗНИЦИ У ТУРСКОЈ
60
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЗАРОБЉЕНИЦИ И ИНТЕРНИРЦИ
58
- К**
- КАДРОВСКО-ПЕРСОНАЛНА ПИТАЊА ДКП КЈ У ТУРСКОЈ
134
- КАИРСКА АФЕРА
57
- КАЛИФАТ
4-6
- КОМИТСКЕ АКЦИЈЕ
72-73
- КОМУНИСТИ
54
- КОМУНИСТИ У КЈ
49
- КОМУНИСТИ У ТУРСКОЈ
10, 12, 18
- КОНФЕРЕНЦИЈА У ЛОЗАНИ
4-5
- КОНФЕРЕНЦИЈА У ЛОНДОНУ
3
- КОНФЕРЕНЦИЈА У МОНТРЕУ
19
- КОНФЕРЕНЦИЈА У МУДАНИЛИ
4
- КОНФИДЕНТИ
54
- КРАЉ И КРАЉЕВСКА ПОРОДИЦА
51
- КУРДСКО ПИТАЊЕ
7, 12, 21
- Л**
- ЛИГА НАРОДА
115
- ЛОЗАНСКИ УГОВОР О МИРУ
31
- М**
- МАКЕДОНСКО ПИТАЊЕ
75
- МАКЕДОНСТВУЈУШЋИ
72-74
- МАЛА АНТАНТА
116
- МАРСЕЉСКИ АТЕНТАТ
52
- МЕЂУНАРОДНИ БИРО РАДА
115
- МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕСИ У КЈ
119
- МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ
24-26, 28-29, 67-69, 90, 99, 104-114, 122-132
- МАЊИНЕ
115

МОРЕУЗИ 7-8, 18-19, 30	ОДНОСИ КЈ И АЛБАНИЈЕ 70
МОСКОВСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ИЗ 1943. ГОДИНЕ 69	ОДНОСИ КЈ И БУГАРСКЕ 72-75
МОСУЛСКО ПИТАЊЕ 7-8, 98	ОДНОСИ КЈ И ВАТИКАНА 64
МУСЛИМАНИ У КЈ 31, 42	ОДНОСИ КЈ И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ 97
Н	ОДНОСИ КЈ И ГРЧКЕ 80
НАРОДНА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА ТУРСКЕ 9, 12-13, 17-18	ОДНОСИ КЈ И ИРАНА 100
НАРОДНА СКУПШТИНА ТУРСКЕ 5-6, 9, 12- 17, 21	ОДНОСИ КЈ И ИТАЛИЈЕ 83
НАРОДНО ОСЛОБОДИЛАЧКА БОРБА ЈУГОСЛАВИЈЕ 131	ОДНОСИ КЈ И МАЂАРСКЕ 85
НАРОДНО ОСОЛОБОДИЛАЧКИ ПОКРЕТ ЈУГОСЛАВИЈЕ 131	ОДНОСИ КЈ И НЕМАЧКЕ 88
НЕСТАЛА ЛИЦА 143-144	ОДНОСИ КЈ И РУМУНИЈЕ 89
О	ОДНОСИ КЈ И СССР 95
ОДЛИКОВАЊА 121, 137	ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ 3-4, 31-39, 41-43, 45, 47-48, 58, 138, 140
ОДНОС ТУРСКЕ ПРЕМА ВАСЕЉЕНСКОЈ ПАТРИЈАРШИЈИ 61	ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ У ВЕЗИ ОПИЈУМА 46
ОДНОСИ БУГАРСКЕ И НЕМАЧКЕ 74	ОДНОСИ КЈ И ФРАНЦУСКЕ 77
ОДНОСИ БУГАРСКЕ И СССР 74	ОДНОСИ РУМУНИЈЕ И БУГАРСКЕ 89
ОДНОСИ ВАТИКАНА И ТУРСКЕ 64	ОДНОСИ РУМУНИЈЕ И ТУРСКЕ 89
ОДНОСИ ГРЧКЕ И БУГАРСКЕ 78	ОДНОСИ СССР И НЕМАЧКЕ 93
ОДНОСИ ГРЧКЕ И ИТАЛИЈЕ 78	ОДНОСИ ТУРСКЕ И АВГАНИСТАНА 100
ОДНОСИ ГРЧКЕ И ТУРСКЕ 79	ОДНОСИ ТУРСКЕ И АЛБАНИЈЕ 70
ОДНОСИ ЕГИПТА И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ 102	ОДНОСИ ТУРСКЕ И БУГАРСКЕ 72, 74, 76
ОДНОСИ ИТАЛИЈЕ И АЛБАНИЈЕ 70, 83	ОДНОСИ ТУРСКЕ И ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ 98
ОДНОСИ ИТАЛИЈЕ И НЕМАЧКЕ 81	ОДНОСИ ТУРСКЕ И ГРЧКЕ 28
ОДНОСИ КЕМАЛ ПАШЕ СА БОЉШЕВИЦИМА 2-3	ОДНОСИ ТУРСКЕ И ЕГИПТА 102
	ОДНОСИ ТУРСКЕ И ИРАКА 100
	ОДНОСИ ТУРСКЕ И ИРАНА 100

- ОДНОСИ ТУРСКЕ И ИТАЛИЈЕ
84
- ОДНОСИ ТУРСКЕ И МАЂАРСКЕ
85
- ОДНОСИ ТУРСКЕ И НЕМАЧКЕ
26, 87
- ОДНОСИ ТУРСКЕ И САД
90
- ОДНОСИ ТУРСКЕ И СССР
68, 94
- ОДНОСИ ТУРСКЕ И ФРАНЦУСКЕ
77
- ОПИЈУМ
46
- ОПОЗИЦИЈА У ТУРСКОЈ
9
- ОТОМАНСКИ ДУГОВИ
13-15
- П**
- ПАЛЕСТИНСКО ПИТАЊЕ
101
- ПАНИСЛАМИЗАМ
66
- ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ У ТУРСКОЈ
1
- ПАРТИЗАНСКИ ПОКРЕТ
56
- ПОКРЕТ МУСТАФЕ КЕМАЛ ПАШЕ
2-4
- ПОЛИТИЧКИ ЕМИГРАНТИ
54
- ПОМОЋ ЗЕМЉИ
47
- ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У МАЂАРСКОЈ
62-63
- ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ
63
- ПРОТОКОЛ КЈ
120
- ПРОТОКОЛ ТУРСКЕ
120
- Р**
- РАД ПОСЛАНСТВА И КОНЗУЛАТА КЈ У
ТУРСКОЈ
133, 149
- РАЗОРУЖАЊЕ
115
- РАТ У ТУРСКОЈ
2
- РАТНИ ЗАРОБЉЕНИЦИ ИЗ ПРВОГ СВЕТСКОГ
РАТА
143-144
- РЕЖИМ КАПИТУЛАЦИЈА
41
- РЕПАРАЦИЈЕ
115
- РЕПАТРИРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНА - МУСЛИМАНА
ИЗ ТУРСКЕ
145
- РЕПАТРИРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНА ИЗ ТУРСКЕ
145
- РЕПУБЛИКАНСКА ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА
ТУРСКЕ
12
- РЕСТИТУЦИОНИ ЗАХТЕВИ КР. СХС ПРЕМА
ТУРСКОЈ
39
- РИМОКАТОЛИЧКА ЦРКВА
64
- РУСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
63
- РУСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ
91-92, 148
- С**
- СААДАБАДСКИ - ИСТОЧНИ ПАКТ
100
- САВЕЗНИЧКА КОНТРОЛА НАД ТУРСКОМ
1-4, 41
- САНКЦИЈЕ ПРОТИВ ИТАЛИЈЕ
82
- СЕКВЕСТРИРАНА ИМАЊА У ТУРСКОЈ И КЈ
32-33
- СИРИЈСКО ПИТАЊЕ
101
- СЛОБОДНА ЗОНА КЈ У СОЛУНУ
80
- СМРТ КЕМАЛА АТАТУРКА
21
- СОЛУНСКИ ФРОНТ
137
- СПОЉНА ПОЛИТИКА АЛБАНИЈЕ
70
- СПОЉНА ПОЛИТИКА АУСТРИЈЕ
71
- СПОЉНА ПОЛИТИКА БУГАРСКЕ
72-74, 76

СПОЉНА ПОЛИТИКА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ 97	СТАЊЕ У НЕМАЧКОЈ 86
СПОЉНА ПОЛИТИКА ГРЧКЕ 78	СТАЊЕ У РУМУНИЈИ 89
СПОЉНА ПОЛИТИКА ИТАЛИЈЕ 81	СТАЊЕ У РУСИЈИ 91
СПОЉНА ПОЛИТИКА КЈ 50	СТАЊЕ У СССР 92-93
СПОЉНА ПОЛИТИКА МАЂАРСКЕ 85	СТАЊЕ У ТУРСКОЈ 2-3, 5-10, 12-18, 20-21, 23, 27-28, 30
СПОЉНА ПОЛИТИКА НЕМАЧКЕ 86, 88	СТАЊЕ У ФРАНЦУСКОЈ 77
СПОЉНА ПОЛИТИКА РУМУНИЈЕ 89	СУМЊИВА ЛИЦА 54
СПОЉНА ПОЛИТИКА САД 90	Т
СПОЉНА ПОЛИТИКА СССР 92-94	ТРГОВИНСКИ ОДНОСИ КЈ И ТУРСКЕ 32-36, 38, 138-139
СПОЉНА ПОЛИТИКА ТУРСКЕ 4-18, 20-30, 68, 87, 94	ТРОЈНИ ПАКТ 68
СПОЉНА ТРГОВИНА КЈ 50	ТУРСКА ВОЈНА ГРОБЉА У БЕОГРАДУ 34
СПОЉНА ТРГОВИНА ТУРСКЕ 16-18, 20-22, 24-25, 136, 138-139	ТУРСКА ШТАМПА 122-127
СПОЉНА ТРГОВИНА ЦАРИГРАДА 138	У
СРПСКА ВОЈНА ГРОБЉА У ТУРСКОЈ 34	УСТАШЕ 49, 52, 56, 83
СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА 62-63	Ф
СТАЛНИ СУД МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВДЕ 115	ФАШИСТИ - ИТАЛИЈАНСКИ 81
СТАЊЕ У ТУРСКОЈ 4	ФИНАНСИЈСКО СТАЊЕ ТУРСКЕ 18, 20, 22, 24-25
СТАЊЕ НА БЛИСКОМ ИСТОКУ 101	ФРАНЦУСКО-ТУРСКИ СПОР ПО ПИТАЊУ САНЦАКА 77
СТАЊЕ У АЛБАНИЈИ 70	Х
СТАЊЕ У АУСТРИЈИ 71	ХРВАТСКИ СЕПАРАТИСТИ 49
СТАЊЕ У БУГАРСКОЈ 72-74	ХРВАТСКО ПИТАЊЕ 49
СТАЊЕ У ГРЧКОЈ 78	Ц
СТАЊЕ У ИТАЛИЈИ 81	ЦРНОГОРСКИ ЕМИГРАНТИ 40
СТАЊЕ У КЈ 47, 49, 56, 129-131, 137	
СТАЊЕ У МАЂАРСКОЈ 85	

Ч

ЧЕТНИЦИ
56

Џ

ЏЕМИЈЕТ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
65

Ш

ШПАНСКИ ГРАЂАНСКИ РАТ
96

ШТАМПА

122-132

ПОПИС ПРИЛОГА

ПОПИС ФОТОГРАФИЈА КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ У ФОНДУ

1. Четири фотографије Кемала Ататурка са маршалом Февзијем, генералом Чакмаком и другим неидентификованим личностима поводом доласка на заседање Велике Народне Скупштине (фотографије се налазе у досијеу: Унутрашње стање Турске), АЈ-370-3-18.
2. Фотографија са прославе рођендана краља Александра у Посланству КЈ Цариграду 17.12.1922. године, АЈ-370-15-53.
3. Фотографија шесторице југословенских комуниста (1926). Фотографије осам комуниста - странаца протераних из КЈ (1927), АЈ-370-16-54.
4. Фотографија Председништва IX Конгреса македонских братстава (1931), АЈ-370-24-73.
5. Фотографија Ванче Михајлова (1935), АЈ-370-25-74.
6. Фотографија Антона Бумсала, секретара југословенске секције у Москви, АЈ-370-33-92.
7. Фотографија Милана Стојадиновића, АЈ-370-44-122.
8. Две фотографије загребачких милосрдних сестара у Једрену, АЈ-370-55-140.
9. Фотографије заробљеника - већим делом муслимана отпуштених из британских заробљеничких логора у Египту, АЈ-370-57-143.
10. Фотографија о стању радова на зидању зграде Посланства КЈ у Анкари, АЈ-370-62-151.

ПОПИС ПЕРСОНАЛНИХ ДОСИЈЕА

Бр. фасц.

1 ПЛАТНИ СПИСКОВИ

Платни спискови особља Посланства за:

август-децембар 1922;

јануар- децембар 1923;

јануар, март, мај-децембар 1924;

јануар-децембар 1925;

јануар-март 1926;

април-децембар 1927;

јануар-децембар 1928;

јануар-децембар 1929;

април-новембар 1930;

август, новембар и децембар 1931;

јануар-јуни, септембар и децембар 1932.

Посланство Краљевине Југославије у Турској - Цариград, Анкара

штампа

Архив Југославије

припрема за штампу

Одељење за информисање и примену информационих технологија
и међународну архивску сарадњу

унос текста

Тонка Жупанчић

прелом текста

Татјана Вукелић

software

Microsoft Windows 95

Microsoft Word 97

писмо

Cir Times_ New_Roman, Times_New_Roman

hardware

персонални рачунар Pentium

ласерски штампач Laser Jet 5000N

штампаве завршено

јуна 2002. године

БЕОГРАД, Васе Пелагића 33

Телефони:

Централа 3690-252, 3690-253, 3690-261, 3690-262

Директор 3691-007

Факс 652-740